ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

นายบัญชา จันทร์สุวรรณ

วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2568

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

นายบัญชา จันทร์สุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2568

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายบัญชา จันทร์สุวรรณ แล้ว
เห็นสมควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

_____ กรรมการ _____ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดรเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ)

_____ กรรมการ _____ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ) (รองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

_____ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาคร คัยนันทน์) (รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม
ผู้วิจัย : นายบัญชา จันทร์สุวรรณ
ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ
รองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์
ปีการศึกษา : 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม 3) แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน สุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านนโยบายของผู้สมัคร ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร และการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 72.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะนโยบายที่ตอบสนองต่อปัญหาการศึกษา การสร้างงาน ทักษะดิจิทัล และการพัฒนาท้องถิ่น หากผู้สมัครสามารถนำเสนอนโยบายที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริง พร้อมเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันความรู้และความสามารถของผู้สมัคร รวมถึงทักษะการสื่อสารที่เข้าถึงง่ายถือเป็นองค์ประกอบที่เสริมสร้างความน่าเชื่อถือ ส่วนชื่อเสียงและภาพลักษณ์แม้ไม่ใช่ปัจจัยหลัก แต่ควรสะท้อนความซื่อสัตย์ โปร่งใส และผลงานที่พิสูจน์ได้จริง นอกจากนี้การรณรงค์หาเสียงที่ใช้กลยุทธ์สร้างสรรค์ การมีภูมิหลังที่ผูกพันกับพื้นที่ หัวคะแนนที่น่าเชื่อถือ การสร้างแรงจูงใจ

เชิงนโยบาย และความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับการสนับสนุนทางการเมือง

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อ, การตัดสินใจ, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3, เยาวชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

_____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Factors Affecting the Decision of Youth in Maha Sarakham Province to Elect Members of the House of Representatives District 3
Author : Mr. Bancha Jansuwan
Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University
Advisor : Associate Professor Dr.Yupaporn Yupass
Associate Professor Dr.Phakdee Phosing
Year : 2025

ABSTRACT

This study aimed to examine: (1) the level of opinions regarding factors influencing the voting decisions of youth in Constituency 3 of Maha Sarakham Province, (2) the key factors affecting such voting decisions, And (3) potential developmental approaches concerning these factors. A quantitative research design was employed, with a sample group of 392 youths in Maha Sarakham Province, selected using Yamane's formula. The research instrument was a structured questionnaire, and the data were analyzed using percentage, mean, frequency, standard deviation, and logistic regression analysis.

The findings revealed that; (1) the overall level of opinions regarding factors influencing the voting decisions of youth in Constituency 3 of Maha Sarakham Province was high, (2) the candidate's policy platform, competence, personal relationships with voters, and campaign activities collectively predicted voting decisions at a statistically significant level of 72.10 percent ($p < .05$), And (3) developmental approaches indicate that youth voting behavior depends on multiple factors, particularly policies addressing education, employment creation, digital skills, and local development. Candidates who are able to present clear and feasible policies, while encouraging youth participation in politics, can significantly enhance voter confidence. Furthermore, the candidate's knowledge, competence, and accessible communication skills are essential for credibility, while reputation and image, though secondary, should reflect integrity, transparency, and verifiable achievements. Additionally, creative campaign strategies, strong local ties, credible canvassers, policy-driven motivation, and sustained engagement with youth are critical elements that increase the likelihood of gaining political support.

Keywords: Factors Affecting, Decision Making, Member of Parliament District 3, youth

_____Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัย และเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามการวิจัย ครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา-มารดา และขอขอบคุณ พ่อ แม่ ที่คอยสนับสนุน อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจข้าพเจ้าตลอดมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นายบัญชา จันทร์สุวรรณ

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก
ABSTRACT ..... ค
กิตติกรรมประกาศ ..... ง
สารบัญ ..... จ
สารบัญตาราง ..... ช
สารบัญภาพ ..... ฌ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 4
1.3 สมมุติฐานการวิจัย 4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย 4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ 5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 7
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ 12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น 30
2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง 42
2.6 บริบททั่วไปของพื้นที่การวิจัย 54
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 57
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย 72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 73
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 73
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 74
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 76
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 76
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 77
บทที่ 4 ผลการวิจัย 78
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย 78
4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย 79
4.3 ผลการวิจัย 79

หัวเรื่อง **หน้า**

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 99
5.1 สรุป 99
5.2 อภิปรายผล 103
5.3 ข้อเสนอแนะ 108
บรรณานุกรม 110
ภาคผนวก 119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 120
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 126
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 129
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ 132
การเผยแพร่ผลงานวิจัย 137
ประวัติผู้วิจัย 138

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขต 3 จังหวัดมหาสารคาม 57
2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 70
3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ 74
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 79
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม 81
4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 82
4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 83
4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 84
4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 85
4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 86
4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 87
4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน จำแนกเป็นรายข้อ 88
4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ 89
4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร 91
4.12 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร Multiple Binary Logistic Analysis 91

ตารางที่ **หน้า**

4.13 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม 92
ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 127
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 130

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 72

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งถือเป็นกลไกสำคัญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการปกครองของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อคัดเลือกผู้แทนเข้าสู่สภานิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการส่งเสียงและสะท้อนความต้องการของตนเองไปยังรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวการณ์ที่ประเทศไทยอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านของโครงสร้างการเมืองและความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้แทนราษฎร ทำให้พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีลักษณะหลากหลาย ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและการสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ถือเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของประเทศผ่านการใช้อำนาจอธิปไตยของตน การเลือกตั้งจึงมิได้เป็นเพียงกระบวนการทางกฎหมาย แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความตื่นตัวทางการเมืองและบทบาทของประชาชนในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจรัฐ (อภิญญา เฟื่องฟู, 2565)

หนึ่งในกลุ่มประชากรที่กำลังมีบทบาทสำคัญทางการเมืองในยุคปัจจุบัน คือ “เยาวชน” ซึ่งคือประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่เพิ่งมีสิทธิเลือกตั้งหรือมีประสบการณ์ในการใช้สิทธิไม่มากนัก เยาวชนเหล่านี้ เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารจากสื่อสมัยใหม่ การใช้โซเชียลมีเดียเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและมีแนวโน้มที่จะสนใจประเด็นทางสังคมและการเมืองมากขึ้น ทั้งนี้จากการศึกษาของ อภิชาติ จันทรสาขา (2562) พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชนในปัจจุบันมีความแตกต่างจากรุ่นก่อนหน้า โดยมีความตื่นตัวสูงแต่ยังคงขาดความเข้าใจในระบบการเมืองบางส่วนและได้รับอิทธิพลจากกระแสสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้ง นฤมล รัตนาภิบาล (2560) ยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งวัยเยาว์ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อมั่นต่อผู้สมัคร ภาพลักษณ์พรรคการเมือง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับจังหวัดมหาสารคามโดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ 3 ซึ่งมีลักษณะทางประชากรที่หลากหลาย ทั้งพื้นที่ชนบทและกึ่งเมือง และยังเป็นแหล่งรวมของสถาบันการศึกษาทำให้มีเยาวชนจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่และมีสิทธิเลือกตั้งในระดับเขตอย่างมีนัยสำคัญ

ในบริบทของการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมาเยาวชนทั่วประเทศ รวมถึงในจังหวัดมหาสารคาม แสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมืองอย่างชัดเจน ทั้งในรูปแบบของการลงคะแนนเสียงจริง และการแสดงออกทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการเคลื่อนไหวในเชิงสัญลักษณ์ การวิพากษ์วิจารณ์นโยบาย และการจับตาท่าทีของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองอย่างใกล้ชิด วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2565) ได้กล่าวถึงแนวคิด “การรับรู้ทางการเมือง” ว่าเป็นแกนกลางสำคัญในการพิจารณาพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เริ่มมีบทบาทในฐานะ “พลเมืองรุ่นใหม่”

ที่สามารถสร้างอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้งในหลายพื้นที่ ในบริบทของเยาวชน กลุ่มประชากรที่เพิ่งเริ่มมีสิทธิเลือกตั้งมักถูกมองว่าเป็นพลังใหม่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางทางการเมืองได้อย่างมีนัยสำคัญ เยาวชนมีแนวโน้มที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งบนพื้นฐานของมุมมองด้านนโยบาย ความโปร่งใส และคุณค่าทางสังคมมากกว่าการยึดมั่นในความภักดีต่อพรรคการเมืองแบบดั้งเดิม (Inglehart and Norris, 2016) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ส่งผลให้สามารถประเมินและวิพากษ์ วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองได้มากขึ้น (ศุภณัฐ สุขจิตต์, 2564)

ประเทศไทยในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง ทั้งในรูปของการรัฐประหาร การเคลื่อนไหวของภาคประชาชน และการเกิดขึ้นของพรรคการเมืองใหม่ที่ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ เยาวชนจำนวนไม่น้อยเริ่มมีความตื่นตัวและแสดงออกทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่เพิ่งได้รับสิทธิเลือกตั้งและกำลังอยู่ในช่วงที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้และตั้งคำถามกับระบบการเมืองแบบเดิม ประจักษ์ ก้องกีรติ (2564) ชี้ให้เห็นว่า “เยาวชนรุ่นใหม่จำนวนมากมีความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องของพวกเขา ไม่ใช่เพียงเรื่องของนักการเมืองหรือชนชั้นนำอีกต่อไป” และนี่คือ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย

เยาวชนในโลกยุคใหม่แสดงออกถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเคลื่อนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในรูปแบบดั้งเดิม เช่น การสนับสนุนพรรคการเมืองแบบสังกัดระยะยาว หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ของพรรคไปสู่การมีส่วนร่วมที่ขับเคลื่อนด้วยอัตลักษณ์ ความเชื่อในสิทธิเสรีภาพ และความยุติธรรมทางสังคม ทั้งนี้เยาวชนรุ่นใหม่มักใช้ชุดค่านิยมร่วมสมัยเป็นกรอบในการประเมินทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางเพศ ความเท่าเทียม หรือความโปร่งใสของระบบราชการมากกว่าที่จะยึดถือแนวคิดเรื่อง “ความจงรักภักดีต่อพรรค” หรือผู้นำการเมืองรายบุคคล ซึ่งเป็นแบบแผนที่นิยมในอดีต แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ Dalton (2008) ที่ชี้ให้เห็นว่าเยาวชนยุคใหม่เริ่มพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองบนฐานของเหตุผล ข้อมูล และความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อประเด็นสาธารณะมากกว่าการยึดติดกับอุดมการณ์ดั้งเดิมที่ถ่ายทอดจากครอบครัว หรือโครงสร้างอำนาจ แบบแนวดิ่ง การเปลี่ยนผ่านนี้ไม่ได้เป็นเพียงพฤติกรรมเชิงผลลัพธ์ แต่ยังสะท้อนถึงวิวัฒนาการเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองที่ลึกซึ้ง

นอกจากนี้บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะโซเชียลมีเดียได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ การสร้างทัศนคติ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของเยาวชน งานวิจัยของ Wattenberg (2016) ชี้ให้เห็นว่า แพลตฟอร์มอย่าง Facebook, Twitter, Instagram และ TikTok ไม่เพียงแต่เป็นช่องทางในการบริโภคข้อมูล แต่ยังเป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงออก และการรวมตัวเชิงสัญลักษณ์ที่เปิดกว้างสำหรับเยาวชนในการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนผ่านจากการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) สู่การสื่อสาร แบบโต้ตอบ (Interactive Communication) ถือเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจของการสื่อสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ ประจักษ์ ก้องกีรติ (2564) ที่เน้นว่าเยาวชนไทยในช่วงหลังการเลือกตั้งปี 2562 เป็นต้นมา มีบทบาทในการขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมมากขึ้นโดยมีลักษณะของ “การเมืองใหม่” (New Politics) ที่ไม่ผูกติดกับพรรคใดพรรคหนึ่ง และเปิดรับการมีส่วนร่วม

รูปแบบใหม่ที่ข้ามพรมแดนของการเมืองแบบระบบรัฐสภา เช่น การชุมนุมแฟลชม็อบ การใช้มีมทางการเมือง หรือการรณรงค์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ขณะที่เยาวชนรุ่นใหม่ มีพฤติกรรมทางการเมืองแบบ “เลือกตั้งเชิงเงื่อนไข” (Conditional Voting) คือ ตัดสินใจตามนโยบายและจุดยืนมากกว่าความผูกพันส่วนตัวกับผู้สมัครหรือพรรค ซึ่งสะท้อนความเป็นเหตุเป็นผลและการใช้วิจารณญาณทางการเมืองมากขึ้น พฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนในยุคปัจจุบันเป็นผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทั้งในด้านวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และเทคโนโลยี ที่หลอมรวมกันจนเกิดเป็น “การเมืองของคนรุ่นใหม่” ซึ่งไม่สามารถทำความเข้าใจได้ผ่านกรอบแนวคิดแบบเดิมอีกต่อไป การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนจึงไม่ใช่เพียงการทำความเข้าใจ “พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” เท่านั้น แต่เป็นการสำรวจพลวัตของการเมืองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2565)

จังหวัดมหาสารคาม เขตเลือกตั้งที่ 3 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาดูน ถือเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมแบบกึ่งชนบทกึ่งเมือง ประชาชนในพื้นที่มีทั้งกลุ่มที่ยึดถือวัฒนธรรมท้องถิ่นและกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสการเมืองสมัยใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากการพึ่งพาครอบครัวไปสู่การตัดสินใจด้วยตนเอง เยาวชนในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญต่อทิศทางของการเลือกตั้งในระดับเขตอย่างมีนัยสำคัญ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2567) ระบุว่า จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่มีสิทธิเลือกตั้งในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 13,750 คน ปี 2566 (ซึ่งเป็นปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป) มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 15,100 คน และในปี 2567 มีจำนวนประมาณ 18,052 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของเยาวชนที่ไม่เพียงแต่เพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณ แต่ยังส่งผลต่อการกำหนดผลการเลือกตั้งในภาพรวม โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีลักษณะทางการเมืองที่แข่งขันกันอย่างเข้มข้น ความเข้าใจและพฤติกรรมของเยาวชนในพื้นที่นี้จึงสะท้อนถึงความซับซ้อนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกผู้แทนราษฎร ประกอบกับงานวิจัยของ พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2565) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการเมืองของคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายผ่านสื่อออนไลน์ และมีความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชน ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคการเมือง และภาคประชาสังคมในการออกแบบนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอย่างยั่งยืนและงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า (2563) พบว่าเยาวชนไทยจำนวนมากมีความสนใจทางการเมือง แต่ยังขาดกลไกและพื้นที่ในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในโลกออนไลน์มีทั้งแง่บวกและลบ กล่าวคือ แม้จะเป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น แต่ในทางกลับกันก็อาจทำให้เกิดภาวะ “ข้อมูลล้นเกิน” (Information Overload) และอาจถูกชี้นำโดยข้อมูลที่ไม่เป็นข้อเท็จจริง

บริบทของพื้นที่ศึกษา ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม เป็นชุมชนทั้งในเขตเมืองและชนบท มีความหลากหลายในด้านเศรษฐกิจ สังคม และระดับการศึกษา ทำให้เยาวชนในพื้นที่มีลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป พฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชนในพื้นที่จึงไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากปัจจัยเดียว หากแต่ต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านปัจเจก (Individual Factors) ตลอดจนปัจจัย

เชิงสถาบัน หรือเครือข่ายชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างแนวคิดและทัศนคติทางการเมือง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยมุ่งเน้นการศึกษาทั้งในนโยบายของผู้สมัคร ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ภูมิหลังของผู้สมัคร หัวคะแนนของผู้สมัคร ฐานะของผู้สมัคร การจูงใจให้สิ่งตอบแทน และความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ได้อย่างรอบด้าน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระบอบประชาธิปไตยไทยในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ นโยบายของผู้สมัคร ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ภูมิหลังของผู้สมัคร หัวคะแนนของผู้สมัคร ฐานะของผู้สมัคร การจูงใจให้สิ่งตอบแทน และความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ของการวิจัย คือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.4.1.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

1) นโยบายของผู้สมัคร
2) ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร
3) ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร
4) การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร
5) ภูมิหลังของผู้สมัคร

6) หัวคะแนนของผู้สมัคร

7) การจูงใจให้สิ่งตอบแทน

8) ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

1.4.1.2 ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม

1.4.3 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18,052 คน

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน โดยการใช้สูตรหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973, p. 727)

1.4.4 ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2568

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งหมายถึงกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐบาลเป็นผู้สนองความต้องการของประชาชนและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

การตัดสินใจ หมายถึง ความคิดและการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ที่นำไปสู่การตกลงใจที่จะเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม หมายถึง ตัวแปรหรือลักษณะต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจของเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ซึ่งมีถิ่นที่อยู่หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ พื้นที่พยัคภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาดูน ในการลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยปัจจัยที่ศึกษาในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1. นโยบายผู้สมัคร หมายถึง แนวทางที่ผู้สมัครกำหนดไว้ในการทำงานในด้านต่าง ๆ และจะนำปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เช่น การสร้างงาน สร้างรายได้ การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสาธารณสุข การพัฒนาสาธารณูปโภค บริโภค และการบำรุงศาสนา เป็นต้น

2. ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของผู้รับสมัครเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาสูง ความรู้ด้านการบริหารองค์การ ความรู้ด้านการปกครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร

3. ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร หมายถึง การเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับการเคารพไว้ใจ มีการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ มีการกล่าวถึงในด้านดีเป็นที่พึ่งของประชาชนในยามเดือดร้อนได้

4. การรณรงค์หาเสียง หมายถึง รูปแบบและวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำมาใช้ในการหาเสียงเพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง วิธีที่นำมาใช้เพื่อการหาเสียงได้แก่การจัดเวทีปราศรัย ป้ายหาเสียงผู้สมัคร แจกแผ่นพับ ใบปลิว รถรณรงค์หาเสียง ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน เป็นต้น

5. ภูมิหลังผู้สมัคร หมายถึง เรื่องราวว่าด้วยความเป็นไปของ ชาติกำเนิด ประวัติครอบครัว ประวัติการทำงาน ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม จนถึงปัจจุบันของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

6. หัวคะแนน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่น่าเชื่อถือภายในชุมชน เป็นที่เคารพในชุมชน มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่พึ่งของชุมชน มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถทั้งยังเป็นบุคคลที่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง

7. การจูงใจให้สิ่งตอบแทน หมายถึง ความพยายามในวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้ง ซึ่งมีการวางแผนเพื่อที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนโดยการแจกเงิน สัญญาว่าจะรับเข้าทำงานรวมถึงการเลื่อนตำแหน่งและมีการจัดเลี้ยงฟรี

8. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร หมายถึง การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรู้จักคุ้ยเคยรวมถึงการสนิทสนมในฐานะเป็นเครือญาติ เป็นเพื่อนกัน เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน เคยทำอาชีพร่วมกัน หรือเคยพึ่งพาอาศัยกันจึงไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร ในที่นี้หมายถึงความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 สารสนเทศและผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการ ทำให้ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีลักษณะเฉพาะทางสังคมและวัฒนธรรม ในจังหวัดมหาสารคามซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาในสาขารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม

1.6.2 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

1.6.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อให้เยาวชน เกิดการตระหนักรู้ในหมู่เยาวชนเกี่ยวกับบทบาทและสิทธิของตนเองในกระบวนการเลือกตั้ง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ที่เน้นความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมือง

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
6. บริบททั่วไปของพื้นที่การวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.1.1 การเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตย

นับตั้งแต่เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นสังคมซึ่งมีการจัดการปกครองเป็นระบบระเบียบมนุษย์ได้พยายามสรรหาวิธีการต่าง ๆ ในอันที่จะให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครอง เราพบรูปแบบและวิธีการสรรหาตัวผู้ปกครองหลายรูปแบบในประวัติศาสตร์ เช่น การกำหนดตัวผู้ปกครองโดยการสืบราชสันตติวงศ์ หรือการใช้กระบวนการจับฉลากคัดเลือกตัวผู้ปกครอง เป็นต้น

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาตัวผู้ปกครองกระบวนการหนึ่ง ในรัฐเสรีประชาธิปไตย การเลือกตั้งถือเป็นกระบวนการแต่งตั้งผู้ซึ่งจะเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรผู้แต่งตั้งแสดงเจตนาออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง คะแนนเสียงดังกล่าวจะได้รับการนับและนำมาคำนวณเพื่อให้ได้ผลว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งในหลายวิธีการในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองเคียงคู่ไปกับวิธีการอื่น ๆ เช่น การให้ประชาชนมาออกเสียงแสดงประชามติในการตัดสินใจทางการเมืองที่สำคัญ เป็นต้น

ในรัฐเสรีประชาธิปไตย การเลือกตั้งนับว่าเป็นเงื่อนไขขั้นพื้นฐานอันมิอาจขาดเสียได้ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้น การเลือกตั้งมีผลทำให้อำนาจรัฐมีความชอบธรรม อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ก็แต่โดยพื้นฐานความเชื่อมั่นของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งจะต้องยอมรับหลักเสียงข้างมากซึ่งเป็นหลักการเบื้องแรกที่ใช้ในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นเสียงข้างน้อยจะต้องยอมรับการตัดสินใจโดยเสียงข้างมากนั้น ในขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้การเลือกตั้งนำไปสู่

ความเป็นเผด็จการเสียงข้างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองจะถูกตัดออกไปจากกระบวนการดังกล่าวไม่ได้

นอกจากการเลือกตั้งจะเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างหลักเสียงข้างมากกับหลักการคุ้มครองเสียงข้างน้อยแล้ว การเลือกตั้งยังเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนซึ่งเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชนอีกด้วยที่ว่าเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน ก็เนื่องจากประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐโดยตรงแต่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐให้ความยินยอมผู้แทนของตนใช้อำนาจรัฐได้ตามระยะเวลา หรือตามวาระที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในรัฐธรรมนูญ

โดยเหตุที่การเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตยเป็นเครื่องแสดงออก ซึ่งการปกครองแบบมีผู้แทนการเลือกตั้งจึงมีความหมายและความสำคัญอย่างยิ่ง การเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตยจึงต้องตกอยู่ภายใต้หลักการสำคัญ ๆ อันแตกต่างไปจากการเลือกตั้งในรัฐรูปแบบอื่น เช่น จะต้องเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรีระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ใช้สิทธิ “เลือก” ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ตนเห็นว่ามีแนวคิดทางการเมืองคล้ายคลึงกับตนหรือมีนโยบายที่สามารถช่วยแก้ปัญหาของตนและของประเทศได้, ต้องเปิดโอกาสให้มีการแสดงความเห็น เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถสร้างเจตจำนงทางการเมืองของตนได้ ในแง่ของผู้เลือกตั้งรัฐต้องกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการใช้สิทธิอย่างทั่วถึงในประชาชนทุกกลุ่ม ไม่เลือกศาสนา ฐานันดร เพศ ภาษา ถิ่นกำเนิด อาชีพ หรือความเชื่อทางการเมือง การใช้สิทธิต้องเป็นไปตามอย่างเสมอภาค ซึ่งหมายความว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องมีคะแนนเสียงเท่ากัน ไม่ใช่กำหนดให้ผู้มีรายได้สูงผู้เสียภาษีให้รัฐมากหรือผู้มีการศึกษาดีมีคะแนนเสียงมากกว่าบุคคลอื่น รัฐจะต้องประกันให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นไปอย่างเสรี กล่าวคือ ต้องไม่ยอมให้มีการใช้อิทธิพลข่มขู่ บังคับขู่เข็ญโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วการใช้สิทธิเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตยจะต้องเป็นไปโดยลับ ซึ่งหมายความว่าการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงต้องไม่สามารถถูกตรวจสอบได้โดยบุคคลอื่น หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ต้องเป็นไปโดยลับนี้ ย่อมมีผลเป็นการสนับสนุนหลักการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเสรีด้วย

แม้ว่าหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งในรัฐเสรีประชาธิปไตยจะคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่กระบวนการและวิธีการในการเลือกตั้งกลับแตกต่างและหลากหลายอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นกฎหมายเทคนิค แต่ละประเทศจะกำหนดเทคนิคดังกล่าวแตกต่างกันออกไป จะอย่างไรก็ตาม “เทคนิค” เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้เราบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการเท่านั้น ดังนั้นก่อนที่เราจะพิจารณาระบบการเลือกตั้งต่างๆ ซึ่งเป็นเทคนิคในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เราควรที่จะพิจารณาในชั้นต้นเสียก่อนว่าการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยมีวัตถุประสงค์หรือภารกิจอะไร (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2549)

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยมีขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อให้มีการแข่งขันกันในทางนโยบายระหว่างกลุ่มหรือพรรคการเมืองต่าง ๆ, เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนทางการเมืองที่ดี, เพื่อให้มีการโอนความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนไปยังบุคคลผู้ได้รับเลือกตั้งและพรรคการเมืองต่าง ๆฯลฯ อย่างไรก็ตามเราอาจสรุปหรือจัดกลุ่มวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นระบบและให้สะดวกแก่การวิเคราะห์ในเบื้องแรกนี้ ออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ

2.1.2.1 วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน สังคมการเมืองในสมัยใหม่ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกจำนวนมากและมีลักษณะเป็นสังคมพหุลักษณ์ (คือ สังคมซึ่งมีความหลากหลายในแง่ของกลุ่มผลประโยชน์, ความต้องการ, ความเชื่อ, แนวคิดฯลฯ) ไม่อาจขาดซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่แทนตนได้ ดังนั้นกลุ่มของสังคมทุกกลุ่มต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เพื่อที่ตนจะได้มีผู้แทน อย่างไรก็ตาม ระบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนนี้เรียกร้องการตัดสินใจโดยอาศัยเสียงข้างมาก

2.1.2.2 วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการหล่อหลอมเจตจำนงและความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน การเลือกตั้ง คือ การลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งมีเจตจำนง มีความเห็นทางการเมืองแตกต่างกันไป การเลือกตั้งจะมีผลช่วยในการหล่อหลอมความเป็นพหุลักษณ์ของสังคมไม่ให้แตกต่างกันมากนักและจะมีส่วนในการสร้าง เจตจำนงร่วม ทางการเมืองขึ้น การเลือกตั้ง จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์นี้ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมาร่วมออกเสียงใช้สิทธิเลือกตั้งมากน้อยเท่าใด และยอมรับผลการเลือกตั้งหรือไม่ สำหรับการสร้างเจตจำนงร่วมทางการเมืองภายหลังการเลือกตั้งจะเป็นไปได้ดีเพียงใดจะได้รัฐบาลที่มั่นคงหรือไม่ คงขึ้นอยู่กับระบบการเลือกตั้งที่จะกล่าวต่อไปด้วย

2.1.2.3 วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองในรัฐเสรีประชาธิปไตย ถือว่าอำนาจรัฐมีที่มาจากประชาชนประชาชนแสดงออกซึ่งอำนาจดังกล่าวโดยการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะสามารถสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐหรือผู้ปกครองได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขพื้นฐานในการเลือกตั้งกล่าวคือ ประชาชนต้องมีโอกาส “เลือกสรร” ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งแข่งขันกันอย่างเสรีโดยแท้จริง ในรัฐที่ปกครองในระบบเผด็จการหรือในระบบที่มีพรรคการเมืองพรรคเดียว แม้ว่าจะมีการเลือกตั้งแต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งถูกกำหนดโดยพรรคการเมืองที่คุมอำนาจรัฐเท่านั้น ในทางพฤตินัยประชาชนถูก “บังคับ” ให้ไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งในลักษณะเช่นนี้ ย่อมจะถือว่าเป็นการเลือกตั้งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งความชอบธรรมของผู้ปกครองไม่ได้

2.1.2.4 วัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการใช้อำนาจรัฐ การควบคุมการใช้อำนาจรัฐในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีโอกาสไปใช้สิทธิเลือกตั้งภายในระยะเวลาอันสมควรที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่น ภายใน 4 ปี หรือ 5 ปี ในกรณีนี้การเลือกตั้งย่อมเป็นเทคนิคประการหนึ่งในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ เนื่องจากประชาชนได้รับโอกาสในการลงคะแนนเสียงเพื่อเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทน ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่บริหารประเทศ ถึงแม้ว่าคะแนนเสียงของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงคะแนนเดียวอาจไม่มีผลต่อการควบคุมการใช้อำนาจรัฐโดยตรง แต่คะแนนเสียงของผู้ไปใช้สิทธิรวมกันย่อมเป็นปัจจัยชี้ขาดในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

2.1.3 ระบบการเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ดังกล่าว 4 ประการ จะสามารถบรรลุได้ ก็แต่โดยการที่รัฐกำหนดระบบการเลือกตั้งและกระบวนการในการเลือกตั้งให้เหมาะสม หากพิจารณากระบวนการ, ขั้นตอน และระบบการเลือกตั้งที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ ในรายละเอียดแล้ว เราอาจแยกระบบการเลือกตั้งออกได้นับเป็นสิบหรือร้อยระบบ แต่หากพิจารณาถึงพื้นฐานแนวความคิดร่วมกันของระบบการเลือกตั้งที่ใช้บังคับอยู่จริง เราอาจแยกระบบการเลือกตั้งออกได้เป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ การเลือกตั้งระบบเสียงข้างมาก และการเลือกตั้งระบบสัดส่วน

2.1.3.1 การเลือกตั้งระบบเสียงข้างมาก

โดยหลักการแล้ว รัฐใดใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก รัฐนั้นจะมีการแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็นหลายเขตโดยแต่ละเขตการเลือกตั้งมีขนาดใกล้เคียงกัน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดในเขตการเลือกตั้งที่ตนลงสมัคร ในกรณีที่ในเขตการเลือกตั้งนั้นมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหลายคน ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งอาจได้คะแนนเสียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเสียงทั้งหมดของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น ได้คะแนนเพียงร้อยละสามสิบห้าของจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น การเลือกตั้งในระบบนี้ที่เรียกกันว่าการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากสัมพัทธ์ มีผลในการสร้างระบบสองพรรคการเมืองขึ้นมา ตัวอย่างของประเทศที่ใช้การเลือกตั้งในระบบนี้ ได้แก่ สหราชอาณาจักร ซึ่งมีพรรคการเมืองใหญ่ 2 พรรค คือ พรรคแรงงาน (Labour) และพรรคอนุรักษ์นิยม (Conservative)

นอกจากการเลือกตั้งระบบเสียงข้างมากสัมพัทธ์แล้ว ยังมีการเลือกตั้งอีกแบบหนึ่ง ซึ่งถือว่าอยู่ในประเภทของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากเช่นกัน ซึ่งได้แก่ การเลือกตั้งระบบเสียงข้างมากเด็ดขาด ในการเลือกตั้งระบบนี้รัฐอาจใช้เทคนิคการเลือกตั้งได้ 2 วิธีด้วยกัน วิธีแรก รัฐแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็นหลายเขตขนาดใกล้เคียงกัน แต่ละเขตมีผู้แทนได้หนึ่งคน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีคะแนนเสียงคนละ 2 คะแนน คะแนนเสียงที่หนึ่งเป็นคะแนนเสียงแท้ ส่วนคะแนนเสียง ที่สองเป็นคะแนนเสียงสำรอง ซึ่งจะนำมาใช้คำนวณในกรณีที่นับคะแนนเสียงที่หนึ่งแล้ว ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด ได้คะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด คือ เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เราเรียกวิธีการนี้ว่า “Alternative Vote System” วิธีที่สอง รัฐอาจกำหนดให้มีการเลือกตั้งรอบที่สอง ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้คะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดในการเลือกตั้งรอบแรก การเลือกตั้งในรอบที่สองนี้ รัฐจะกำหนดให้เฉพาะผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรก ในการเลือกตั้งรอบแรกเป็นผู้มีสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งรอบที่สอง โดยเหตุดังกล่าวการเลือกตั้งในรอบที่สอง จะนำไปสู่การแบ่งกลุ่มและการต่อสู้ทางการเมืองเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้ง 2 คนเท่านั้น ในกรณีนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงไม่มากพอที่จะแข่งขันได้ในรอบที่สองอาจจะหันไปสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในรอบที่สองคนใดคนหนึ่ง และเป็นปัจจัยสำคัญในการชี้ขาดชัยชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นได้ นอกจากที่กล่าวมานี้ รัฐอาจจะกำหนดให้การเลือกตั้งรอบที่สองเป็นการแข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่า 2 คนก็ได้ เช่น กำหนดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดที่ได้คะแนนเสียงในรอบแรกเกินกว่าร้อยละสิบห้าของจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ย่อมมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งรอบที่สองได้ ในกรณีนี้การเลือกตั้งในรอบที่สอง ย่อมใช้ระบบเสียงข้างมากสัมพัทธ์ ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดในการเลือกตั้งรอบที่สองถือว่าเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง การเลือกตั้งในระบบเสียงข้างมากเด็ดขาดได้รับการปฏิบัติโดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กล่าวมานี้ ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

การเลือกตั้งในระบบเสียงข้างมาก มีผลเป็นการสร้างความเป็นตัวแทนหรือผู้แทนของท้องถิ่นยิ่งกว่าความเป็นผู้แทนในระดับประเทศ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งย่อมมุ่งหาเสียงกับคนในพื้นที่ที่ตนลงสมัครเป็นสำคัญ โดยเหตุดังกล่าวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระบบนี้จะมุ่งพิจารณาผลประโยชน์ในระดับท้องถิ่นเป็นหลักยิ่งกว่าผลประโยชน์ในระดับประเทศ ผู้ได้รับเลือกตั้งย่อมผูกพันกับคนในพื้นที่ยิ่งกว่าผูกพันกับพรรคการเมืองที่ส่งตนลงสมัครรับเลือกตั้ง ในระบบนี้พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งไม่มีผู้ที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรอยู่ในสังกัดมีโอกาสไม่มากนักในการที่จะชนะการเลือกตั้ง นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่ของน้ำหนักคะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงให้แก่

ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งในที่สุดพ่ายแพ้การเลือกตั้งนั้น จะพบว่าคะแนนเสียงดังกล่าวเป็นคะแนนเสียงที่ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาแม้แต่น้อย เราอาจกล่าวได้ว่าในการเลือกตั้งระบบเสียงข้างมากเฉพาะคะแนนเสียงที่ลงให้แก่ผู้ชนะการเลือกตั้งเท่านั้น ถือว่าเป็นคะแนนเสียงแทนคะแนนอื่น ๆ ในเขตการเลือกตั้งนั้นทั้งหมด อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งในระบบเสียงข้างมากมีผลทำให้วัตถุประสงค์ในการหล่อหลอมเจตจำนองและความเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นสำเร็จลงดียิ่งกว่าการเลือกตั้งในระบบสัดส่วนที่จะกล่าวถึง ต่อไป

2.1.3.2 การเลือกตั้งระบบสัดส่วน

โดยหลักการแล้วในการเลือกตั้งระบบสัดส่วน พรรคการเมืองต้องทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเรียงตามลำดับเสนอแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกพรรคการเมืองนั้น เมื่อมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้วจะมีการคำนวณจำนวนที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะได้รับ ทั้งนี้ตามสัดส่วนของคะแนนเสียงที่ประชาชนออกเสียงลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ๆ โดยกระบวนการนี้สภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นเสมือน “กระจก” สะท้อนภาพของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมในการจัดการเลือกตั้งระบบสัดส่วนนี้รัฐอาจกำหนดให้พรรคการเมืองทำบัญชีรายชื่อเพียงบัญชีเดียว ทั้งนี้โดยใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง หรืออาจกำหนดให้มีเขตการเลือกตั้งหลายเขตและให้พรรคการเมืองทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามจำนวนเขตเลือกตั้งที่กำหนดก็ได้

การเลือกตั้งในระบบสัดส่วนนี้ อาจมีผลนำไปสู่การมีพรรคการเมืองหลายพรรคในสภา และอาจส่งผลกระทบในทางลบต่อการจัดตั้งรัฐบาลหรือเสถียรภาพของรัฐบาลได้ แม้กระนั้นก็ตามก็มีผู้เห็นว่าการเลือกตั้งในระบบสัดส่วนนี้ถือเป็นการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยโดยแท้จริง เพราะนอกจากคะแนนเสียงทุกคะแนนที่ผู้มาใช้สิทธิเลือกออกเสียงให้แก่พรรคการเมืองจะได้รับการนำมาคำนวณแล้ว สภาผู้แทนราษฎรยังสะท้อนภาพความคิดทางการเมืองของประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างตรงต่อความจริงที่สุดอีกด้วย อย่างไรก็ดีหากพิจารณาในแง่วัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งแล้ว การเลือกตั้งในระบบสัดส่วนจะยังไม่มีผลต่อการหล่อหลอมเจตจำนงและความเห็นทางการเมืองของประชาชน แต่จะสร้างความหลากหลายทางความคิดของเจตจำนงทางการเมือง อันเนื่องมาจากการที่จะมีพรรคการเมืองหลายพรรคได้รับการเลือกตั้ง การหล่อหลอมเจตจำนงทางการเมืองจะปรากฏเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อมีการรวมกลุ่มพรรคการเมืองที่มีแนวนโยบายคล้ายกันในสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นฝ่ายค้านหรือเพื่อจัดตั้งรัฐบาล

หากการเลือกตั้งในระบบเสียงข้างมากเป็นการเลือกตั้งที่มีผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องผูกพันตนอยู่กับประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนยิ่งกว่าพรรคการเมืองแล้ว การเลือกตั้งในระบบสัดส่วนจะมีผลต่อเรื่องดังกล่าวในทางตรงกันข้าม คือ การเลือกตั้งในระบบสัดส่วนนี้จะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง เนื่องจากนี้ผู้แทนราษฎรจะคำนึงถึงผลประโยชน์ในระดับประเทศยิ่งกว่าผลประโยชน์ท้องถิ่น อย่างไรก็ดีการที่พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งมากนั้น อาจส่งผลกระทบในทางลบต่อระบบการเมืองได้ อย่างน้อย 2 ประการ ประการแรก เนื่องจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะทำให้พรรคการเมืองเล็กมีโอกาสเข้าสู่สภาได้มาก หากพรรคการเมืองเล็กซึ่งมีความเข้มแข็งโดยระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มหัวรุนแรง (ในทางศาสนา, เศรษฐกิจฯลฯ) เน้นการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน พรรคการเมืองดังกล่าวอาจส่งอิทธิพลในทางที่ไม่ดีนักต่อการบัญญัติกฎหมายหรือการตัดสินใจ

แก้ปัญหาของรัฐบาลได้ ประการที่สอง การที่พรรคการเมือง มีความเข้มแข็งมากเกินไปอาจไม่เป็นผลดี ถ้าหากการจัดตั้ง การดำเนินงานของพรรคตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักธุรกิจการเมือง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกำหนดรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ทำให้ผู้มีความรู้ความสามารถที่ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจในพรรคการเมืองไม่อาจเข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชนได้ แม้จะมีข้อเสียดังกล่าวมานี้ แต่ข้อเสียที่กล่าวอาจแก้ไขได้โดยเทคนิคของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งนั้นเอง เช่น กำหนดคะแนนรวมขั้นต่ำที่พรรคการเมืองจะต้องได้รับเอาไว้ เพื่อไม่ให้พรรคการเมืองเล็ก ๆ เข้าสู่สภามากเกินไป หรือกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้โปร่งใสเป็นประชาธิปไตยเพื่อไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกุมอำนาจในพรรคการเมืองแต่เพียงผู้เดียว เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งหมายถึงกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐบาลเป็นผู้สนองความต้องการของประชาชนและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.2.1 ความหมายของการตัดสินใจ

คำว่า การตัดสินใจ (Decision) นั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือก ทางเลือกที่มีอยู่หลายๆทางเลือกโดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนอง เป้าหมายหรือความต้องการของผู้เลือกได้ (วิชัย โถสุวรรณจินดา, 2535, น. 185) กล่าวคือ กระบวนการเลือก ทางเลือกที่ดีที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือกก่อนที่จะนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติ โดยใช้หลักเหตุผลจากทางเลือกหรือข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ (สมทรัพย์ อภิชาติบุตร, 2541, น. 19)

ภูมิจิตร ศรีวงษ์ราช (2541, น. 9) การตัดสินใจ คือ การพิจารณาไตร่ตรอง จริงใจตัดสินใจหรือตกลงใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งที่เล็งเห็นว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุดหรือได้ประโยชน์มากที่สุด จากบรรดาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่หลายทางเลือกเพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติอันจะนาไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กาหนดไว้อย่างสัมฤทธิ์ผล

คุณค่าหรือค่านิยม (Values) เป็นกระบวนการตัดสินใจที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าผู้ตัดสินใจตั้งใจให้มีหรือไม่ก็ตามทั้งนี้เพราะการพิจารณาทางเลือกและการตัดสินใจดังกล่าวระบุถึงเหตุผลที่ค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจ ดังนี้ ค่านิยมที่ช่วยในการเลือกและลำดับความสำคัญของทางเลือกเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ ค่านิยมมีความหลากหลายแตกต่างกันในระหว่างบุคคลทำให้แต่ละบุคคลตัดสินใจ เลือกทางเลือกต่างกันไปด้วย ค่านิยมเป็นสิ่งตกทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานโดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมหรือกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ค่านิยมเปลี่ยนแปลงได้โดยเปลี่ยนแปลงไป ตามบุคคล ตามประสบการณ์ตามเวลาและสถานที่ ค่านิยมจะกำหนดเงื่อนไขบทบาทและหน้าที่ซึ่งเป็นไปตามความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง ค่านิยมวัดมาตรฐานตนเอง กล่าวคือ ผู้คนมักจะใช้ค่านิยมของตนเป็นมาตราวัดเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ (วิชัย โถสุวรรณจินดา, 2535, น. 185)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, น. 80) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่าเป็นวิธีการที่บุคคลควรประพฤติเพื่อให้ได้ผลสูงสุด ซึ่งได้สรุปรูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสมไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นหาความต้องการในการตัดสินใจ
2. สร้างเกณฑ์ในการตัดสินใจ
3. แบ่งน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์
4. พัฒนาทางเลือก
5. ประเมินผลทางเลือก
6. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2542, น. 106) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้เป็นการเลือกดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเลวที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทางโดยมีขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ
2. การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลแล้วนามาพิจารณา
4. การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว
5. การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ
6. การติดตามและประเมินผลของการดำเนินการ

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง ความคิดและการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ที่นำไปสู่การตกลงใจที่จะเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง

2.2.2 กระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกและได้จัดขั้นตอนการตัดสินใจ ไว้ดังนี้

2.2.2.1 การแยกแยะตัวปัญหา (Problem Identification) การค้นหาเป็นเรื่องของการแยกแยะตัวปัญหาออกมาอย่างแน่ชัดหรือตัวปัญหาอย่างแน่นอน เช่น ขบวนการการตัดสินใจจะเริ่มต้นขั้นตอนแรกเมื่อผู้ปกครองมีปัญหาว่าจะส่งเด็กไปเรียนที่โรงเรียนไหนดีก็คิดหาทางแก้ปัญหาให้บุตร

2.2.2.2 การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information Search) คือ การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด (Complete Information) นั้นอาจเป็นไปไม่ได้ แต่การเสาะหาตัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้การแสวงหาข่าวสารควรจะเป็นไปตามแนวคิดที่ว่าข่าวสารที่หามานั้นต้องมีความเกี่ยวข้องและจำเป็นกับตัวปัญหาตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ปัญหา (Relevant)

2.2.2.3 การประเมินค่าข่าวสาร (Evaluation of Information) ในบรรดาข่าวสารที่แสวงหามานั้นต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่าไม่ได้หมายความว่าข่าวสารทุกชนิดที่หามานั้นเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหาอย่างแท้จริงเสมอไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประมาณค่าว่าข่าวสารนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงพอกับเวลาและความสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม หลังจากประเมินข่าวสารแล้วไม่เพียงพอหรือไม่เกี่ยวข้องก็จำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป ถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหาที่จะทำการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจนั้น

เช่นเดียวกับผู้ปกครองที่ต้องประเมินข่าวเกี่ยวกับโรงเรียนว่า โรงเรียนใดมีคุณสมบัติหรือเหมาะสมกับบุตรของตนที่จะเข้าเรียน

2.2.2.4 การกำหนดทางเลือก (Listing of Alternative) เป็นขั้นตอนสำคัญของการตัดสินใจ คือ กำหนดทางเลือกที่สามารถครอบคลุมวิธีที่จะแก้ปัญหาได้มากที่สุด ถ้ามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง อาจกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงถ้าข่าวสารไม่สมบูรณ์ก็กำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับผู้ปกครองจะต้องกำหนดทางเลือก (โรงเรียน) ที่เหมาะสมกับบุตรของตน

2.2.2.5 การเลือกทางเลือก (Selection of Alternative) คือ การเลือกที่จะปฏิบัติการต่อไป ขั้นตอนนี้เองเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจที่แท้จริง การเลือกทางนั้นเกิดจากผลของการตัดสินใจแต่ยังไม่สมบูรณ์ นั่นคือ เมื่อกำหนดโรงเรียนให้บุตรแล้ว ก็เลือกโรงเรียนที่คิดว่าดีที่สุดสำหรับบุตร

2.2.2.6 การปฏิบัติการตัดสินใจ (Implement of Decision) เป็นการปฏิบัติตามผลขั้นขบวนการตัดสินใจหรือทางเลือกการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจนั้น การประเมินผลของการตัดสินใจเป็นการตรวจสอบดูว่าผลของการตัดสินใจที่ปฏิบัติไปเหมาะสมกับการแก้ปัญหานั้นหรือไม่ นั่นคือ เมื่อเลือกโรงเรียนแล้วผู้ปกครองก็ส่งบุตรเข้าโรงเรียนที่เลือกซึ่งคิดว่าเหมาะสมที่สุดแต่จะเหมาะสมหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการประเมินผลของการเรียนและปัจจัยอื่น ๆ (วุฒิชัย จำนงค์, 2525, น. 9-10)

2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

พฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลที่แตกต่างกันไปโดยเฉพาะจะมีอิทธิพลในสถานการณ์ การตัดสินใจที่ไม่แน่นอน ข้อมูลในการตัดสินใจ ไม่พอเพียงและยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่มีข้อแตกต่างมากนัก การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งรับสิ่งกระตุ้น ผ่านอวัยวะรับความรู้สึก เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง เป็นต้น และไปสู่สมอง ซึ่งประกอบด้วย ความจำ ประสบการณ์ในอดีต ทัศนคติ และความรู้สึกบุคคลของแต่ละคนจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันออกไป ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการรับรู้ ได้แก่ ความคุ้นเคยกับตัวกระตุ้น ซึ่งก็คือ ประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพ พื้นเพวัฒนธรรม และลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นบุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งที่เขาอยากจะรับรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแต่ละบุคคล ลักษณะของการรับรู้จะมีผลต่อการตัดสินใจประสบการณ์ที่แตกต่างกันทำให้แต่ละคนมีการตระหนักในปัญหา การระบุและวิเคราะห์ปัญหา การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการตีความ การประเมินทางเลือกและการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่แตกต่างกันออกไป (ภัทรวดี แก้วประดับ, 2546, น. 14) อย่างไรก็ตาม ชุรีพร สีสนิท (2553, น. 35-38) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์ ได้แก่

2.2.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ซึ่งได้แก่

1) เพศ ผู้หญิงกับผู้ชายจะมีพฤติกรรมในการซื้อแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีความละเอียดในการซื้อมากกว่าผู้ชาย สินค้าบางชนิดจะจำหน่ายให้เฉพาะเพศเท่านั้น

2) อายุ เด็กจะซื้อสินค้าเพราะต้องการของแถม วัยรุ่นจะซื้อสินค้าตามแฟชั่นในช่วงเวลานั้น ผู้ใหญ่จะซื้อสินค้าโดยเปรียบเทียบระหว่างคุณภาพกับราคา ในขณะที่คนชราจะซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ

3) สถานภาพ คนโสดจะซื้อสินค้าโดยใช้เหตุผลส่วนตนเป็นหลัก ในขณะที่คนที่มีครอบครัวแล้วจะคำนึงถึงความต้องการของสมาชิกในครอบครัวด้วย จนบางครั้งลืมคำนึงถึงความต้องการแห่งตน

4) การศึกษา ระดับการศึกษาแสดงถึงระดับความรู้ของบุคคลคนที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะพิจารณาหลาย ๆ ปัจจัยก่อนการตัดสินใจซื้อ ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยอาจจะใช้ประสบการณ์หรือความต้องการส่วนตนเป็นหลัก

5) อาชีพ การประกอบอาชีพที่ต่างกัน ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อได้เช่นกัน โดยเฉพาะสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพ ช่าง จะซื้อเครื่องมือช่างเพื่อการประกอบอาชีพ ในขณะที่ครูจะซื้ออุปกรณ์หรือสื่อที่จะใช้สำหรับการสอนหนังสือ

6) รายได้ รายได้ของผู้บริโภคแสดงถึงอำนาจในการซื้อสินค้าหรือบริการคนที่มีรายได้มากกว่าย่อมมีความสามารถในการจ่ายมากกว่าเพราะฉะนั้นสินค้าคุณภาพดี ราคาสูง ควรจะเจาะจงไปยังกลุ่มที่มีรายได้สูง ในขณะที่คนที่มีรายได้ต่ำ ควรจะเสนอสินค้าที่คุณภาพไม่สูงนัก และราคาควรจะถูกเป็นพิเศษ

2.2.3.2 ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) ประกอบด้วย

1) การจูงใจ (Motivation) ผู้บริโภคซื้อสินค้า อันเนื่องมาจากแรงจูงใจที่แตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง หากพิจารณาจากทฤษฎีแรงจูงใจตามลำดับขั้นตอนของมาสโลว์ จะพบว่า ความต้องการของมนุษย์ มี 5 ระดับด้วยกัน คือ

1.1) ความต้องการด้านร่างกาย (หิว กระหาย)

1.2) ความต้องการด้านความปลอดภัย

1.3) ความต้องการด้านสังคม (ความผูกพัน ความรัก)

1.4) ความต้องการได้รับการยอมรับ

1.5) ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต เพราะฉะนั้นความต้องการเหล่านี้จะนำมาสู่การสร้างแรงจูงใจของนักการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการซื้อ

2) การรับรู้ (Perception) ผู้บริโภคจะมีการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน เรื่องราวที่รับรู้มาจะถูกเก็บสะสมไว้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อ สิ่งที่รับรู้ได้อาจจะมาจากการโฆษณา คำบอกเล่า การได้ยิน การอ่าน เมื่อผู้บริโภครับรู้แตกต่างกันจะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน

3) การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ที่ผู้บริโภคมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้รถยนต์ยี่ห้อหนึ่ง ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ครั้งต่อไป หากรถยนต์ยี่ห้อนั้นสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีต่อผู้ใช้ ย่อมส่งผลต่อการซื้อซ้ำในโอกาสต่อไป

4) ความเชื่อ (Belief) ความเชื่อของบุคคล หมายถึง การยึดถือในบางสิ่งบางอย่าง เช่นความเชื่อตามหลักศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง เช่นการจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารให้แก่ผู้บริโภคมุสลิม (ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม) จำเป็นต้องปฏิบัติให้ถูกตามขั้นตอนของศาสนาอิสลาม มิฉะนั้นผู้บริโภคจะไม่ซื้ออาหารของผู้ผลิตรายนั้น

5) ทัศนคติ (Attitude) ทัศนคติเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกจะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ หากผู้บริโภคมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสินค้าหรือบริการย่อมส่งผลต่อการไม่ตัดสินใจ

ซื้อสินค้าหรือบริการดังกล่าว ในทางตรงข้ามหากผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีย่อมนำมาสู่การซื้อสินค้าหรือบริการเหล่านั้น

2.2.3.3 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) สังคมแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ผู้บริโภคมีผลต่อการซื้อสินค้า สิ่งแวดล้อมด้านสังคม ประกอบด้วย

1) ครอบครัว (Family) สมาชิกในครอบครัวถือเป็นกลุ่มบุคคลในสังคมที่มีผลต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภค แม่มักจะเป็นต้นแบบในการซื้อสินค้าที่ถูกถ่ายทอดไปยังลูก ๆ ผู้บริโภคที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันมักจะมีพฤติกรรมการซื้อที่คล้ายคลึงกัน

2) ผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) บุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิดของสังคมมักจะเป็นต้นแบบของพฤติกรรมการซื้อสินค้าหรือบริการต่อผู้บริโภคคนอื่นในสังคมนั้น ๆ

3) วัฒนธรรม (Culture) แต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง วัฒนธรรมของสังคมอาจจะมาจากประเพณี กิจกรรมประจำท้องถิ่น

นอกจากนั้น สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2546) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายโดยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบาย (Factors Affecting Policy Decision-Making) จะทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงบทบาทและอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อ การตัดสินใจเลือกนโยบายของผู้นำประเทศ หรือผู้นำองค์การต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนว่าในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำไมผู้ตัดสินใจนโยบายจึงเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอะไร เพราะสาเหตุอะไร การศึกษาการตัดสินใจนโยบายอาจศึกษาได้จากกระบวนการตัดสินใจของปัจเจกบุคคลและของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ก็ได้ อาทิเช่น การตัดสินใจของปัจเจกบุคคลในฐานะผู้มีสิทธิทางการเมืองในการลงประชามติต่อประเด็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือการลงประชามติให้ความเห็นชอบต่อร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ส่วนกระบวนการตัดสินใจของกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ว่ามีเป้าหมายอย่างไร อาทิเช่น กลุ่มสหภาพแรงงานอาจมีบทบาทในการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคม เป็นต้น

สำหรับผู้นำประเทศหรือผู้นำองค์การที่มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบายนั้นการพิจารณาตัดสินใจอาจขึ้นอยู่กับการคาดหมายว่านโยบายดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน หรือต่อสมาชิกในเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในขณะที่เหตุผลที่แท้จริงของการตัดสินใจอาจจะไม่มีการแถลงให้ปรากฏ อย่างไรก็ตามปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบาย อาจพิจารณาได้ดังนี้ (Anderson, 1994, pp. 127-136)

1. ค่านิยม (Values) ในการพิจารณาพลังทางการเมืองและสังคมทางด้านกว้างที่มีต่อการตัดสินใจนโยบาย นักวิเคราะห์นโยบายอาจมีแนวโน้มที่จะมองข้ามเรื่องค่านิยม (Values) มาตรฐาน (Standards) หรือความพอใจส่วนตน (Preferences) ของผู้ตัดสินใจ ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนและอาจเป็นการยากที่จะศึกษาให้เข้าใจชัดเจน ทั้งนี้เพราะเรื่องค่านิยมของผู้ตัดสินใจนโยบายเป็นผลมาจากกระบวนการหล่อหลอมทั้งทางสังคมและการเมือง (Social and Political Socialization) ซึ่งมีผลต่อความเชื่อและค่านิยมของผู้ตัดสินใจนโยบาย (Devos and Hippler, 1969, pp. 323-324) ทั้งทางตรงและทางอ้อมและเป็นการยากมากที่จะแยก (Isolate) การตัดสินใจนโยบายของผู้นำออกจากค่านิยมส่วนตัวโดยเด็ดขาด

นักวิเคราะห์จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า ผู้ตัดสินใจมิได้มีลักษณะเหมือน “ดินสำหรับปั้น” ที่ผู้ใดจะปั้นให้เป็นแบบพิมพ์อย่างไรก็ได้ เพราะโดยความเป็นจริงค่านิยมของผู้ตัดสินใจ

มีความสำคัญต่อการแสดงบทบาทของเขามาก โดยเฉพาะบทบาทในการเลือกตัดสินใจนโยบายตามค่านิยมของตน การกระทำดังกล่าวบางครั้งอาจทำให้ผู้กำหนดนโยบายตัดสินใจที่จะอนุญาตให้จัดตั้งบ่อนคาสิโนได้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะผู้นำมีค่านิยมว่าการเล่นการพนันมิใช่เป็นเรื่องเลวร้าย แต่คนทั่วไปในสังคมอาจจะมีค่านิยมต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีค่านิยมตรงกัน ข้ามอาจจะวิเคราะห์โจมตีว่าเป็นการตัดสินใจที่ส่งเสริมการแพร่ระบาดของอบายมุข เป็นต้น

2. ลักษณะของค่านิยมที่มีผลต่อการตัดสินใจนโยบายอาจจำแนกได้หลายประการ ดังนี้

ประการแรก ค่านิยมขององค์การ (Organizational Values) โดยทั่วไปผู้ตัดสินใจนโยบายโดยเฉพาะข้าราชการอาจได้รับอิทธิพลจากค่านิยมขององค์การ กล่าวคือ องค์การบริหารทั้งหลายอาจใช้อิทธิพลทั้งโดยการให้รางวัล (Rewards) และการแซงชั่น (Sanctions) เพื่อชักนำให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมขององค์การ ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายต่อความอยู่รอดขององค์การ หรือเพื่อการขยายโครงการขององค์การ หรือเพื่อการเพิ่มงบประมาณ หรือเพื่อการรักษาอำนาจและอภิสิทธิ์ขององค์การ รวมทั้งการเพิ่มสมรรถนะในการต่อสู้แบ่งปันระหว่างหน่วยราชการที่มีภารกิจคาบเกี่ยวกัน อาทิเช่น การต่อสู้แข่งขันระหว่างการสื่อสารแห่งประเทศไทย และองค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทยโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปกป้องหรือขยายกิจกรรมของตน เป็นต้น ซึ่งในกรณีเช่นนี้ค่านิยมขององค์การจะมีผลต่อการตัดสินใจนโยบายขององค์การเป็นอย่างยิ่ง

การสร้างค่านิยมขององค์การในหลาย ๆ ลักษณะ อาทิ เช่น ค่านิยมในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ค่านิยมในการทำงานเป็นทีม ค่านิยมในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม และค่านิยมในการเป็นองค์การชั้นนำของสังคม เป็นต้น ลักษณะค่านิยมขององค์การดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลต่อการตัดสินใจนโยบายขององค์การค่อนข้างสูง หากผู้นำองค์การตัดสินใจนโยบายใดที่ตรงกันข้ามกับค่านิยมขององค์การดังกล่าว อาจก่อให้เกิดการต่อต้านจากพนักงาน ในองค์การอย่างกว้างขวาง และหากผู้นำไม่มีสรรถนะในการปรับเปลี่ยนอาจส่งผลกระทบให้ผู้นำต้องพ้นจากตำแหน่งไปในที่สุด

ประการที่สอง ค่านิยมด้านวิชาชีพ (Professional Values) อาจกล่าวได้ว่านักวิชาชีพทุกกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มวิชาชีพแพทย์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การธนาคาร และกฎหมาย เป็นต้น พยายามจะสร้างค่านิยมเพื่อเป็นเอกลักษณ์หรือบรรทัดฐานสำหรับกลุ่มวิชาชีพของตน ซึ่งจะมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการตัดสินใจปัญหานโยบายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตน กลุ่มวิชาชีพเหล่านี้อาจเรียกร้องให้รัฐบาลบัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองบทบาทและสิทธิของกลุ่มวิชาชีพตน อาจจะมีผลต่อการควบคุมสมาชิก การกำหนดจรรยาบรรณของสมาชิก และการถอดถอนสมาชิกที่ฝ่าฝืนระเบียบของกลุ่ม เป็นต้น ในหลายกรณีกลุ่มวิชาชีพอาจมีค่านิยมที่ต่างกันทำให้มีลักษณะของความขัดแย้งหรือแข่งขันกันในการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล อาทิเช่น กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีค่านิยมของกลุ่มที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จะปรากฏลักษณะของความขัดแย้งและการต่อสู้ในการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลให้สอดคล้องกับค่านิยมของกลุ่มตนอยู่เสมอ

ประการที่สาม ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วบุคคลย่อมมีค่านิยมเฉพาะของตนทั้งสิ้น ดังนั้นการตัดสินใจนโยบายของผู้นำ จึงมักเกี่ยวข้องกับค่านิยมส่วนตนของผู้นำเสนอ อาทิเช่น ผู้นำที่มีค่านิยมแบบเสรีนิยม (Liberal) จะไม่เห็นด้วยกับนโยบายการแบ่งแยกสีผิวหรือเชื้อชาติในสังคม แต่จะสนับสนุนนโยบายการส่งเสริมความเสมอภาคในสังคม และนโยบายประกันสังคม เป็นต้น หรือในกรณีที่ผู้นำประเทศประกาศว่า “ข้าพเจ้าจะไม่เป็นผู้นำคนแรก

ของชาติที่จะนำประเทศไปสู่ความพ่ายแพ้สงคราม” เป็นการแสดงออกถึงการตัดสินใจที่ใช้ค่านิยมส่วนตนอย่างชัดเจน เพราะไม่ต้องการให้ประวัติศาสตร์บันทึกความน่าอัปยศของตน เรื่องค่านิยมส่วนตนของผู้ตัดสินใจนโยบาย อาจเกี่ยวข้องกับเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ด้วย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational-Choice Theory) ซึ่งมุ่งผลประโยชน์ส่วนตนอย่างชัดเจน (Downs, 1957) อาทิเช่น การตัดสินใจเลือกสถานที่ตั้งสำนักงานขององค์การราชการ ผู้นำอาจตัดสินใจเลือกโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าเหตุผลอื่น ซึ่งกรณีเช่นนี้จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลส่วนบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจของผู้นำองค์การอย่างชัดเจน

ประการที่สี่ ค่านิยมด้านนโยบาย (Policy Values) ค่านิยมด้านนโยบายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายของผู้นำ แม้ว่าผู้ตัดสินใจอาจจะได้รับอิทธิพลจากค่านิยมขององค์การ ค่านิยมด้านวิชาชีพ หรือค่านิยมส่วนบุคคลก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันผู้ตัดสินใจอาจต้องคำนึงถึงการรับรู้ผลประโยชน์ของสาธารณชน หรือมีความเชื่อว่าอะไรคือสิ่งที่เหมาะสมและจำเป็นหรือเป็นนโยบายที่ถูกต้อง ฝ่ายนิติบัญญัติอาจออกเสียงสนับสนุนฝ่ายกฎหมายสิทธิมนุษยชนเพราะเขาเชื่อว่าเป็นความถูกต้องด้านศีลธรรมและการมีโอกาสที่เท่าเทียมกันของประชาชนเป็นเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาของนโยบาย มิเช่นนั้นการออกเสียงคัดค้านอาจทำให้ได้รับความเสียหายทางการเมือง การตัดสินคดีของศาลโดยเฉพาะคำตัดสินใจของศาลฎีกา เป็นสิ่งสะท้อนเรื่องค่านิยมของนโยบายได้อย่างชัดเจน

ประการสุดท้าย ค่านิยมด้านอุดมการณ์ (Ideological Values) ในการตัดสินใจนโยบายจำนวนไม่น้อยที่ผู้นำได้รับอิทธิพลจากอุดมการณ์ทางการเมืองของตน ผู้นำที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์คอมมิวนิสต์จะพยายามผลักดันนโยบายทุกอย่างให้เป็นไปตามแนวความคิดของมาร์กซิสต์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่วนผู้นำที่มีอุดมการณ์แบบอำนาจนิยมก็จะตัดสินใจนโยบายที่จำกัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเข้มงวด เพราะถือว่าการแสดงออกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการชุมชนเรียกร้องทำให้สังคมขาดวินัย และเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายสำหรับผู้นำที่มีค่านิยมเกี่ยวกับอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยจะเห็นคุณค่าในการประกาศใช้นโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางและถือว่าการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

3. ความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง (Political-Party Affiliation) ความจงรักภักดีต่อพรรคการเมืองของนักการเมืองแต่ละพรรค มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของนักการเมืองเหล่านี้ในฐานะสมาชิกรัฐสภา การที่สมาชิกรัฐสภาจะออกเสียงสนับสนุนร่างกฎหมายของพรรคที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความจงรักภักดีของสมาชิกรัฐสภาที่มีต่อพรรคของตนและขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของพรรคที่ควบคุมวินัยของสมาชิกพรรคด้วย ในการกระทำดังกล่าวของสมาชิกรัฐสภา แม้ว่าจะเป็นการยากที่จะแยกเรื่องความจงรักภักดีต่อพรรคออกจากเรื่องอิทธิพลของผู้นำพรรคและอุดมการณ์ของแต่ละคน แต่ความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองก็ยังเป็นปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมของสมาชิกรัฐสภาได้เป็นอย่างดีว่าสมาชิกของพรรคจะออกเสียงลงมติอย่างไร ในรัฐสภาในประเด็นต่าง ๆ ที่พรรคกำหนดแนวทางไว้

การที่นักวิเคราะห์นโยบายรู้ว่านักการเมืองสังกัดพรรคใด และจุดยืนของพรรคในประเด็นนโยบายต่าง ๆ เป็นอย่างไร จะทำให้สามารถทำนายได้อย่างถูกต้องว่าการออกเสียงลงมติของสมาชิกรัฐสภาจะเป็นอย่างไร ถ้าพรรคการเมืองไม่เข้มแข็งและไม่มีวินัย ก็จะไม่มีผลต่อการตัดสินใจของสมาชิก อย่างไรก็ตามรูปแบบของระบอบการเมือง ก็มีผลต่อการแสดงบทบาทของสมาชิกรัฐสภา เช่นกัน กล่าวคือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Power) ดังที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการแบ่งอำนาจกันอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหาร (The Executive) และฝ่ายนิติบัญญัติ (The Legislature) ภายใต้รูปแบบนี้พรรคการเมืองจะไม่เข้มงวดในเรื่องของวินัยพรรคสมาชิกของพรรค ซึ่งมี 2 พรรคใหญ่ คือ พรรครีพับลิกัน และพรรคเดโมแครท มีอิสระที่จะออกเสียงลงมติตามความคิดเห็นของตน โดยอาจจะออกเสียงตามมติของพรรค หรือออกเสียงตรงกันข้ามกับมติของพรรคก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกพรรคแต่ถ้าหากผู้นำพรรคสามารถจูงใจให้สมาชิกพรรคเห็นคล้อยตามกับแนวทางของพรรค สมาชิกของพรรคที่มีความผูกพันกับพรรคสูงก็จะตัดสินใจออกเสียงสนับสนุนนโยบายตามมติของพรรค ดังนั้นรูปแบบแบ่งแยกอำนาจจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสมาชิกพรรคที่มีความจงรักภักดีต่อพรรคเป็นอย่างมาก เพราะถ้าสมาชิกของพรรคไม่มีความผูกพันหรือจงรักภักดีต่อพรรค สมาชิกพรรคสามารถออกเสียงลงมติได้โดยอิสระ โดยพรรคไม่มีอำนาจที่จะลงโทษสมาชิกที่ออกเสียงลงมติในรัฐสภาตรงกันข้ามกับมติพรรค

ส่วนรูปแบบควบอำนาจ (Fusion of Power) ในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งฝ่ายบริหารทำทั้งหน้าที่บริหารและทำหน้าที่นิติบัญญัติพร้อม ๆ กัน โดยทั่วไปภายใต้รูปแบบนี้ระบบพรรคการเมืองจะมีกฎระเบียบในการควบคุม กำกับพฤติกรรมของสมาชิกพรรคอย่างเข้มงวด เพราะการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกพรรคในสภาผู้แทนราษฎรมีผลต่อความอยู่รอดของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายรัฐบาล ดังนั้นมติของพรรคจึงเป็นสิ่งที่สมาชิกของพรรคจะต้องปฏิบัติตาม หากสมาชิกพรรคไม่ปฏิบัติตามมติพรรคอาจเกิดปัญหาได้ดังที่ปรากฏในบางประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ พรรคอาจมีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนสมาชิกภาพของนักการเมืองที่ฝ่าฝืนมติพรรคออกจากพรรคได้ และอาจมีผลให้หมดสมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรไปด้วย ในกรณีนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการตัดสินใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นนโยบายต่างๆ จึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพรรคที่จะกำหนดทิศทางในการตัดสินใจของสมาชิกของพรรคอย่างชัดเจน ซึ่งหมายความว่าไม่ว่าสมาชิกพรรคจะมีความจงรักภักดีต่อพรรคหรือไม่ หรือจะมีความคิดแตกต่างจากพรรคอย่างไร แต่จะต้องปฏิบัติตามมติของพรรคเสมอ มิฉะนั้นอาจเป็นอันตรายต่ออนาคตทางการเมืองของตน (Norton, 1994) ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองของนักการเมืองจะมีลักษณะอย่างไรย่อมขึ้นกับรูปแบบของระบอบการเมืองด้วย แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดโดยส่วนใหญ่พรรคการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกพรรคต่อประเด็นนโยบายต่าง ๆ อย่างสำคัญ ดังนั้นนโยบายของพรรคการเมืองที่สำคัญจึงมีผลต่อการตัดสินใจนโยบายสาธารณะเป็นอย่างยิ่ง

4. ผลประโยชน์ของเขตเลือกตั้ง (Constituency Interest) ในการตัดสินใจนโยบายของนักการเมืองนั้น นอกจากอิทธิพลของพรรคการเมืองแล้ว ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งของนักการเมือง โดยทั่วไปจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าถ้าปรากฏความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของพรรคและผลประโยชน์ของเขตเลือกตั้ง อาจบอกได้อย่างชัดเจนว่านักการเมืองจะเลือกตัดสินใจตามผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน ทั้งนี้เพราะประชาชน

ในเขตเลือกตั้งมีอำนาจที่จะกำหนดอนาคตของนักการเมืองในเขตเลือกตั้งของตนโดยตรง กล่าวคือ ในการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนในเขตเลือกตั้งจะเลือกหรือไม่เลือกให้นักการเมืองเข้าไปเป็นสมาชิกรัฐสภาอีกก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของประชาชนในเขตเลือกตั้งเป็นสำคัญ ดังนั้นนักการเมืองจึงต้องทำหน้าที่ในการดูแลผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งอย่างใกล้ชิด หากมีนโยบายใดที่เป็นความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน ย่อมเป็นหน้าที่ของนักการเมืองที่จะต้องพยายามผลักดันให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนได้รับประโยชน์หรือ ในกรณีที่มีนโยบายใดที่จะทำให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเสียประโยชน์ ก็เป็นหน้าที่ของนักการเมืองที่จะต้องพยายามคัดค้านหรือขอแก้ไขมิให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนได้รับความเสียหาย นอกจากกรณีหรือประเด็นนโยบายที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน นักการเมืองอาจตัดสินใจภายใต้อิทธิพลหรือเงื่อนไขอื่น ๆ ทางการเมืองที่ตนกำลังเผชิญอยู่ อาทิเช่น อาจตัดสินใจตามค่านิยมของตนหรือตามคำแนะนำของผู้นำพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค หรือผู้สนับสนุนทางการเงินของตน

นอกจากนี้ ข้าราชการในเขตพื้นที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ อาจจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเขตที่ตนรับผิดชอบ โดยอาจจะทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่และอาจได้รับอิทธิพลจากความคิดของกลุ่มผลประโยชน์เหล่านั้นในการก่อรูปนโยบาย ซึ่งจะมีผลต่อการนำเสนอทางเลือกนโยบายที่รับผิดชอบด้วยเช่นกัน

5. มติมหาชน (Public Opinion) ในทางรัฐศาสตร์อาจกล่าวได้ว่ามติมหาชนมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองไม่น้อย ด้วยความสำคัญดังกล่าว นักรัฐศาสตร์จึงได้อุทิศเวลาในความพยายามที่จะศึกษาการก่อรูปของมติมหาชน เนื้อหาและประเด็นที่มหาชนเห็นพ้องร่วมกัน และการเปลี่ยนแปลงมติมหาชนต่อประเด็นนโยบายสำคัญต่าง ๆ ของประเทศ สิ่งที่นักรัฐศาสตร์และนักวิเคราะห์นโยบายสนใจ ก็คือ การตัดสินใจเลือกนโยบายของผู้นำได้รับอิทธิพลหรือการกำหนดจากมติมหาชนมากน้อยเพียงใด มติมหาชนที่บทบาทที่เป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจนโยบายของผู้กำหนดนโยบายมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามการพูดถึงความเที่ยงตรงของมติมหาชนเป็นงานที่ไม่ง่ายเหมือนกับการเดินทางไปบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Key, 1961, p. 14)

ในเรื่องของการตัดสินใจนโยบายนั้น ปรากฏว่าในหลายกรณีที่มติมหาชนได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างชัดเจน อาทิเช่น การที่พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยถูกทำลายเสียหายอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเหลือพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศประมาณ ร้อยละ 25 เท่านั้น สภาพดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องอย่างกว้างขวางต่อรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลเร่งรัดมาตรการการป้องกันพื้นที่ป่าไม้มิให้ถูกทำลายมากไปกว่าที่เป็นอยู่ จนกระทั่งรัฐบาลตัดสินใจกำหนดนโยบายยกเลิกการทำป่าไม้ทั่วประเทศ หรือการเรียกร้องของประชาชนให้รัฐสภาผ่านร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ส.ส.ร. เพื่อเร่งรัดการปฏิรูปการเมืองให้ปรากฏเป็นจริง ก็เข้าลักษณะของมติมหาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจนโยบายสำคัญของรัฐสภา เป็นต้น กล่าวโดยสรุปผู้ตัดสินใจนโยบายจะต้องให้ความสนใจต่อมติมหาชนในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของคนทั้งประเทศถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างมติมหาชนและการกำหนดนโยบายเป็นรูปแบบที่จะระบุให้ชัดเจนได้ยากแต่เป็นเรื่องที่ผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถจะมองข้ามมติมหาชนไปได้ง่าย ๆ โดยไม่ให้ความสนใจแต่อย่างใด เพราะอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่ออนาคตทางการเมืองของผู้ตัดสินใจนโยบายอย่างคาดไม่ถึงก็ได้

6. ประโยชน์ของสาธารณชน (Public Interest) ภารกิจของรัฐบาลที่กล่าวอ้างกันอยู่เสมอ คือ การให้บริการหรือการส่งเสริมประโยชน์ของสาธารณชน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายจำนวนมากที่มีเนื้อหาสาระสำคัญกำหนดให้หน่วยงานราชการปฏิบัติการเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน

ถ้าหากถามประชาชนส่วนใหญ่ว่านโยบายสาธารณะควรจะมุ่งผลประโยชน์ของสาธารณชนหรือของเอกชน คำตอบที่ได้จะชัดเจนว่าต้องมุ่งเพื่อประโยชน์สาธารณชน ดังนั้นประโยชน์ของสาธารณชนจึงเป็นเป้าประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของนโยบายสาธารณะ ซึ่งผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถจะอ้างความชอบธรรมในข้อเสนอแนะของตนได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ตนและพรรคพวกร่ำรวยขึ้น ซึ่งในทางการเมืองถือว่าการกล่าวเช่นนั้น เป็นคำกล่าวที่ปราศจากความชอบธรรมทางการเมือง เพราะความชอบธรรมทางการเมือง คือ การกระทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในหลายกรณีอาจพบความยากลำบากในการให้นิยามเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณชน กล่าวคือ จะหมายความว่าผลประโยชน์ของสาธารณะ คือ ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ใช่หรือไม่ ถ้าเป็นจริงเราจะบอกได้อย่างไรว่าคนส่วนใหญ่ต้องการอะไร หรือหมายถึง ผลประโยชน์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องพยายามแสวงหาเหตุผลเพื่อสนับสนุนการอธิบายเกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณชนให้ชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

นักวิเคราะห์นโยบายและนักรัฐศาสตร์ อาจจะกล่าวว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะหานิยามของวัตถุประสงค์ของแนวความคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณชนให้เป็นที่ยอมรับกันเป็นสากล โดยเฉพาะนิยามที่มีเนื้อหาสาระชัดเจนแต่บางคนอาจจะกล่าวว่าอะไรก็ตามที่เป็นผลมาจากการต่อสู้ทางการเมืองเกี่ยวกับประเด็นนโยบาย คือ ผลประโยชน์สาธารณะ ถ้าคนทุกคนและทุกกลุ่มมีโอกาสเท่าเทียมกันในการต่อสู้ ซึ่งความจริงไม่เป็นเช่นนั้น (Anderson, 1994, p. 135)

7. การพิจารณาลักษณะของผลประโยชน์สาธารณะ อาจจำแนกได้ 3 ประการ คือ

ประการแรก พิจารณาจากนโยบายในแต่ละด้านว่ามีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์มากหรือไม่ ในบางกรณีอาจพิจารณาจากผลประโยชน์โดยตรงของกลุ่มผลประโยชน์แต่ละกลุ่มซึ่งเป็นที่ยอมรับ คือ ผลประโยชน์สาธารณะ

ประการที่สอง แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ผลประโยชน์สาธารณะ อาทิเช่น ประเด็นนโยบายเกี่ยวกับสันติภาพ การศึกษาที่ดีกว่า การทำให้อากาศบริสุทธิ์ การหลีกเลี่ยงภาวะเงินเฟ้อที่รุนแรง และการควบคุมระบบจราจรที่ดี ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการของสาธารณชนอย่างชัดเจน เช่น ในเมืองใหญ่ผลประโยชน์สาธารณะที่ปรากฏชัด คือ การมีระบบควบคุมการจราจรที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบที่ส่งเสริมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบ ความสะดวกของผู้ใช้ยานยนต์ และความสะดวกของผู้เดินทางเท้าเป็นต้น อย่างไรก็ตามในประเด็นนโยบายต่าง ๆ อาจมีทางเลือกอื่น ๆ มากกว่าหนึ่งทางเลือกที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนนโยบายเกี่ยวกับสันติภาพการศึกษาที่ดีกว่าการทำให้อากาศบริสุทธิ์ การหลีกเลี่ยงภาวะเงิน

ประการที่สาม พิจารณาจากความต้องการขององค์การและระเบียบวิธีปฏิบัติการจะเป็นตัวแทนการสร้างประโยชน์ที่สมดุล หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาเพื่อที่จะมีผลต่อการประนีประนอมต่อการก่อรูปนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ จุดเน้นในประเด็นนี้จะมุ่งที่กระบวนการมากกว่าเนื้อหาของนโยบาย

กล่าวโดยสรุป ประโยชน์สาธารณชนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ตัดสินใจนโยบายที่ดีจะต้องตระหนักอยู่เสมอ เพราะการตัดสินใจนโยบายที่สอดคล้องกับประโยชน์ของสาธารณชนจะส่งผลให้ผู้ตัดสินใจได้รับความนิยมจากประชาชน ซึ่งจะมีผลต่ออนาคตทางการเมืองของผู้ตัดสินใจนโยบายอย่างสำคัญ

8. ทางเลือกสาธารณะ (Public Choice) ทางเลือกสาธารณะเป็นสิ่งที่มุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมของตลาด (Market Behavior) มาอธิบายถึงพฤติกรรมการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในส่วนของภาครัฐบาล ตลอดจนมุ่งที่จะเอากลไกของตลาดมาปรับปรุง เพื่อให้เกิดการตัดสินใจในส่วนของภาครัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

9. ฐานคติ (Assumption)

9.1 บุคคลทุกคนเป็นผู้มีเหตุผล เห็นแก่ตัว และต้องการหนทางที่ให้ประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด (Self-Interest, Rational and Maximizer)

9.1.1 แรงจูงใจ (Incentive) เป็นปัจเจกบุคลทำให้เกิด Private Participation แต่ในภาครัฐต้องออกแบบสิ่งจูงใจให้มาก เช่น กิจกรรมสาธารณะ, สินบนนำจับ, สินค้าหนีภาษี (ในออสเตรเลีย ถ้าประชาชนออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะได้ต้นขั้วบัตรลงคะแนนมาลดหย่อนภาษีเงินได้)

9.1.2 กฎ ระเบียบ/คำสั่ง (Regulator)

9.2 การถ่วงดุลย์และการแข่งขันเป็นสิ่งจำเป็น (Competition)

9.2.1 ถ้าการถ่วงดุลย์เป็นประโยชน์ต่อประชาชน, ผู้รับบริการ หรือผู้บริโภค

9.2.2 การแข่งขันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

9.3 รูปแบบการบริการต้องเอื้ออำนวยให้ข้าราชการได้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด

9.3.1 การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน (Facilitation)

9.3.2 การหาทางออกของประชาชน/ผู้ใช้บริการ (Exit) Exit เป็นหัวใจของ Public Choiceเช่น ทางออกของธนาคาร คือ สามารถฝากถอนต่างสาขาได้, ธนาคารไทยพาณิชย์สามารถนำบัตรประชาชนไปทำบัตร ATM ได้ เป็นต้น

9.3.3 การให้อำนาจ เป็นปากเสียง, กระบอกเสียงในภาคเอกชนประชาชนจะมีพลัง Voice มาก เช่น ทานอาหารอร่อยหรือไม่อร่อยก็จะบอกกันต่อ ๆ ไป ในภาครัฐ Voice จะไม่ค่อยเกิดถ้าหากจะให้มี Voice ต้องรวมพลังมาก ๆ Voice ถึงจะเกิดได้ หรือต้องให้ประชาชนรวมพลังกันมากๆ

9.3.4 คำนึงถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (Information) เช่น การบริการสาธารณะสุข, จะมีการประชาสัมพันธ์คู่กับ Incentive หรือในโรงแรมจะมีแผนที่แสดงจุดตำแหน่งที่ผู้พักอาศัยอยู่

9.3.5 ประชาชนมีส่วนร่วมทำ (Citizen Co-producer) เช่น กทม. รณรงค์ในประชาชนมีส่วนมีส่วนร่วมในการเก็บขยะ, อาสาสาธารณะสุข, การรายงาน จ.ส.100

9.3.6 มีการโปร่งใส หรือข้าราชการต้องโปรงใส (Transparency) ให้เห็นว่า Voice ของประชาชนมีจริงจะไม่มีเสียเงินใต้โต๊ะ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราชได้เป็นจังหวัดดีเด่นหนึ่ง

ใน 4 จังหวัด ที่มีความโปร่งใสใต้โต๊ะจะไม่อะไรกั้นทำให้คนทั่วไปคิดมากว่าจะมีการยื่นของหรือเงินใต้โต๊ะ

9.3.7 การมีลักษณะพิเศษ (Peculiarity-Uniform) เช่นรัฐบาลต้องจัดฐานเงินเดือนให้ต่างกัน

9.3.8 การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ (Decentralization) เช่น ข้างบนตัดสินใจจะมีความล่าช้าไม่ทันการ, ไม่รู้ปัญหาเท่ากับข้างล่าง

9.3.9 การรวมอำนาจในกิจการบางอย่าง (Centralization) เช่น นโยบายป้องกันภัยพระราชวงศ์, นโยบายการเงินการคลัง, ต่างประเทศ

9.3.10 การแข่งขัน (Competition) เช่น การผูกขาดในภาครัฐ (Monopoly) จะไม่เกิดผลดีต้องสร้างให้มีการแข่งขัน

9.3.11 การตรวจสอบและถ่วงดุลย์ (Check and Balance) ในระบบบริหารเอกชนต้องสามารถตรวจสอบถ่วงดุลย์ได้การบริหารราชการก็จะต้องมีนิติบัญญัติ, บริหาร และตุลาการ

9.3.12 กฎระเบียบ (Regulation) และการลงโทษ เช่น ต้องมีการลงโทษเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมาย, การกระทำผิดซึ่งสังคมบัญญัติให้เป็นความผิดเช่นถมน้ำลายลงพื้น, ทิ้งเศษขยะ ทั้งนี้จะต้องควบคู่กับการจูงใจ เช่น ใครเป็นโรคเอดส์ถ้าบอกรัฐ รัฐจะมีเงินช่วยเหลือ

9.3.13 ซ้ำเสริม (Redundancy) ซ้ำซ้อน (Duplication) ทางเลือกสาธารณะสนับสนุนซ้ำเสริมเพื่อประกันเสถียรภาพ

10. ซ้ำเสริม (Redundancy)

10.1 เครื่องบิน มี 2 ปีก ก็บินได้ แต่เพื่อเสถียรภาพต้องมี 4 ปีก

10.2 ต้องมีไฟฉุกเฉิน สำรองไฟดับในห้องผ่าตัด, ชุมสายโทรศัพท์ตั้งหน่วยงานโยธาในกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากกระทรวงศึกษามีงานก่อสร้างโรงเรียนหรือสิ่งก่อสร้างมากถ้าหากรอแต่กรมโยธาธิการออกแบบและ/หรือก่อสร้างให้ก็จะช้าใช้งบประมาณไม่ทัน

10.3 กรมทางหลวงสร้างทางเช่นเดียวกับสำนักงาน รพช., กรป.กลาง, กรมโยธาธิการ

11. ซ้ำซ้อน (Duplication)

11.1 กรมพิธีการทูตจะทำการก่อสร้างหรือการขอตั้งกรมโยธาธิการในกระทรวงต่างประเทศจะไม่กระทำจะทำการส่งเรืองทั้งหมดไปที่กรมโยธาธิการ

กล่าวโดยสรุปทางเลือกสาธารณะเป็นทางเลือกของปัจเจกบุคคลจะแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดของตนเอง โดยรัฐบาลและระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อความมีอิสระของปัจเจกบุคคลในการตัดสินใจหรือกำหนดทางเลือกของตนเอง โดยที่ข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ว่าเป็นไปอย่างมีเหตุผลเพื่อแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดคำนึงผลประโยชน์ส่วนตัว รัฐต้องทบทวนและเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลมีอิสระและสามรถตัดสินใจด้วยตัวเองทำให้เกิดความหลากหลายของสินค้าประชาชนมีสิทธิเลือกบริโภค

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

แนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองนั้น เป็นไปเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางโดยที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้องค์การปกครองท้องถิ่นไปจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อประชาชนด้วยการปกครองอย่างมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอ

2.3.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจการปกครอง ก็คือ การที่รัฐได้มอบอำนาจบางอย่างให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อบริการประชาชนในการนี้องค์การปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอและได้เสนอว่าการกระจายอำนาจปกครองนั้น นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง ยังเป็นการลดอำนาจของรัฐบาลกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้มอบให้องค์การปกครองท้องถิ่นรับไปจัดทำด้วย ทั้งนี้เพราะเมื่อรัฐบาลกลางได้มอบหน้าที่ให้องค์การปกครองท้องถิ่นรับไปจัดทำแล้วเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นได้ผลดีรัฐบาลกลางจะต้องมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่นั้น ๆ ให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นด้วย (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2526, น. 4) ซึ่งการที่รัฐมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหารหรือกิจการบางอย่างของตนให้องค์การปกครองหรือสถาบันของรัฐไปกระทำหรือดำเนินการโดยอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐบาลกลาง หรือการกระจายอำนาจ คือ การที่ส่วนกลางโอนหรือการกระจายอำนาจปกครองบางส่วนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง โดยส่วนกลางคอยควบคุมมิให้การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการออกนอกขอบเขตตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ การปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจนั้นต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ทั้งเป็นผู้บริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.2 ความหมายของการกระจายอำนาจตามแนวทฤษฎี

2.3.2.1 แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by Territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล

2) การกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by Function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้สมแก่เทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และโทรศัพท์

2.3.2.2 แนวทฤษฎีสมัยใหม่เห็นว่าการที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจควรจะพิจารณาว่าอำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์กรปกครองเดียวหรือหลายองค์กรถ้ารวมอยู่ในองค์กรเดียว เรียกว่า การรวมอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้อยู่แก่หลายองค์กร เรียกว่า องค์กรกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายการกระจายอำนาจออกเป็นการกระจายอำนาจตามอาณาเขตและกระจายอำนาจตามกิจการ เพราะการพิจารณาว่ากระจายอำนาจหรือไม่ควรพิจารณาว่าองค์กรนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539, น. 1-4)

ความหมายของการกระจายอำนาจ ยังหมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างของประเทศหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 36) อีกทั้งยังเป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์การอื่นนอกจากองค์การของส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตามสมควรไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรืออำนาจสั่งการของส่วนกลางเพียงอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของส่วนกลางเท่านั้น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2550, น. 35)

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจมีเป้าหมายอยู่ที่ทำบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นโดยมีหลักการที่เป็นสาระสำคัญ คือ การที่รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจใช้อำนาจบริหารเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ภายใต้การควบคุมกำกับของส่วนกลางไม่ใช่อยู่ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาของส่วนกลาง เพื่อเป็นหลักประกันมาตรฐานขั้นต่ำที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะได้ตามที่ส่วนกลางมอบอำนาจที่ให้ดำเนินการและประชาชนได้ประโยชน์ทั่วถึง

2.3.3 ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

2.3.3.1 ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจปกครอง ได้แก่

การได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายให้มีสัดส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ มีหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหากและไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยงานส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควรด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเองและหน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามรัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 36)

1) การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม สามารถสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1.1) การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.2) การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะมีลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงการที่รัฐบาลส่วนกลางได้มอบอำนาจมาให้องค์การปกครองท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ว่าจัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างเรียบร้อย ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติของท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยกันกำหนดขึ้นมาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จำนวนประชากร ปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2529, น. 3) สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นการมอบอำนาจให้แก่ท้องถิ่นโดยส่วนกลางเพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการดูแลจัดการบริการสาธารณะและมีความเป็นอิสระ

ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการกระจายอำนาจถือเป็นต้นทางที่ทำให้เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารงานท้องถิ่นขึ้น ซึ่งนำมาสู่การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเข้ามาทำหน้าที่บริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในที่สุด

2.3.4 หลักการกระจายอำนาจทางปกครอง

หลักการกระจายอำนาจปกครองนั้น มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.3.4.1 มีองค์การเป็นนิติบุคคลเป็นเอกเทศ การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณของตัวเอง มีทรัพย์สินหนี้สินของตนเอง และมีเจ้าหน้าที่เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง เป็นต้น

2.3.4.2 องค์การนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ความมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครองเพราะถ้าองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอองค์การเช่นนี้ก็จะมีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบาย หรือการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่าอำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมีพอสมควรไม่มากจนเกินไปจนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง องค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่ว่ามีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้และให้มีองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติและบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

2.3.4.2 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวางการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้นอาจจะทำ ได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นเฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองของท้องถิ่นมากกว่านั้น เช่น สนใจที่จะเข้าฟังการประชุมสภาเทศบาล สนใจที่จะเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี หรือประชาชนบางคนอาจจะสนใจมากถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้ในความหมายของการกระจายอำนาจ มีอยู่ 2 ความหมาย คือ

1) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ การกระจายอำนาจตามความหมายนี้ ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

2) การกระจายอำนาจตามกิจการ หมายถึง รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใด เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินงานตามความเหมาะสมของลักษณะงานนั้น ๆ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฯลฯ

2.3.5 ประเภทของการกระจายอำนาจทางการปกครอง

การจัดการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจนั้น ทำได้ 2 ลักษณะ คือ

2.3.5.1 การกระจายอำนาจทางพื้นที่หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจทางเขตแดน คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ ทั้งนี้การจัดบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายจะถูกกำหนดขอบเขต โดยพื้นที่หรืออาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ การจัดระเบียบราชการบริหารลักษณะนี้เรียกว่า “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น”

2.3.5.2 การกระจายอำนาจทางบริการ หรืออาจเรียกว่า การกระจายอำนาจทางเทคนิค คือ การที่รัฐมอบอำนาจให้จัดทำบริการสาธารณะในบางอย่างให้แก่องค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะเป็นผู้จัดทำการกระจายอำนาจทางบริการนี้ มิใช่เป็นการกระอำนาจการปกครอง แต่เป็นการ “มอบ” ให้องค์การของรัฐไปจัดทำบริการสาธารณะโดยแยกออกมาเป็นนิติบุคคลต่างหากจากรัฐมีทรัพย์สินของตนเองและมีผู้บริหารของตนเองโดยเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจนี้จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเช่นกัน ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2550, น. 29)

2.3.6 จุดแข็งและจุดอ่อนของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจเป็นเรื่องที่ดีสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักการกระจายอำนาจนั้น มีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของการกระจายอำนาจ ไว้ดังนี้

2.3.6.1 จุดแข็งของการกระจายอำนาจ การจัดระเบียบบริหารตามหลักการกระจายอำนาจปกครองย่อมมีจุดแข็งหรือข้อดี อยู่ 3 ประการ คือ

1) ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้น บริการสาธารณะบางอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ ก็ย่อมจะได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่นมากขึ้นเพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นของตนเองดี

2) เป็นการแบ่งเบาภาระของทางราชการบริหารส่วนกลางได้บ้าง ในปัจจุบันราชการส่วนกลางมีภารกิจหนักอยู่มากเกี่ยวกับการจัดทำกิจการอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศโดยตัดภาระเกี่ยวกับกิจการเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงออกไปเสียบ้างก็จะทำให้เกิดผลดีกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นได้

3) ทำให้ราษฎรมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองทำให้ราษฎรมีส่วนได้เสียในกิจการของท้องถิ่นโดยตรงและเกิดความจำเป็นที่ต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงานทำให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นทำให้การอำนวยบริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

2.3.6.2 จุดอ่อนของการกระจายอำนาจข้อเสียหรือจุดอ่อนของการกระจายอำนาจ มีอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1) ถ้ากระจายอำนาจมากเกินไปจะเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพหรือความมั่นคงของรัฐ

2) การกระจายอำนาจทำให้เกิดการสิ้นเปลืองมากกว่าการรวมอำนาจ

3) การกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นจะเป็นอันตราย หรือเกิดผลเสียมากกว่าผลดีถ้าหากประชาชนไม่มีความรู้พื้นฐานหรือไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง

4) อาจเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นใช้อำนาจในทางที่ผิดถือพรรคถือพวกซึ่งจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ราษฎรส่วนมาก

5) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการทุจริตและใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่ไม่รู้เรื่องตกเป็นเครื่องมือหากินของชนชั้นปกครองที่ไม่บำเพ็ญตนอยู่ในฐานะผู้บำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 36)

2.3.7 ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติ ได้ดังนี้

2.3.7.1 เพื่อระบายความคับคั่งของบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่รวมอยู่เป็นภารกิจของรัฐบาลกลางออกไปให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางหรือระบายความคับคั่งของหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในส่วนกลางให้ลดน้อยลง ซึ่งหากท้องถิ่นบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐได้เป็นอันมาก

2.3.7.2 เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการของรัฐที่ได้ปฏิบัติในท้องถิ่นวัตถุประสงค์ข้อนี้ ส่วนใหญ่เนื่องจากการที่พิจารณาว่าประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ความต้องการและปัญหาของตนดีกว่าส่วนกลาง นอกจากนี้การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานยังอำนวยประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีก เช่น โครงการรัฐได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีและเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2.3.7.3 เพื่อเป็นการกระจายการพัฒนาออกไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะในการปฏิบัติแม้รัฐบาลกลางจะให้อำนาจท้องถิ่นเก็บภาษีได้เองแล้วแต่ก็ยังไม่พอเพียงรัฐบาลจึงต้องจ่ายเงินอุดหนุนเป็นการสมทบ ซึ่งถือเป็นการช่วยร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2545, น. 101-103)

2.3.8 แนวทางการกระจายอำนาจ

2.3.8.1 หลักการและแนวนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 125 ตอนพิเศษ 40 ง วันที่ 26 กุมภาพันธ์2551 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกถ.) ซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกถ.) ที่จะต้องบริหารแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการฯ (ฉบับที่ 2) ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีคุณภาพ

และประสิทธิภาพสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2.3.8.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 และ 80 และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 281-290 ดังมีหลักการที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1) องค์กรในการกระจายอำนาจฯ

1.1) ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่นและระหว่างส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แต่ละรูปแบบ

1.2) ให้มีคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทน 3 ฝ่าย ทำหน้าที่ตามข้อ (1) และเมื่อมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วให้มีการทบทวนใหม่ทุระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาทราบแล้วให้มีผลบังคับได้

2) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

2.1) รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

2.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

3) หลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1) รัฐต้องให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของคนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ

3.2) การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น

3.3) ให้มีมาตรฐานกลางในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ในระบบการปกครองของทุกประเทศล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้องการที่จะให้มีความมั่นคงในประเทศและประชาชนในประเทศมีความสุข แต่เดิมการปกครองส่วนใหญ่จะมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ศูนย์กลางของประเทศเพื่อความสะดวก เพราะสมัยนั้นอาณาเขตยังไม่กว้าง พลเมืองยังน้อยและกิจกรรมที่รัฐจะต้องสนองตอบประชาชนยังมีไม่มากนัก

ต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้น ประชากรมีจำนวนมากขึ้นภารกิจที่รัฐต้องรับผิดชอบก็มีเพิ่มขึ้นด้วย ศักยภาพของรัฐบาลกลางเพียงแห่งเดียวอาจไม่สนองการบริหารและอำนวยประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นแนวความคิดในการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางสามารถสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง รวดเร็วและตรงความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ (ชัยยศ ศิริรัตนบวร, 2531, น. 17) แนวความคิดในการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองและบริหารกันเองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองหลักการกระจายอำนาจการปกครองนี้มีเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยมีความเป็นอิสระปลอดจากการชี้นำของรัฐบาลกลางพอที่จะสามารถสนองความต้องการของพลเมืองท้องถิ่นได้แต่ทั้งนี้ในด้านนโยบายที่สำคัญยังคงต้องยึดตามส่วนกลางอยู่บ้าง เช่น นโยบายการเงินการคลัง นโยบายการป้องกันประเทศ ดังนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการที่จะดำเนินกิจกรรมการบริหารของตนเองได้ แต่อีกส่วนหนึ่งรัฐบาลกลางยังคงควบคุมดูแลเอาไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาสภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความมั่นคงของชาติไว้นั่นเอง

2.4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งอิสระเพื่อเลือกผู้มีหน้าที่บริหารปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอยู่ใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด (Mongtagu, 1984, p. 574) อีกทั้งยังหมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง มีสภาพท้องถิ่นที่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งจากประชาชน (Robson, 1953, p. 574) การปกครองท้องถิ่น ยังหมายถึง การปกครองระดับรองของประเทศหรือรัฐที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะจัดตั้งและอยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง (Clarke, 1957, pp. 87-89) ทั้งยังหมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจ

และบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน Daniel (1975, อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 28)

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น คือ การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งมีความเป็นอิสระในการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง ซึ่งประกอบด้วยการตรากฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ และมีอำนาจในการกำหนดงบประมาณของตนเอง อีกทั้งต้องมีองค์กรฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

2.4.2 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น จึงสามารถสรุปได้ดังนี้ (ชูศักดิ์ เที่ยงตรง, 2518, น. 6-7)

2.4.2.1 การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าตนมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความคุ้นเคยมีความชำนิชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ ต่อไป

2.4.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง ก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน (อนันต์ อนันตกูล, 2521, น. 6-7)

2.4.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลทั้งทางด้านการเงิน ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากแนวคิดการกระจายอำนาจซึ่งก็คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ

หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากส่วนกลาง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจ มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 36-37)

2.4.3.1 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการ หรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระพอสมควรในการปกครองตนเอง

2.4.3.2 การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบแยกต่างหาก และอย่างเป็นอิสระโดยปกติแล้วจะเป็นกิจการ ซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยี แขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในรูปของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบต่าง ๆ นั้นกล่าวได้ว่าได้ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศ ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 42-44)

ประการที่หนึ่ง ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Greater Political Participation by the People) เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีผู้นำมาจากการเลือกตั้งได้เสนอนโยบายให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อจะได้นำไปคิด ได้ถกเถียง และตัดสินใจเลือก ก็ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Account Ability) หรือความรับผิดชอบในทางการเมืองที่ผู้มาจากการเลือกตั้งมีต่อผู้เลือกตั้งถือว่าเป็นสิทธิของเอกชน และกลุ่มท้องถิ่นที่จะตรวจสอบและควบคุมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่ไร้ขอบเขต

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบบเผด็จการโดยรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้น ท้องถิ่นเข้มแข็ง สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองมีความมั่นคง การยึดอำนาจและการใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางจึงเป็นไปได้ยาก ซึ่งการปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ การเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้นด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชน จึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับที่สูงขึ้น

ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนจากนั้นจึงขยายไปในระดับประเทศ

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน (Politicization) ด้วยเหตุที่การเมืองในท้องถิ่นมีความเกี่ยวพันกับการเมืองระดับชาติและย่อมมีความเป็นไปในทางการเมืองในท้องถิ่นเอง คือ มีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ

2.4.4 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

2.4.4.1 สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้น มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2.4.4.2 พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO)องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

2.4.4.3 การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

2.4.4.4 องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย แยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

2.4.4.5 การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

2.4.4.6 อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

2.4.4.7 งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2.4.4.8 การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามีอิสระเต็มที่ทีเดียวคงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไปรัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่ (อุทัย หิรัญโต, 2523, น. 22)

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกล่าวได้ว่ามีส่วนประกอบที่สำคัญ 9 ประการ คือ

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
2. มีสภาและผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนเหมาะสม
5. มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

7. มีอำนาจหน้าที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้บังคับในท้องถิ่น
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, น. 29-32)

2.4.5 ประโยชน์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปนั้น มีมากแต่สามารถสรุปได้ 2 ประการ คือ

2.4.5.1 ประโยชน์ในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยทำให้เกิดพัฒนาการทางการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเบื้องต้น ตลอดจนเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาการเมือง ถ้าการปกครองท้องถิ่นประสบความล้มเหลวแล้วย่อมมีผลกระทบไปถึงการพัฒนาการทางการเมืองด้วย ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาการทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นก็ควรจะมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยได้ด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังได้กล่าวมาแล้ว

2.4.5.2 ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมมากในด้านการเมืองที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจนั้น การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไร ก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคมหรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเอื้อเฟื้อต่อสังคมภายใต้ การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลาง ก็จะทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น อีกทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2540, น. 103)

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยการเลือกตั้งในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญ ก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

2.4.6 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้นำท้องถิ่น

มนุษย์มีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์และกันในหมู่ของตนเพราะมนุษย์ไม่อาจจะให้บริการแก่ตนเองได้ในทุกกรณี จึงต้องพึ่งพาอาศัยกัน ร่วมมือกั้น สร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดกับกลุ่มตน แต่การสร้างสรรค์ความเจริญให้บังเกิดผลดีนั้น จำเป็นต้องมีกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าในการสร้างสรรค์ความเจริญเราเรียกกันว่า ผู้นำ แต่เดินนั้น ผู้นำอาจ หมายถึง กลุ่มผู้นำทางการเมืองเท่านั้น ในปัจจุบันผู้นำกลุ่มมีลักษณะและความหมายที่กว้างขึ้น

อนุกูล คลังบุญครอง และคณะ (2526, น. 1-4) กล่าวว่า ผู้นำย่อม หมายถึง บุคคลที่สามารถชักจูงหรือใช้อิทธิพลโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานของหมู่คณะบรรลุผลวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อย่างมีประสิทธิภาพผู้นำของกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งอาจมีเพียงคนเดียวหรือหลายคนในขณะเดียวกัน และอาจเปลี่ยนจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งในหมู่คณะนั้น และการเป็นผู้นำก็ขึ้นอยู่กับความสามารถทักษะ และคุณสมบัติประจำตัวที่เผชิญอยู่ในเวลานั้น ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถทักษะและคุณสมบัติประจำตัว ซึ่งเผชิญอยู่ในเวลานั้น

ส่วน กมล ประเสริฐกุล (2528, น. 4) กล่าวว่า ชนชั้นนำ มักเป็นบุคคลที่มีความสามารถสอดคลองกับความเชื่อชาวบ้าน เช่น เป็นคนดี ทำประโยชน์ แก่หมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ หรือเป็นผู้มีตำแหน่งสำคัญของหมู่บ้านและตำแหน่งนั้น ได้รับการรับรองจากทางราชการจากการวิจัยในเรื่องคล้ายคลึงกัน

ประยูร อาษานาม และคณะ (2532, น. 15) พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทและอิทธิพลที่จะทำให้การพัฒนาชนบทประสพความสำเร็จ ซึ่งผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นที่เคารพนับถือ ผู้นำท้องถิ่นมีทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ และบุคคลที่ประชาชนเคารพ ยอมรับ ยกย่อง และนับถือ

Hollander (1978, p. 1) กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำและอำนาจ ผู้นำอาจจะอยู่ในฐานะที่สามารถใช้อิทธิพลในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ และกระบวนการติดต่อเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

จากหลายแนวคิดที่มีผู้กล่าวถึงผู้นำ หรือบุคคลชั้นนำ หรือชนชั้นนำ ผู้วิจัย พอสรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นที่ผู้ศึกษาทำการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่มิอิทธิพลต่อความเชื่อ การยอมรับนับถือเชื่อฟังของประชาชน ซึ่งอาจเป็นผู้นำแบบทางการ หรือผู้นำตามธรรมชาติ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกรรมการหมู่บ้าน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ พระสงฆ์ เป็นต้นบทบาท (Role) ได้แก่ ส่วนที่เคลื่อนไหว (Dynamic) ของสถานภาพ โดยทั่วไปสมาชิกของสังคม มักแสดงบทบาทตามสถานภาพของแต่ละคนในสังคมที่ต้นสังกัดอยู่เสมอ โดยเฉพาะ Landis (1986) ได้ให้คำนิยามของบทบาทว่า หมายถึง พฤติกรรมหรือความประพฤติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพ

บทบาท หมายถึง ข้อกำหนดแห่งพฤติกรรมระหว่างบุคคลซึ่งผูกพันกับบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่ลักษณะเฉพาะตัวบางประการประเภท อาทิเช่น สถานภาพ (Status)หรือตำแหน่ง (Position) ฉะนั้นบทบาทเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในกระบวนการปติสังสรรค์ทางสังคมและปติสังสรรค์กับคนอื่นบุคคลที่ต้องพิจารณาตนเองและคนอื่นๆ ว่าเจ้าของ “สถานภาพ” บางชนิด และเขาได้ใช้สิ่งที่เขาเรียนรู้ อะไรเป็นความ “คาดหวัง” (Expectation) ซึ่งผูกพันกับสถานภาพนั้น ๆ เป็นเครื่องแนะแนวการกระทำของเขา แนวความคิดทางบทบาท แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. แนวความคิดทางโครงสร้างนิยม และลักษณะแนวปติสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม แนวโครงสร้างนิยม มุ่งสนใจเนื้อหาโครงสร้างและหน้าที่ของสถานภาพสังคม การจัดระเบียบและผลของบทบาทต่าง ๆ ต่อระบบ กล่าวคือ บทบาท จะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไรเมื่อบุคคลเข้าดำรงสถานภาพต่าง ๆ ตามที่คิดว่าเป็นนิยมตามบรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้น ๆ

2. ส่วนในแนวปติสังสรรค์สัญลักษณ์นิยมให้ความสำคัญกับกระบวนการ ซึ่งบุคคลจะทำความเข้าใจว่าบุคคลอื่นให้ความสำคัญคาดหวังกับตนเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาททางสังคมอันจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปติสังสรรค์ทางสังคมต่อกัน

2.4.7 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

2.4.7.1 ความเป็นมา

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับและใช้ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ทั่วโลก การปกครองในรูปแบบของเทศบาลนับว่าเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารท้องถิ่นของตนเองมากที่สุดกล่าวคือประชาชนผู้เสียภาษีในแต่ละพื้นที่สามารถที่จะเลือกผู้แทนของตน ที่เรียกว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเข้าไปบริหารดูแลการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น หรือใช้จ่ายภาษีดังกล่าวให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นมากที่สุด

การบริหารงานท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลได้เกิดขึ้นในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ พ.ศ. 2475 ในรัชสมัยของประบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหัวรัชกาลที่ 6 (ครองราชย์ พ.ศ. 2453-2468) พระองค์เริ่มทดลองวิธีการบริหารงานโดยประชาชนในท้องถิ่นตามแบบเทศบาลขึ้นในพระราชวัง ในปี พ.ศ. 2461 โดยทรงโปรดเกล้าฯพระราชทานนามเขตการทดลองนี้ว่า “ดุสิตธานี” แต่การทดลองต้องหยุดชะงักลงเมื่อพระองค์เสด็จสวรรคต ในปี พ.ศ.2468 พระราชดำหริของพระองค์ที่จะทรงสร้างการบริหารท้องถิ่นนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการบริหารท้องถิ่นรูปแบบของเทศบาลในสมัยต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ที่ทรงจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลขึ้น จากหลักฐานการพระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ The New York Times ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2474 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “เรากำลังเตรียมการพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นใหม่ เพื่อทดลองเกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้งภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องที่ในรูปแบบเทศบาลข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรจะมีสิทธิมีเสียงในกิจการของท้องถิ่น เราพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาดถ้าเราจะมีการปกครองระบบรัฐสภาก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างดีเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น” (ธีรทัต ชูคำ, 2543, น. 65-66)

เทศบาล มิได้จัดตั้งขึ้นทั่วทั้งประเทศ แต่จะแต่จะจัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไปดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยเมื่อรัฐพิจารณาเห็นควรที่จะยกฐานะท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาล ก็ตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลเป็นแห่ง ๆ ไปเทศบาลมีฐานะเป็นทบวงการเมืองและเป็นนิติบุคคลดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544, น. 66)

2.4.7.2 ความหมายของเทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารท้องถิ่นของรัฐรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหลักของเทศบาล คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กฎหมายนี้บัญญัติให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง จึงทำให้เทศบาลเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนที่มีความเจริญหรือที่เรียกว่าชุมชนเมือง ในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พัฒนาแล้วได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นของเทศบาล (Municipality) และได้ใช้เทศบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการปกครองท้องถิ่นของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพแต่โดยเหตุที่การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกันออกไปตามระบบการปกครองในระดับชาติ หรือรูปแบบของรัฐบาล เพราะรูปแบบของรัฐบาลนั้น จะเป็นแม่บทที่สำคัญของรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่น

2.4.7.3 ประเภทของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งเทศบาลไว้ด้วยโดยกำหนดให้จัดตั้งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ก็ได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดกล่าวโดยย่อได้ว่า เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลขณะที่เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป รวมทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมายสำหรับเทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป รวมทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมาย ทั้งนี้ การจัดตั้ง การเปลี่ยนชื่อการเปลี่ยนแปลงเขต การเปลี่ยนแปลงฐานะหรือการยุบเลิกเทศบาลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2536, น. 144)

1) ประเภทของเทศบาล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 8 ถึงมาตรา 11 กำหนดให้เทศบาล มีอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1.1) เทศบาลตำบล ได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล กฎหมายมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะว่าการเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง แต่ในทางปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยได้วางหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งเทศบาลตำบลเอาไว้

2) เทศบาลเมือง มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

2.1) ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่งจะต้องตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นเทศบาลเมือง

2.2) ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

2.3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาล ทั้ง 3 ประเภท จะต้องทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลเอาไว้ด้วย (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544, น. 66)

2.4.7.4 โครงสร้างของเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาลและคณะผู้บริหารหรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณีเดิมโครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาลและคณะเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งกันเองระหว่างสมาชิกสภาเทศบาล แต่อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ใหม่และเพิ่มรูปแบบของผู้บริหารเทศบาลเข้ามาอีก 1 รูปแบบ คือ นายกเทศมนตรี โดยมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ ในมาตรา 14 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาลว่าเทศบาลแห่งใดจะมีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่งโดยวิธีการ ดังนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลใด จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้จัดทำประชามติในเขตเทศบาลนั้น ว่าจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลใช้รูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ผลของประชามติให้นำมาใช้เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นการทั่วไปในคราวถัดจากวันออกเสียงประชามติและให้ใช้รูปแบบการบริหารตามผลประชามตินั้นตลอดไปจนกว่าจะมีการออกเสียงประชามติ

ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้น ให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็นอย่างอื่น การร้องขอให้ทำประชามติดังกล่าวมาแล้ว จะต้องเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนครบวาระของสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น ไม่น้อยกว่า 360 วัน และจะกระทำในวาระของสภาเทศบาลหนึ่งเพียงครั้งเดียว

1) สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิก ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งวาระการดำรงตำแหน่งนี้ ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 คือ ลงจาก 5 ปี มาเป็น 4 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 285 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สำหรับจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลแต่ละประเภทนี้จะไม่เท่ากัน อยู่ในระหว่าง จำนวน 12-24 คน ขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาลดังที่บัญญัติไว้ ในมาตรา 15 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล ดังนี้

1.1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย สมาชิก จำนวน 12 คน

1.2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วย สมาชิก จำนวน 18 คน

1.3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วย สมาชิก จำนวน 24 คน

2) นายกเทศมนตรี ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลใดออกเสียงแสดงประชามติ ให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลซึ่งกระทำ โดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ นายกเทศมนตรีมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งและไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระได้ นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย โดยมาตรา 48 อัฏฐ แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาลได้กำหนดจำนวนเทศมนตี ไว้ดังนี้

2.1) เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 2 คน

2.2) เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 3 คน

2.3) เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 4 คน

3) นายกเทศมนตรี เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลดังที่บัญญัติไว้ ในมาตรา 48 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล โดยสรุปโครงสร้างของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 บัญญัติ ให้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาเทศบาลกับฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรีและรองนายก ซึ่งทั้ง 2 ฝ่าย มีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงจึงกล่าวได้ว่าโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลนั้น ได้จำลองมาจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ซึ่งประเทศไทยถือเป็นหลักในการปกครองประเทศ สภาเทศบาลคล้ายกับสภาผู้แทนราษฎรนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรีก็คล้ายกับนายกรัฐมนตรีกับคณะรัฐมนตรี เพียงแต่ภารกิจหน้าที่ของเทศบาลจำกัดเฉพาะในพื้นที่เขตเทศบาลแต่ละแห่งเท่านั้น (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544, น. 66-70)

2.4.7.5 อำนาจหน้าที่ (Authority)

อำนาจหน้าที่ หมายถึง อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลและมีกฎหมายรองรับเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และยังมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นกำหนดไว้ด้วย เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ ในมาตรา 16 เป็นต้น

1) อำนาจและหน้าที่ของเทศบาล มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของเทศบาลไว้รวม 31 ประการด้วยกัน คือ

1.1) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตน

1.2) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

1.3) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

1.4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

1.5) การสาธารณูปการ

1.6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

1.7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

1.9) การจัดการศึกษา

1.9) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

1.10) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

1.11) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

1.12) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

1.13) การส่งเสริมกีฬา

1.14) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

1.15) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

1.16) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

1.17) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

1.18) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

1.19) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

1.20) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

1.21) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

1.22) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ

1.23) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.24) การผังเมือง

1.25) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

1.26) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

1.27) การควบคุมอาคาร

1.28) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.29) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.30) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และนอกจากนี้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาลเองก็ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้โดยแยกเป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร รวมทั้งยังมีบทบัญญัติให้เทศบาลสามารถทำกิจการนอกเขตเทศบาลหรือกระทำการร่วมกับบุคคลอื่นได้ ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้วกิจการที่เทศบาลทุกประเภทจะทำได้นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 8 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.30.1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เช่น การดับเพลิง การป้องกันและระงับสาธารณภัย

1.30.2) การสาธารณสุข เช่น การจัดให้มีและบำรุงสถานที่พิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สุสานและฌาปนสถาน เป็นต้น

1.30.3) การสาธารณูปการ เช่น การสงเคราะห์มารดาและเด็ก การสงเคราะห์คนชรา คนอนาถาเด็กกำพร้า เป็นต้น

1.30.1) การโยธาสาธารณะ เช่น การสร้างและบำรุงทางบกทางน้ำ การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของราษฎร เป็นต้น

1.30.4) การศึกษา เช่น การจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวะศึกษา การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา เป็นต้น

1.30.5) การสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ เช่น การประปา การไฟฟ้า การเดินรถประจำทางตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม กิจการโรงรับจำนำ เป็นต้น

1.30.6) การทะเบียนราษฎร

1.30.7) การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎรกิจการทั้งหลายเหล่านี้ เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องจัดทำภายในเขตเทศบาลของตนอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้มีการเพิ่มเติมโดยการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการเพิ่มหน้าที่ให้กับเทศบาลอีกหลายประการ เช่น เพิ่มหน้าที่ให้กับเทศบาลตำบลในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นหรือการเพิ่มหน้าที่ให้กับเทศบาลนครในการควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหารโรงมหรสพและสถานบริการอื่น การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง รวมทั้งการส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว นอกจากนี้เทศบาลอาจทำกิจการอื่น ๆ ได้อีกตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ ในมาตรา 57 ทวิ และ มาตรา 57 ตรี แห่งกฎหมาย

ว่าด้วยเทศบาล คือ การทำกิจการภายนอกเขต เทศบาลอาจออกไปทำกิจการต่าง ๆ ภายนอกเขตของตนได้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ คือ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2536, น. 142)

1.30.7.1) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน

1.30.7.2) ได้รับความยินยอมจากเทศบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) บริษัทจำกัดนั้น มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

(2) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือนั้นรวมกันและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนอกจากการดำเนินกิจการดังกล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด กฎหมายว่าด้วยเทศบาลมาตรา 58 และมาตรา 59 ยังได้บัญญัติให้จัดตั้งสหการขึ้นได้ สหการเป็นองค์การที่เทศบาลตั้งแต่สองเทศบาลขึ้นไปรวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งอันอยู่ในหน้าที่ของเทศบาลร่วมกันสหการมีสภาพเป็นทบวงการเมือง จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะต้องกำหนดชื่ออำนาจหน้าที่และระเบียบการดำเนินการของสหการไว้ สหการมีคณะกรรมการบริหารซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้อง (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544, น. 66-70)

2.4.7.6 อำนาจหน้าที่นายกเทศมนตรี

อำนาจหน้าที่นายกเทศมนตรี มีดังต่อไปนี้

1) ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายกเทศมนตรีต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่ต้องลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาเทศบาลทุกคนและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

2) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 48 เตรส มีดังนี้

2.1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับข้อบัญญัติและ นโยบาย

2.2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

2.3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

2.4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

2.6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

3) ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

4) เป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติ

5) เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่

6) มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมและไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

7) ในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงทีมิได้นายกเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดและเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้ว ก็ให้ใช้บังคับได้

8) ในกรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาเทศบาลหรือสภาเทศบาลถูกยุบ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกเทศมนตรีจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

9) เมื่อพ้น 1 ปี นับแต่วันประกาศยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลเมืองและเทศบาลนครแล้ว ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเทศบาลตำบลที่ยังคงมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน อยู่ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544, น. 66-70)

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง

2.5.1 ปัจจัยนโยบายของผู้สมัคร

โชคชัย ใจแน่น (2550, น. 96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร: ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกในครอบครัวในตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า คนหนุ่มสาวตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคการเมือง ผู้นำพรรคการเมือง ความเป็นไปได้ของนโยบาย และกระแสความนิยมของพรรคการเมือง และคนรุ่นบิดามารดาพิจารณาจากผู้นำพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมืองกระแสความนิยมของพรรคการเมืองประกอบกับผลงานของพรรครัฐบาลที่ผ่านมาส่วนสมาชิกในครอบครัวตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยอิสระและคนท้องถิ่นก็เป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง

นิพนธ์ ปัญโญ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนจะพิจารณาผลงานที่ผ่านมานโยบายที่ได้เสนอให้แก่ประชาชนก่อนการเลือกตั้ง และผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น โดยใช้รถยนต์หาเสียงเพื่อให้ทราบอย่างทั่วถึง เพศและอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ยุทธทิวา นาเมือง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า อันดับเหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีอันดับเหตุผลในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในอันดับปานกลาง ส่วนรายด้านอันดับเหตุผลในการตัดสินใจ

อันดับ 1 คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของผู้สมัคร รองลงมา คือ ด้านนโยบายของผู้สมัคร ด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ด้านชื่อเสียงของผู้สมัคร ด้านผลงานในอดีตของผู้สมัคร ด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร ด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้สมัคร ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้สมัคร ด้านครอบครัวของผู้สมัคร ด้านผู้สมัครเป็นคนท้องถิ่นและด้านผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร เพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นอาชีพ

ณิชาภา เหมะธุลิน (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษากรณี: ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 46-55 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้/เดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านนโยบาย รองลงมา คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้านสื่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านสื่อบุคคล ตามลำดับ

ธีระพงษ์ วงหาจักษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสามพาด อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสามพาด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.34, S.D. = 0.95) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีปัจจัยที่มีผลการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสามพาด ปัจจัยด้านคุณสมบัติ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3. 86, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.73, S.D. = .0.74) ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทนอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.96, S.D. = .109) และลำดับสุดท้ายปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = 2.42, S.D. = 1.27)

นภาพร หมื่นจง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559” ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้/เดือน 10,001-15,000 บาท ส่วนปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มาก และปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านตัวผู้สมัครด้านพรรคการเมือง ด้านการรณรงค์ และด้านสื่อบุคคล

Sharkansky (1970, p. 1) ให้นิยามนโยบายสาธารณะไว้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล อาทิเช่น การจัดการศึกษาการจัดสวัสดิการและการก่อสร้างทางหลวงโดยรัฐ รวมทั้งข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมและกำกับการดำเนินกิจกรรมของปัจเจกบุคคลและนิติบุคคลทั้งมวล ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อาทิเช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ การตรวจสอบราคาสินค้าการควบคุมการจำหน่ายยาและอาหาร นโยบายสาธารณะ นอกจากจะครอบคลุมกิจกรรมภายในประเทศทั้งหมดแล้วยังครอบคลุมกิจกรรมต่างประเทศทั้งหมดอีกด้วย อาทิเช่น นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ การรวมตัวเป็นกลุ่มองค์การระหว่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

Dye (1995, p. 1) ให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำจะครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งกิจกรรที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส อาทิเช่น การควบคุมความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมและความพยายามในการขจัดความขัดแย้งกับสังคมอื่น ๆ เป็นต้น และมีวัตถุประสงค์ให้กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดีในการให้บริการแก่สมาชิกในสังคม

สรุปได้ว่า นโยบายผู้สมัคร หมายถึง แนวทางที่ผู้สมัครกำหนดไว้ในการทำงานในด้านต่าง ๆ และจะนำปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เช่น การสร้างงาน สร้างรายได้ การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสาธารณสุข การพัฒนาสาธารณูปโภค บริโภค และ การบำรุงศาสนา เป็นต้น

2.5.2 ปัจจัยความรู้ความสามารถของผู้สมัคร

ยุทธทิวา นาเมือง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า อันดับเหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีอันดับเหตุผลในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในอันดับปานกลาง ส่วนรายด้านอันดับเหตุผลในการตัดสินใจอันดับ 1 คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของผู้สมัคร รองลงมา คือ ด้านนโยบายของผู้สมัคร ด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ด้านชื่อเสียงของผู้สมัคร ด้านผลงานในอดีตของผู้สมัคร ด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร ด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้สมัคร ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้สมัคร ด้านครอบครัวของผู้สมัคร ด้านผู้สมัครเป็นคนท้องถิ่นและด้านผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น อาชีพ

ณัฐพงศ์ นิลาทะวงศ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ศึกษากรณี: เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรีจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ดีอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนโยบาย เลือกนายกเทศมนตรีเพราะนโยบายของผู้สมัครเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ในการพัฒนาตำบลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยในการตัดสินใจด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจะเลือกผู้สมัครเพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช งานศพ งานแต่งงานฯลฯ อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยในการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครจะเลือกผู้สมัครเพราะผู้สมัครเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่เลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย

นันธิกานต์ อุดม (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกระโสม อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้สมัครที่ชอบช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่เป็นนายกเทศมนตรี

พัชรา เพชรจรูญ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ในการเลือกนายกเทศมนตรีนั้นประชาชนพิจารณาจาก ความรู้ความสามารถและระดับการศึกษาเป็นเหตุผลหลัก รองลงมา คือ นโยบายการบริหารของผู้สมัครต่อมา คือ การแจกเงินซื้อเสียงของผู้สมัคร

ผลงานของกลุ่มการเมืองที่ผ่านมาประชาชนให้ความสำคัญน้อยมาก จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ความสามารถการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วรยุทธ สถาปนาศุภกุล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชน อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสติปัญญา และด้านบุคลิกภาพ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา ดังนั้น ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี เศรษฐกิจดี เกิดความอุดมสมบูรณ์ โจรผู้ร้ายก็อาจลดลงได้และหายจากท้องถิ่นไปในที่สุด ควรศึกษาจากประสบการณ์ของผู้นำที่ประสบความสำเร็จเพื่อศึกษาถึงแนวคิด กระบวนการขั้นตอนในการทำงานให้ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า 3) แนวทางแก้ไขปัญหา ผู้นำท้องถิ่นควรพัฒนาคุณลักษณะในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับบทบาทของการเป็นผู้นำที่ดีและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่

สรุปได้ว่า ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของผู้รับสมัครเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาสูง ความรู้ด้านการบริหารองค์การ ความรู้ด้านการปกครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

2.5.3 ปัจจัยชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร

อัศว์ศิริ ลาปีอี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์นักการเมืองกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองควนลัง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองควนลังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ภาพลักษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองควนลัง ในด้านวิสัยทัศน์ และนโยบาย ด้านภาวะผู้นำ ด้านผลงาน ด้านประสบการณ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรมมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พล เหลืองรังสี และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนายกรัฐมนตรีที่เหมาะสมกับสังคมไทยตามทรรศนะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะนายกรัฐมนตรีที่เหมาะสมกับสังคมไทยตามทรรศนะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่าง ในงานจำนวน 245 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาคณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณมีความเห็นว่าคุณลักษณะของนายกรัฐมนตรีที่เหมาะสมกับสังคมไทย มีคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน และด้านบุคลิกภาพ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 4.21 คะแนน ด้านคุณธรรม คะแนนเฉลี่ย 4.17 ด้านอารมณ์และสังคม 4.12 คะแนน และด้านความรู้ ความสามารถ 4.05 คะแนน ตามลำดับ

สุคนธ์ เถาทอง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณลักษณะ ด้านวิสัยทัศน์และคุณลักษณะ ด้านเฉพาะส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลังจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึ่งประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลังแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และระยะเวลา การอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง ไม่แตกต่างกันการศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนในความต้องการนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความต้องการนายกเทศมนตรีที่มีคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด

จิณณพัต ตั้งดวงมานิตย์ และเนตรชนก บัวนาค (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในการรับรู้ของประชาชนเขตเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่น โดยอันดับ 1 คือ สื่อบุคคล อันดับ 2 คือ สื่อเฉพาะกิจ และอันดับ 3 คือ สื่อมวลชนท้องถิ่น และภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในการรับรู้ของประชาชนเขตเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนมีการรับรู้อันดับ 1 คือ ภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ อันดับ 2 ภาพลักษณ์ด้านผลงาน/การบริหารงาน และอันดับ 3 ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับของประชาชนเขตเทศบาลนครนครราชสีมาด้านสื่อบุคคล สื่อมวลชนท้องถิ่น สื่อเฉพาะกิจ และสื่อใหม่ เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในการรับรู้ของประชาชนเขตเทศบาลนครนครราชสีมา เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัย พรรคการเมืองหรือนักการเมือง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขและพัฒนาภาพลักษณ์ของนักการเมืองเพื่อให้มีคุณสมบัติของนักการเมืองที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

Boulding (1975) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นความรู้และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่อาจไม่ได้รับรู้จากประสบการณ์เพียงอย่างเดียวแต่จะได้รับทางอ้อมด้วย ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความและให้ความหมายสำหรับตนเองด้วยภาพลักษณ์จึงเป็นการแทนความหมายเชิงอัตวิสัย (Subjective Representation) หรือความประทับใจภาพปรากฏ (Appearance) อาจแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (Perceptual Component) เป็นสิ่งที่บุคคลจะได้จากการสังเกตโดยตรงสิ่งที่ถูกสังเกตนั้นจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การรับรู้ (Cues) หรือมีสิ่งที่ถูกรับรู้นั่นเอง

ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่เหตุการณ์ ความคิดหรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เราจะได้ภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยผ่านการรับรู้

2. องค์ประกอบเชิงเรียนรู้ (Cognitive Component) เช่น ภาพลักษณ์ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะประเภทความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตสิ่งที่ถูกรับรู้

3. องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) เช่น ภาพลักษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกันกับความรู้สึกผูกพันยอมรับหรือไม่ยอมรับชอบหรือไม่ชอบ

4. องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Cognitive Component) เป็นภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับความมุ่งหมายหรือเจตนาที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติตอบโต้สิ่งเร้านั้น อันเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิงความรู้และความรู้สึก

สรุปได้ว่า ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร หมายถึง การเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับการเคารพไว้ใจ มีการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ มีการกล่าวถึงในด้านดีเป็นที่พึ่งของประชาชนในยามเดือดร้อนได้

2.5.4 ปัจจัยการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร

อภิรัฐ จินาพร (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสื่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจากว่าประชาชนได้รับสื่อในหลาย ๆ ด้าน ทั้งสื่อป้ายโฆษณา แผ่นพับหาเสียง สื่ออินเตอร์เน็ตจึงทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ได้รวดเร็ว

สายเทพ จันบางพลี (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์และวิธีที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ประสบผลสำเร็จในเขตจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์และวิธีที่ใช้และประสบความสำเร็จในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2551 คือ กลยุทธ์และวิธีหาเสียงทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้ชนะการเลือกตั้งจะเน้นการหาเสียงแบบ ไม่เป็นทางการคือการลงพื้นที่เพื่อแจกจ่ายเอกสารแนะนำตัวเกี่ยวกับกลุ่มที่สังกัดและหมายเลขให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับทราบ และเป็นการย้ำความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับผู้เสือกตั้งเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีบุญคุณต่อกันมาอย่างยาวนาน

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76 2) ปัจจัยทั้ง 4 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกันต่ำกับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .206, 207, 282 และ .237 3) มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน

จังหวัดเลย ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองสังกัด และปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง สามารถพยากรณ์ ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 12.90 (R2 = .129) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการในรูปคะแนนดิบ SUMEEFF (การตัดสินใจ) = 3.312 + .107 + .046 + .065 สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน SUMEEFF (การตัดสินใจ) = .204 + .202 + 116

ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร ศึกษากรณีการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2556 ผลการวิจัย พบว่า บริบทการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัดที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร จะขึ้นอยู่กับระบบอุปถัมภ์ จากพรรคการเมือง นักการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ตลอดจนการหนุนช่วยของเครือญาติ เพื่อนพ้อง และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างกลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครที่นำแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง การตลาดทางการเมือง การจำแนกส่วนทางการตลาด การวางตำแหน่งของผู้เลือกตั้งมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อสร้างเป็นกลยุทธ์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า การรณรงค์หาเสียง หมายถึง รูปแบบและวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำมาใช้ในการหาเสียงเพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง วิธีที่นำมาใช้เพื่อการหาเสียง ได้แก่ การจัดเวทีปราศรัย ป้ายหาเสียงผู้สมัคร แจกแผ่นพับ ใบปลิว รถรณรงค์หาเสียง ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน เป็นต้น

2.5.5 ปัจจัยภูมิหลังของผู้สมัคร

วลีรัตน์ แสงไชย (2542) ที่กล่าวว่า ปัจจัยภูมิหลังของนักการเมืองสตรีเกิดจากปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านความมั่นคงของฐานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสบการณ์ทางการเมือง และปัจจัยด้านสมัยในการดำรงตำแหน่ง

ประเสริฐ การะเกษ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลังและคุณสมบัติของผู้สมัคร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้านข่าวสารการเลือกตั้ง ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ชาวบ้านได้นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการให้สิ่งจูงใจที่เป็นทั้งเงินและสิ่งของ ปัจจัยด้านนโยบายและปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง 2) ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง เป็นปัญหาความแตกแยก ขาดความสามัคคีของคนในชุมชน ปัญหาด้านสังคมที่เกิดการทะเลาะวิวาทในส่วนด้านเศรษฐกิจไม่ได้รับผลกระทบจากการเลือกตั้งแต่อย่างใด 3) แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับประชาชนและตัวแทนผู้สมัครให้เข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามแนวทางประชาธิปไตยทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งรวมทั้งการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เน้นถึงความสำคัญของความสามัคคีของคนในชุมชนและความสัมพันธ์ทางเครือญาติของคนในสังคม

อโณทัย วัฒนาพร และพินสุดา วงศ์อนันต์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิรูปการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร ผลการวิจัย พบว่า

ภายใต้บริบทระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งแบบไทย ภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของนักการเมืองย่อมมีผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมทางการเมืองและการบริหาร กล่าวเฉพาะพฤติกรรมการบริหารของนักการเมือง แรงจูงใจในการเข้าสู่เวทีการเมืองมีผลต่อช่วงเวลาในการดำรงตำแหน่งการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งปรากฏในรูปแบบการบริหารโดยยึดโยงอยู่กับระบบอุปถัมภ์และความโน้มเอียงในการฉ้อราษฎร์บังหลวง พฤติกรรมทั้งสองด้านนี้ย่อมก่อผลกระทบต่อข้าราชการและองค์การข้าราชการส่วนท้องถิ่น ท้ายที่สุดยังส่งผลต่อระบบธรรมาภิบาลประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กฤตาภรณ์ ทะราศี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิจัย พบว่า การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี มีที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญที่แสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันของหญิงและชายที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ ภูมิหลังและพื้นฐานทางการเมือง 2) ปัจจัยจูงใจเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรีมาจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมืองเป็นตัวที่ทำให้สตรีทางการเมืองได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของสตรีในการเข้าสู่การเมืองอย่างถูกต้อง ผู้สนับสนุนทางการเมือง ผู้สนับสนุนทางการเมืองหลัก คือ บิดา มารดา เป็นนักธุรกิจ และสามีซึ่งมีพื้นฐานทางด้านการเมืองอยู่แล้ว ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนจะเป็นกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หัวคะแนน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และกลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ บทบาททางการเมือง บทบาททางการเมืองเกิดขึ้นหลังจากการแต่งงานแล้ว เนื่องจากได้เดินทางไปกับสามีที่เคยเป็นนักการเมือง จึงได้คลุกคลี หาเสียง พบปะประชาชน กลุ่มเครือญาติ กลุ่มนักการเมืองผู้ใกล้ชิด กลุ่มผู้ช่วยเหลือในการหาเสียง การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางสังคม บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ อุดมการณ์ ได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านบุคลิกภาพ มีลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักมารยาทที่พึงปฏิบัติทางสังคมให้เกียรติบุคคลอื่น 3) แนวทางการส่งเสริมการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการปลูกฝังให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเพื่อทำให้ครอบครัวเกิดความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจภายในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อสังคม การเป็นผู้นำและตระหนักถึงสิทธิสตรีทุกรูปแบบ เปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิเสรีภาพและสนับสนุนให้เข้าสู่การเมืองมากขึ้น มีความเท่าเทียม และการแสดงออกทางการเมืองที่ถูกต้องและถูกวิธี

ณรงค์ ศรีแปงวงศ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีอยู่น้อย อันอาจจะหมายถึง การยอมรับในความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีน้อยและการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกันน้อยส่งผลกระทบถึงความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตย เพราะหากประชาชนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมากก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่มีความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พรรคและนโยบายพรรค บุคลิกภาพของตัวผู้สมัคร และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเลือกตั้ง อาทิเช่น ปัจจัย

ด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านผู้ตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และปัจจัยด้านจิตวิทยา ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า ภูมิหลังผู้สมัคร หมายถึง เรื่องราวว่าด้วยความเป็นไปของ ชาติกำเนิด ประวัติครอบครัว ประวัติการทำงาน ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม จนถึงปัจจุบันของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

2.5.6 ปัจจัยหัวคะแนนของผู้สมัคร

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2533, น. 34-38) สรุปความสัมพันธ์ของระบบอุปถัมภ์ดำรงอยู่ในชนบทเป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และนายทุนภายนอกกับกลุ่มชนชั้นนำภายในหมู่บ้าน โดยผู้มาจากภายนอกเป็นผู้อุปถัมภ์ให้ผลประโยชน์หรือสนับสนุนเรื่องการเงินและความช่วยเหลือเมื่อมีความเดือดร้อน ส่วนชนชั้นนำในชุมชนก็ให้การสนับสนุนในผลงานรับนโยบายมาปฏิบัติเป็นหัวคะแนนให้หรือเป็นตัวผลประโยชน์ให้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2548, น. 76) กล่าวว่า เหตุผลในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชนแต่ละคนมีพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกตั้งทั้งตนเองหรือถูกชักจูงใจ ดังนี้ เลือกเพราะรู้จัก และอยากสนับสนุนผู้สมัคร เลือกเพราะคนใกล้ชิดขอร้อง เลือกเพราะเชื่อผู้นำชุมชน หรือหัวคะแนน เลือกเพราะเขาแจกเงิน แจกของจัดเลี้ยง เลือกเพราะถูกอิทธิพลข่มขู่จากผู้นำท้องถิ่นหรือหัวคะแนน

เบญทราย กียปัจจ์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน กรณีศึกษาเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ์ตัดสินใจเลือกด้วยตัวเองมากพอเท่า ๆ กับเลือกตามประธานชุมชน,ตัวแทนท้องถิ่น สก. สข. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกเพราะประธานชุมชน ตัวแทนท้องถิ่น สก. สข. แนะนำ รองลงมา คือ ตัดสินใจเลือกเองและเลือกเพราะคำร้องขอของผู้สมัครหรือหัวคะแนน

พรนค์พิเชฐ แห่งหน (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนในการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ประชาชน ทั้ง 3 กลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจความสนใจและความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นที่ใกล้เคียงสอดคล้องกัน โดยมีความคิดเห็นว่า สำหรับการเมืองท้องถิ่นระดับล่าง (อบต. และเทศบาล) การหาเสียงแบบเข้าถึงประชาชนโดยตรงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดมีจุดแข็งที่ได้ทำความรู้จักและพบปะเยี่ยมเยือนประชาชนโดยตรง ได้นำเสนอนโยบาย และแสดงออกถึงภาวะผู้นำประชาชนมีโอกาสพิจารณาผู้สมัครอย่างใกล้ชิดและฝากปัญหาข้อเดือดร้อนต่างๆ ไปกับผู้สมัครเป็นระบบที่มีจุดอ่อนน้อย แต่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครของประชาชนมากทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จทางการเมืองสูงเหมาะสมกับพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่กว้างขวางนักความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบหัวคะแนนและสภากาแฟมีไม่มากนัก และเมื่อแยกคำว่า “การสร้างกระแส”กับ “การสร้างคะแนน” ออกจากกัน จะพบว่าในสนามการเมืองท้องถิ่นระดับล่าง อาจไม่จำเป็นต้องสร้างกระแสทางการเมืองมากนัก แต่การสร้างคะแนนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการเข้าถึงประชาชนโดยตรงเป็นวิธีสร้างคะแนนที่ดีที่สุดอีกวิธีหนึ่ง งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการรณรงค์หาเสียงผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ นั้น ก็มีความสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้เลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนหนึ่งคนใดก็ได้ โดยเฉพาะการสื่อสารแบบเผชิญหน้า การใช้หัวคะแนน ซึ่งจะนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้งในที่สุด

กฤตาภรณ์ ทะราศี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1) การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีมีที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญที่แสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันของหญิงและชายที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ ภูมิหลัง และพื้นฐานทางการเมือง 2) ปัจจัยจูงใจเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี มาจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง เป็นตัวที่ทำให้สตรีทางการเมืองได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของสตรีในการเข้าสู่การเมืองอย่างถูกต้อง ผู้สนับสนุนทางการเมือง ผู้สนับสนุนทางการเมืองหลัก คือ บิดา มารดา เป็นนักธุรกิจ และสามีซึ่งมีพื้นฐานทางด้านการเมืองอยู่แล้ว ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนจะเป็นกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หัวคะแนน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และกลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ บทบาททางการเมือง บทบาททางการเมืองเกิดขึ้นหลังจากการแต่งงานแล้ว เนื่องจากได้เดินทางไปกับสามีที่เคยเป็นนักการเมือง จึงได้คลุกคลี หาเสียง พบปะประชาชน กลุ่มเครือญาติ กลุ่มนักการเมืองผู้ใกล้ชิด กลุ่มผู้ช่วยเหลือในการหาเสียง การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางสังคม บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ อุดมการณ์ได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านบุคลิกภาพ มีลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักมารยาทที่พึงปฏิบัติทางสังคมให้เกียรติบุคคลอื่น 3) แนวทางการส่งเสริมการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการปลูกฝังให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเพื่อทำให้ครอบครัวเกิดความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจภายในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อสังคม การเป็นผู้นำและตระหนักถึงสิทธิสตรีทุกรูปแบบเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิเสรีภาพและสนับสนุนให้เข้าสู่การเมืองมากขึ้น มีความเท่าเทียม และการแสดงออกทางการเมืองที่ถูกต้องและถูกวิธี

สรุปได้ว่า หัวคะแนน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่น่าเชื่อถือภายในชุมชนเป็นที่เคารพในชุมชน มีความน่าเชื่อถือเป็นที่พึ่งของชุมชน มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความสามารถ ทั้งยังเป็นบุคคลที่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2.5.7 ปัจจัยการจูงใจให้สิ่งตอบแทน

นงพะงา กอธวัช (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในอันดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในอันดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หนึ่งด้านการจูงใจและการซื้อสิทธิขายเสียง สองด้านการรณรงค์หาเสียง สามด้านวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม และสี่ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ผลการเปรียบเทียบอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ย/เดือนแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันและมีรายได้เฉลี่ย/เดือนแตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรา เพชรจรูญ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ในการเลือกนายกเทศมนตรีนั้น ประชาชนพิจารณาจาก ความรู้ ความสามารถ และระดับการศึกษาเป็นเหตุผลหลัก รองลงมา คือ นโยบายการบริหารของผู้สมัคร ต่อมาคือ การแจกเงินซื้อเสียงของผู้สมัคร

ผลงานของกลุ่มการเมืองที่ผ่านมาประชาชนให้ความสำคัญน้อยมาก จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความสามารถการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

จิตรา พรหมชุติมา (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบพรรคการเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้สมัครหรือหัวคะแนนของผู้สมัครที่แจกเงินหรือสิ่งของนั้นเป็นสิ่งไม่ดี และเกือบครึ่งเห็นว่าถ้าผู้สมัครหรือหัวคะแนนของผู้สมัครแจกเงินหรือสิ่งของให้ก็จะรับ แต่ในขณะเดียวกันผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกว่าครึ่งมีความเห็นว่า ถ้าผู้สมัครที่แจกเงินหรือสิ่งของนั้นเป็นคนดีพึ่งพาได้ก็จะเลือก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทราบว่าการแจกเงินหรือสิ่งของนั้นเป็นสิ่งไม่ดี แต่ขณะเดียวกันถ้าคนที่แจกเป็นคนดีพึ่งพาได้ก็จะเลือก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้

วิเชียร ตันศิริคงคล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจาก 4 ภาค ทั่วประเทศ 4 เขตเลือกตั้ง คือ ภาคเหนือ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขตเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ภาคกลางเขตเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และภาคใต้ เขตเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่เขตเลือกตั้งในภาคเหนือ ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีปัจจัยด้านกลโกง การพนัน และการติดสินบนเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

รชต จุฑาผิว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 อันดับ 1 คือ ปัจจัยด้านตัวบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 85.94 อันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านการแจกจ่ายทรัพย์และเงิน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.88 อันดับ 3 คือ ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.27 อันดับ 4 คือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์และวิธีการหาเสียงของผู้สมัครค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.74 อันดับ 5 คือ ปัจจัยด้านการบริจาคทรัพย์สินแก่สาธารณะ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.54 อันดับ 6 คือ ปัจจัยด้านกลโกง การพนัน และติดสินบนเจ้าหน้าที่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.63 และอันดับ 7 คือ ระบบอุปถัมภ์และเครือญาติ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 53.03 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การจูงใจให้สิ่งตอบแทน หมายถึง ความพยายามในวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้ง ซึ่งมีการวางแผนเพื่อที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนโดยการแจกเงิน สัญญาว่าจะรับเข้าทำงานรวมถึงการเลื่อนตำแหน่งและมีการจัดเลี้ยงฟรี

2.5.8 ปัจจัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

ประชุม ขวัญเมือง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า เครือญาติวงศ์ตระกูล ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลและความรู้ ความสามารถของผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เกียรติกร พากเพียรศิลป์ และคณะ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ผู้สมัครต้องเป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน

ณัฐพงศ์ นิลาทะวงศ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ศึกษากรณี: เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรีจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ดีอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนโยบาย เลือกนายกเทศมนตรีเพราะนโยบายของผู้สมัครเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ในการพัฒนาตำบล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยในการตัดสินใจด้านผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนจะเลือกผู้สมัครเพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช งานศพ งานแต่งงานฯลฯ อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยในการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครจะเลือกผู้สมัครเพราะผู้สมัครเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่เลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลของสื่อบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง จังหวัดตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีความสำคัญกับการเมืองท้องถิ่นอาจจะเนื่องมาจากความน่าเชื่อถือ ความใกล้ชิดสนิทสนมกับพรรคพวกเพื่อนฝูงหรือบุคคลที่เป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้ง

ฐิติมา อิมรัตน์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี การศึกษาใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 348 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติพรรณนา เช่น ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสหสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกนายอภิชาติ วิสิทธิวงศ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัคร ผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร หัวคะแนนของผู้สมัคร และความสมเหตุสมผลในการเลือกผู้สมัคร

Parsons (1952, pp. 5-107) อธิบาย ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal Relation) ว่าในฐานะที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจะต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มญาติ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มสถาบัน กลุ่มอาชีพ สมาคม และกลุ่มการเมือง ทำในสิ่งที่จะต้องสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสร้างความพึงพอใจให้คนที่ตนรู้จักหรือเป็นคนคุ้นเคย เป็นญาติ เคยเรียนร่วมสถาบัน เคยทำงานในหน่วยงานเดียวกัน หรืออยู่ในพรรคการเมืองเดียวกันผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงไปเลือกผู้สมัครเพราะมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับสมาชิกในกลุ่มหรือที่ตนรู้จักดังกล่าวมา

แนวคิดระบบอุปถัมภ์ของ (Weber, 1968, p. 401) คือ ผู้มีฐานะสูงมีทรัพย์มากเป็นผู้อุปถัมภ์จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีฐานะต่ำกว่าหรือที่ยากจนกว่า ให้เป็นผู้อยู่ในอุปถัมภ์เพื่อต้องการได้รับการยอมรับ หรือเมื่อมีความจำเป็นที่เรียกใช้ก็ได้รับบริการสนองตอบรวมถึงความจงรักภักดีด้วย

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร หมายถึง การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรู้จักคุ้ยเคย รวมถึงการสนิทสนมในฐานะเป็นเครือญาติ เป็นเพื่อนกัน เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกันเคยทำอาชีพ

ร่วมกัน หรือเคยพึ่งพาอาศัยกันจึงไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร ในที่นี้หมายถึง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม หมายถึง ตัวแปรหรือลักษณะต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจของเยาวชน อายุระหว่าง 18-25 ปี ซึ่งมีถิ่นที่อยู่หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ พื้นที่อำเภอพยัคภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาดูน ในการลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.6 บริบททั่วไปของพื้นที่การวิจัย

2.6.1 บริบทการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ถือเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของประเทศผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง จึงมิได้เป็นเพียงขั้นตอนตามกฎหมายเท่านั้น หากแต่ยังสะท้อนถึงระดับความตื่นตัวทางการเมืองและจิตสำนึกของประชาชนในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนซึ่งเพิ่งได้รับสิทธิเลือกตั้งตามเกณฑ์อายุ 18 ปีขึ้นไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 52.3 ล้านคน โดยในจำนวนนี้เป็นเยาวชนอายุ 18-25 ปี มากกว่า 4.3 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 8.2 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีนัยสำคัญต่อผลการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีสถานศึกษาขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชนจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่อย่างหนาแน่น

จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีประชากรทั้งหมดประมาณ 940,000 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) โดยในเขตเลือกตั้งที่ 3 ซึ่งครอบคลุมอำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย และบางตำบลของอำเภอเมืองมหาสารคาม มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมประมาณ 145,000 คน โดยกลุ่มเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 15 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม, 2566) จากสถิติของการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พบว่า เขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดมหาสารคาม มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 75.81 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่อยู่ที่ร้อยละ 75.22 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) แม้จะไม่มีข้อมูลจำแนกเฉพาะเยาวชน แต่แนวโน้มจากงานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าเยาวชนมีส่วนสำคัญในการเพิ่มอัตราการมาใช้สิทธิในหลายเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาตั้งอยู่

ในด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เยาวชนในมหาสารคามมีแนวโน้มใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA, 2566) ระบุว่าเยาวชนไทยอายุ 18-25 ปี ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 10.28 ชั่วโมง และร้อยละ 71.2 ของกลุ่มนี้ใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเป็นแหล่งข่าวสาร

ทางการเมือง เช่น Facebook, Twitter และ TikTok ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกตั้งอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และวัฒนธรรมท้องถิ่นก็ยังคงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชน โดยงานศึกษาของสถาบันพระปกเกล้า (2565) พบว่า ร้อยละ 64.5 ของเยาวชนไทยมีความคิดเห็นทางการเมืองใกล้เคียงกับครอบครัว และร้อยละ 58.3 ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน หรือสื่อออนไลน์ในการกำหนดจุดยืนทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จึงเป็นปรากฏการณ์ที่น่าจับตามอง เพราะสะท้อนถึงพลวัตทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่หลอมรวมกันในระดับท้องถิ่น เยาวชนในพื้นที่ไม่เพียงแต่เป็นกลุ่มผู้รับสาร หากแต่กลายเป็นผู้แสดงออกทางการเมือง ผู้จัดกิจกรรมทางสังคม และผู้มีบทบาทในการตั้งคำถามต่อโครงสร้างทางอำนาจและนโยบายสาธารณะของรัฐ

จากบริบทดังกล่าว การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชน ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าใจพฤติกรรมการเมืองของคนรุ่นใหม่ และเป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบนโยบายที่ตอบสนองต่อประชาธิปไตยเชิงมีส่วนร่วมในอนาคต

2.6.2 การเลือกตั้งพื้นที่เขต 3 จังหวัดมหาสารคาม

เขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม ครอบคลุมพื้นที่ ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช และอำเภอนาดูน ลักษณะของเขตเลือกตั้งนี้เป็นเขตชนบทโดยส่วนใหญ่ มีความหลากหลายทั้งในเชิงภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวอีสานไว้อย่างชัดเจน

พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเลือกตั้งนี้ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงสลับกับที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำห้วย หนองน้ำ และอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่ชาวบ้านใช้ในการเกษตรกรรม การประกอบ อาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ คือ การทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการปลูกข้าวเหนียว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเลี้ยงโค เนื้อ และหมูพื้นเมืองก็เป็นกิจกรรมเสริมที่พบได้ทั่วไปในชุมชน ทั้งนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาการเกษตรในระดับครัวเรือน การใช้แรงงานในครอบครัว และเครือข่ายชุมชนอย่างแน่นแฟ้น

2.6.2.1 อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ถือเป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่และมีประชากรจำนวนมาก มีทั้งตำบลที่อยู่ติดถนนสายหลักและตำบลห่างไกลพื้นที่เขตเมือง โครงสร้างพื้นฐานของอำเภอมีการพัฒนาในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะระบบการคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง เช่น ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ พยัคฆภูมิพิสัยยังเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของชุมชนหลายแห่ง มีประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงสืบทอดกันมา เช่น บุญบั้งไฟ บุญข้าวจี่ และการฟ้อนรำพื้นบ้าน ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับศาสนาและสถาบันวัด ทำให้บทบาทของพระสงฆ์และผู้นำชุมชนยังคง มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน

2.6.2.2 อำเภอยางสีสุราช มีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย มีทั้งพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก และพื้นที่สูงที่เหมาะกับการปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลังและข้าวโพด แม้จะเป็นอำเภอที่มีประชากรไม่มากนักเมื่อเทียบกับอำเภออื่นในจังหวัด แต่มีการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับการจัดการน้ำและการส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน อย่างไรก็ตามความท้าทายของพื้นที่นี้ยังคงอยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น

การศึกษาและการมีงานทำในท้องถิ่น ส่งผลให้แรงงานหนุ่มสาวจำนวนมากเลือกที่จะย้ายถิ่นไปทำงานในเมืองใหญ่ หรือภาคอุตสาหกรรม

2.6.2.3 อำเภอนาดูน มีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นที่ตั้งของ “พระธาตุนาดูน” ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอนี้มีลักษณะเป็นที่ราบ มีการเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก มีความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน และวิสาหกิจชุมชน นาดูนยังได้รับการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งเป็นแนวทางที่สร้างรายได้เสริมให้แก่ประชาชนบางกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทางเศรษฐกิจในภาพรวมยังคงจำกัด และต้องพึ่งพางบประมาณจากภาครัฐอย่างมาก

2.6.3 ด้านการเมือง

จากลักษณะโดยรวมของเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นชนบทสูงและมีลักษณะชุมชนดั้งเดิมเป็นหลัก แม้ว่าจะมีความพยายามในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจในระดับชุมชน แต่การพัฒนาที่ยั่งยืนยังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การย้ายถิ่นของแรงงาน ความไม่สมดุลของการกระจายงบประมาณ และการเข้าถึงบริการรัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำระหว่างตำบลที่อยู่ติดถนนสายหลักกับตำบลในพื้นที่ห่างไกลยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข ในด้านการเมือง เขตเลือกตั้งนี้มีลักษณะเฉพาะ คือ ประชาชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน มีบทบาทในการพัฒนาในพื้นที่ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาปากท้องได้จริง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกมาจึงมักจะมีพื้นฐานเป็นคนในพื้นที่หรือมีผลงานเด่นในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ประชาชนยังให้ความสนใจกับประเด็นความโปร่งใสและการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการเมืองของคน ในชนบทที่เริ่มมีความตื่นตัวและมีความคาดหวังสูงขึ้นต่อระบบการบริหารงานภาครัฐ

กล่าวโดยสรุป เขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และศักยภาพในการพัฒนา แต่ก็ยังคงเผชิญกับความท้าทายในด้านความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่เหล่านี้มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท กล่าวคือ มีทั้งเขตชุมชนที่กำลังพัฒนาเชื่อมต่อกับเมืองมหาสารคามและเขตชนบทที่ยังคงพึ่งพาเกษตรกรรมเป็นหลัก การประกอบอาชีพของประชากรในเขตนี้ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและแรงงานภาคบริการควบคู่กับการเป็นครอบครัวของนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากมีมหาวิทยาลัยมหาสารคามและสถานศึกษาหลายแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

ตามข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) เขตเลือกตั้งที่ 3 มีประชากรรวมประมาณ 145,000 คน และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่า 105,000 คน โดยกลุ่มเยาวชนอายุ 18-25 ปี คิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 15-18 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของเยาวชนในฐานะ “เสียงใหม่” ของประชาธิปไตยในพื้นที่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตเลือกตั้งที่ 3 มีเครือข่ายถนนที่เชื่อมต่อระหว่างอำเภอและตัวเมืองมหาสารคาม ส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่สามารถเดินทางเข้าถึงบริการการศึกษา สาธารณสุข และกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสะดวกขึ้น นอกจากนี้ความใกล้ชิดกับตัวเมืองยังเอื้อให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมเกือบทุกตำบลในพื้นที่ อย่างไรก็ตามพื้นที่บางส่วนของเขตเลือกตั้งที่ 3 ยังประสบกับปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจังหวัด ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา และโอกาส

ทางเศรษฐกิจในบางตำบลที่ยังคงพึ่งพาเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม ส่งผลต่อมุมมองทางการเมือง และความต้องการนโยบายจากภาครัฐที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากร

นอกจากนี้ เขตเลือกตั้งที่ 3 ยังเป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองอย่างค่อนข้างสูง โดยในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี พ.ศ. 2566 มีผู้สมัครจากพรรคการเมืองหลักเข้าชิงตำแหน่งหลายคน และได้รับความสนใจจากเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเลือกตั้งที่มีการจัดเวทีปราศรัย เคลื่อนไหวผ่านโซเชียลมีเดีย และกิจกรรมรณรงค์เชิงสร้างสรรค์ที่กลุ่มนักศึกษาและเยาวชนในพื้นที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรม จากลักษณะพื้นที่เช่นนี้ เขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดมหาสารคาม จึงเป็นพื้นที่ที่มีความซับซ้อนในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยหลากหลายที่อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชน ทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร อุดมการณ์ส่วนบุคคล ค่านิยมในครอบครัว และบทบาทของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

ตารางที่ 2.1 เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขต 3 จังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	จำนวนประชากร	ร้อยละ
1. พยัคฆภูมิพิสัย	6,655	36.87
2. ยางสีสุราช	4,944	27.39
3. นาดูน	6,453	35.75
รวม	18,052	100

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้/เดือน 10,001- 20,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านพรรคการเมือง ด้านตัวผู้สมัคร ด้านวิธีการหาเสียงอยู่ในระดับปานกลาง คือ การใช้สื่อใหม่ (โซเชี่ยลมีเดีย/อินเตอร์เน็ต/ เฟซบุ๊กฯลฯ) ในการรณรงค์หาเสียงและด้านนโยบายเลือกตั้งอยู่ระดับปานกลาง คือ แก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และปฏิรูปภาคเอกชนการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนกรุงเทพมหานคร ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง การศึกษาใช้การวิจัยเชิงปริมาณ

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์ เลือกตั้งในตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 348 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติพรรณนา เช่น ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสหสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกนายอภิชาติ วิสิทธิวงศ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมง คือ ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัคร ผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร หัวคะแนนของผู้สมัคร และความสมเหตุสมผลในการเลือกผู้สมัคร

อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านพรรคการเมือง และปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สร้างสรรค์ผลงานในดีตอย่างมาก รองลงมา คือ ออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการหาเสียงทางอินเตอร์เน็ต ด้านนโยบายของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การใช้การกีฬาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประชากรและประสิทธิภาพความปลอดภัย ด้านพรรคการเมือง อยู่ในระดับน้อย คือ เป็นพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความนิยม รองลงมาคือ เป็นพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ เป็นพรรคการเมืองที่มีผลงานเมื่อเป็นรัฐบาล และด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ข้าราชการ รองลงมา คือ ผู้นำชุมชน/คนที่ชุมนุมเคารพนับถือ เช่น พระ ครู เพื่อน ที่ทำงาน/สถานศึกษา/เพื่อนบ้านใกล้ชิดคนของผู้สมัคร/หัวคะแนน

ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีรายได้/เดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และประกอบอาชีพรับจ้างตามลำดับชาวสุโขทัยมีการเปิดรับสื่อทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเปิดรับสื่ออินเตอร์เน็ตสื่อวิทยุและสื่อหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับมากชาวสุโขทัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านพรรคการเมืองที่สังกัดและปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ การมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ย/เดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านพรรคการเมือง ด้านอิทธิพลของสื่อบุคคล ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านนโยบายของผู้สมัครอยู่ในระดับมาก คือเพิ่มเงินเดือนผู้สูงอายุเป็น 1,000 บาท ปรับเงินเดือน

ผู้จบปริญญาตรี เป็น 15,000 บาท พักหนี้ให้กับประชาชนที่มีหนี้ไม่เกิน 1 แสน 3 ปีแรก ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 1 พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้/เดือนของประชาชนชาวจังหวัดเพชรบุรี มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี หมายถึง ประชาชนชาวจังหวัดเพชรบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้/เดือนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 2 พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้านสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี ศึกษากรณีในห้วงเวลา พ.ศ. 2559 ส่วนสื่อโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์

พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก: ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้/เดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท และประกอบอาชีพเกษตรกร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในสื่อโทรทัศน์ ลำดับถัดมาสื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และอินเตอร์เน็ต ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร รองลงมา ด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบายและด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผลพิสูจน์สมมุติฐาน พบว่า อายุและอาชีพของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดนครนายก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครอยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้ง

รชต จุฑาผิว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 และเพื่อศึกษาถึงระดับของปัจจัยที่มีผลต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เขตเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 407 ตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 อันดับ 1 คือ ปัจจัยด้านตัวบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 85.94 อันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านการแจกจ่ายทรัพย์และเงิน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.88 อันดับ 3 คือ ปัจจัยด้านพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมือง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 57.27 อันดับ 4 คือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์และวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.74 อันดับ 5 คือ ปัจจัยด้านการบริจาคทรัพย์สินแก่สาธารณะ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.54 อันดับ 6 คือ ปัจจัยด้านกลโกง การพนัน และติดสินบนเจ้าหน้าที่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 54.63 และอันดับ 7 คือ ระบบอุปถัมภ์และเครือญาติ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 53.03 ตามลำดับ ผลการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์

ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 มีปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับ 1 ซึ่งชนะการเลือกตั้งและได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 คือ พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ตัวบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46-55 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้มากกว่า 30,001 บาทขึ้นไป และมีอาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับพฤติกรรม การเปิดรับสื่อมาก ได้แก่ สื่อวิทยุ รองลงมา คือ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ในภาพรวมอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปราบปรามยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรม และรองลงมา ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านพรรคที่สังกัด และด้านอิทธิพลของสื่อบุคคล การทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ประชาชนชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/เดือนที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาชีพที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชุติมา ศิริเมธาวี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2560 การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดลพบุรี 2) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี 3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามทางการศึกษาจากประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดลพบุรี กำหนดตัวอย่าง จำนวน 400 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายลักษณะเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาณด้วยค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson’s Correlation) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มี 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพลูกจ้าง พนักงานบริษัท และมีรายได้/เดือน 10,000-20,001 บาท การเปิดรับสื่อของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อ พบว่า สื่อที่มีการเปิดรับมากสุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ รองลงมา คือ สื่ออินเตอร์เน็ต สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุตามลำดับ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งปัจจัยด้านพรรคการเมือง และปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอายุของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระดับการศึกษาของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รายได้ของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาชีพของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดลพบุรี

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76 2) ปัจจัย ทั้ง 4 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกันกับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .206, 207, 282 และ .237 3) มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน ปัจจัยด้านพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองสังกัด และปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 12.90 (R^2 = .129) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการในรูปคะแนนดิบ SUMEEFF (การตัดสินใจ) = 3.312+.107+.046+.065 สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน SUMEEFF (การตัดสินใจ) = .204+.202 +116

สุคนธ์ เถาทอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลเมืองควนลังที่มีต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี

ในด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านเฉพาะส่วนบุคคล 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง โดยภาพรวม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนในความต้องการนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง เป็นการศึกษาในรูปแบบผสมผสาน (Mix Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ของเทศบาลเมืองควนลัง จำนวน 35,202 คน โดยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการใช้สูตรของ Yamane ซึ่งได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 396 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและใช้แบบสัมภาษณ์โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 ชุด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD. ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์และคุณลักษณะด้านเฉพาะส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากันการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน) ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลังแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอาชีพและระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลังไม่แตกต่างกัน การศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนในความต้องการนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความต้องการนายกเทศมนตรีที่มีคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด

ธุวชิต เทียบคำ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 24 มีนาคม 2562 ของชาวบ้านในหมู่บ้านไม้อิงธาร ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาและวิเคราะห์การตัดสินใจทางการเมืองของชาวบ้านในหมู่บ้านไม้อิงธาร ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในการคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ ทัศนคติ หรือจากนโยบายของพรรค หรือจากความสัมพันธ์ระหว่างส่วนบุคคลที่มีต่อตัวแทนสมาชิกที่คัดเลือก มีช่องทางสื่อใดที่ได้รับอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งมากที่สุด 2) ศึกษาและวิเคราะห์สิ่งที่คาดหวังภายหลังจากการเลือกตั้ง 3) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่ชาวบ้านต้องการให้รีบเร่งในการแก้ไข ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจาก 100 กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความต้องการผู้สมัคร: ส.ส. คือ ผู้สมัครที่มีความสุจริตยุติธรรม ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย (ร้อยละ 76.62) ต้องรักษาสัจจะวาจาต่อประชาชน ไม่ย่อหย่อนต่อหน้าที่ (ร้อยละ 90.91) ไม่แบ่งข้าง หรือเลือกข้างจนเป็นเหตุให้เกิดความแบ่งแยกของประชาชน (ร้อยละ 85.71) และด้านนโยบายประชาชนต้องการนโยบายที่สอดคล้องกับกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมโดยรวม (ร้อยละ 89.61) ช่องทางที่ได้รับข่าวสารมากที่สุด คือ โทรทัศน์ (ร้อยละ 54.55)

ที่คาดหวังและต้องการให้แก้ไขมากที่สุด คือ ต้องการให้แก้ปัญหาคอรัปชั่น ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

ลัคนา ถูระบุตร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอโนนไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคานวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test แบบ Independent Samples และ F-test (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัคร ด้านนโยบายพรรค และภาพลักษณ์ของพรรคที่สังกัดอยู่ในระดับมาก แต่ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้สมัครอยู่ในระดับน้อย 2) ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันและประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการวิจัยนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนทางด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัครในการเลือกผู้สมัครที่ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โกงกินเข้าถึงได้ง่ายชอบช่วยเหลือและแก้ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนทางด้านนโยบายพรรคและภาพลักษณ์ของพรรคที่สังกัด เป็นพรรคมีผลงานเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ในทางที่ดี

ณัฐวุฒิ พัฒนพงศ์พานิช (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบข้อค้นหาที่สำคัญว่ากลุ่มเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกมีทัศนคติต่อการเมืองแตกต่างจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นก่อน กล่าวคือ พวกเขามองว่าการซื้อเสียงหรือการจูงใจด้วยสิ่งตอบแทนทางวัตถุเป็นพฤติกรรมการเมืองแบบล้าหลังที่ไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยและไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาดในการตัดสินใจเลือกตั้ง เยาวชนมองว่าการรับสิ่งตอบแทนเพียงเพื่อแลกกับคะแนนเสียงสะท้อนถึงการเมืองเชิงอุปถัมภ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง สิ่งที่มีน้ำหนักมากกว่าคือ นโยบายและผลงานของผู้สมัคร ซึ่งถูกมองว่าเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ผลวิจัยยังชี้ว่าเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะพิจารณานโยบายที่เป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น การสร้างงาน และการยกระดับการศึกษามากกว่าผลประโยชน์เฉพาะหน้าที่ได้จากการซื้อเสียง นอกจากนี้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ยังทำให้เยาวชนสามารถตรวจสอบ เปรียบเทียบ และตัดสินใจจากหลักฐานที่ชัดเจนมากกว่าการเชื่อคำบอกเล่าหรือการชักจูงจากหัวคะแนน ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยน

ผ่านของพฤติกรรมทางการเมืองในสังคมไทย โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่หันไปเน้น “การเมืองเชิงนโยบาย” มากกว่า “การเมืองเชิงผลประโยชน์” และยังแสดงถึงพลังของคนรุ่นใหม่ที่ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และศักยภาพในการทำงานจริงของผู้สมัคร ซึ่งทั้งหมดนี้สอดคล้องกับกระแสการเมืองสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อประชาชนและการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการคงอยู่ของระบบอุปถัมภ์ดั้งเดิม

บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Line, TikTok และ YouTube มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแชร์ข้อมูลข่าวสาร หรือการติดตามนโยบายของผู้สมัคร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนในยุคดิจิทัลเข้าถึงและตีความข้อมูลการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยตรงมากกว่าการพึ่งพาการสื่อสารเชิงดั้งเดิม การเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วและหลากหลายรูปแบบทำให้เยาวชนสามารถเปรียบเทียบนโยบายและตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้สมัครได้ด้วยตนเองส่งผลให้ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร เช่น วุฒิการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ หรือภูมิหลังทางครอบครัว ซึ่งในอดีตอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลับถูกลดความสำคัญลงไปเนื่องจากเยาวชนให้ค่าน้ำหนักกับผลงานและนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากกว่าประวัติส่วนตัว

ภารดี ชินโซ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเมืองที่ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของประชาชน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า “ลักษณะของผู้สมัคร” เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจของประชาชน กล่าวคือ คุณลักษณะส่วนบุคคลที่สะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความเอาใจใส่ต่อชุมชน มีบทบาทอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นและแรงสนับสนุนทางการเมือง การที่ลักษณะผู้สมัครเป็นปัจจัยชี้ขาด สะท้อนถึงความจริงที่ว่า การเมืองท้องถิ่นของไทยมีความสัมพันธ์เชิงใกล้ชิดระหว่างผู้สมัครกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนสามารถเข้าถึงและประเมินผู้สมัครได้โดยตรงจากการพบปะ การลงพื้นที่ และการสังเกตผลงานที่เคยทำในชุมชน ดังนั้น ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความขยันขันแข็ง ความสามารถในการสื่อสาร การมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ และความจริงใจต่อประชาชน จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งมากกว่าการพิจารณาจากชื่อเสียงในระดับกว้างหรือนโยบายเชิงนามธรรมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ลักษณะผู้สมัครไม่ได้เป็นเพียงภาพลักษณ์ภายนอก แต่หมายถึงทุนทางสังคม (Social Capital) ที่สั่งสมผ่านการทำงานในพื้นที่ การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับชุมชน และการสร้างความไว้วางใจมาอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้สมัครถูกมองว่าเป็น “คนของชุมชน” (Insider) ซึ่งต่างจากผู้สมัครที่ขาดประสบการณ์หรือไม่ได้มีรากฐานในพื้นที่

สรวิศ พรมลี (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อใหม่ พบว่า รูปแบบและลักษณะการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อใหม่ สรุปได้ดังนี้ รูปแบบสังคมออนไลน์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค อินสตาแกรม ไลน์ ทวิตเตอร์ ติ๊กต๊อก เป็นรูปแบบการพูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นทางสังคมกับกลุ่มคนอื่น ๆ หยิบยกนำประเด็นทางสังคมมาพูดคุยกับเพื่อน ๆ เพื่อหาข้อแลกเปลี่ยนถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองประเภทหนึ่งและเรียกร้องในเชิงสัญลักษณ์

ทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะในการพูดคุยประเด็นเรื่องการเมืองและการใช้พื้นที่สื่อออนไลน์ในการเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดทางการเมือง

อนุสิม เชื้อสระคู และชนิกานต์ สร้อยสังวาล (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี เขต 10 โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีน้ำหนักสูงสุดในการกำหนดพฤติกรรมเลือกตั้ง คือ นโยบายและคุณสมบัติของผู้สมัคร ไม่ว่าจะเป็นความชัดเจนของนโยบายที่นำเสนอ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง หรือคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ และความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้รับการพิจารณาว่าสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนและสามารถเชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ในทางกลับกันงานวิจัยเดียวกันชี้ว่าอิทธิพลของหัวคะแนนมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งมีความเป็นอิสระทางความคิดมากขึ้นและมีทักษะในการเข้าถึงและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ปัจจัยที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ การแพร่หลายของสื่อสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเป็นช่องทางหลักสำหรับการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เยาวชนสามารถเข้าถึงนโยบาย เปรียบเทียบผู้สมัคร และตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้โดยตรงผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook, TikTok, YouTube หรือเว็บไซต์ข่าวสารทางการเมือง ทำให้ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสื่อสารจากหัวคะแนนในท้องถิ่นเช่นในอดีต ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของพฤติกรรมการเมืองไทย โดยเฉพาะในบริบทของคนรุ่นใหม่ที่หันมาให้ความสำคัญกับการเมืองเชิงนโยบายและการประเมินคุณภาพของผู้สมัครมากกว่าการเมืองเชิงเครือข่ายแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยดังกล่าวยังตอกย้ำแนวโน้มที่ว่าเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก คือ กลุ่มประชากรที่มีแนวโน้มจะปฏิเสธการเมืองเชิงอุปถัมภ์และเลือกตัดสินใจด้วยข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองจากสื่อออนไลน์และการสื่อสารโดยตรงของผู้สมัคร

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Novak and Kim (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เชิงเปรียบเทียบในหลายประเทศยุโรปตะวันออก เพื่อศึกษาว่าคุณลักษณะของผู้สมัคร ทั้งในด้านความสามารถ และภูมิหลังส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพเดิม และประสบการณ์ทางการเมือง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนอย่างไร งานวิจัยดังกล่าวใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มเยาวชนในหลายประเทศและประยุกต์การวิเคราะห์เชิงพหุระดับ (multilevel analysis) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างประเทศและกลุ่มประชากรย่อย ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนในยุโรปตะวันออกให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านนโยบาย (Policy Competence) มากกว่าปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนบุคคล เช่น การศึกษา อาชีพ หรือชื่อเสียงในทางสังคม ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่าแม้ภูมิหลังทางการศึกษาและประสบการณ์การเมืองจะมีความสำคัญในแง่การสร้างความน่าเชื่อถือแต่สิ่งที่เยาวชนใช้เป็นเกณฑ์หลักในการตัดสินใจ คือ ความสามารถของผู้สมัครในการกำหนดและนำเสนอนโยบายที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสังคม อีกทั้งงานวิจัยยังชี้ว่า ความจงรักภักดีต่อพรรคการเมือง (Party Loyalty) หรือการยึดโยงกับเครือข่ายทางสังคม ไม่ได้มีอิทธิพลมากเท่าที่เคยเป็นมาในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งเยาวชน คนรุ่นใหม่กลับเลือกที่จะใช้ “สาระของนโยบาย” และ “ศักยภาพในการแก้ปัญหา”

ของผู้สมัครเป็นเครื่องมือประเมินความเหมาะสมมากกว่าซึ่งเป็นแนวโน้มที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงจากการเมืองแบบพึ่งพิงพรรคหรือระบบอุปถัมภ์ไปสู่การเมืองที่ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลและเหตุผล

Lee and Wirawan (2021) การศึกษานี้ วิเคราะห์ “ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สมัคร” และ “การให้สิ่งตอบแทน” หรือที่เรียกว่า Vote Buying ในหมู่เยาวชนอายุ 18-30 ปี ในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมเลือกตั้งในเขตชนบทกับเขตเมือง พบว่า ในเขตชนบท เยาวชนมีแนวโน้มเลือกผู้สมัครที่มีฐานะดีหรือมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เนื่องจากเชื่อว่าผู้สมัครเหล่านี้สามารถนำทรัพยากรมาพัฒนาได้จริง นอกจากนี้ยังพบว่า การแจกของหรือเงินเล็กน้อยจากหัวคะแนนยังคงเป็นแรงจูงใจสำคัญแม้จะขัดกับหลักประชาธิปไตย งานวิจัยชี้ว่าการศึกษาและสื่อสารเรื่องการเมืองอย่างเข้าถึงง่ายเป็นทางออกของปัญหานี้

Silva and Reyes (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ส่วนตัว” และ “คาริสม่า” ของผู้สมัครที่มีต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก พบว่า เยาวชนในเขตเมืองมักพิจารณาผู้สมัครจากบุคลิกและความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น การรู้จักกันผ่านชุมชน โรงเรียน หรือกิจกรรมสาธารณะ ในขณะที่เยาวชนในชนบทมีแนวโน้มเลือกจากการรู้จักกับหัวคะแนนหรือญาติผู้สมัครโดยตรง ผลการศึกษาสนับสนุนแนวคิดว่าความผูกพันเชิงสังคมส่งผลมากกว่าข้อมูลเชิงนโยบายในบริบทของเยาวชนที่ยังขาดความรู้ทางการเมืองเชิงลึก

Satidporn (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย โดยเน้นวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมือง (Sense of Belonging) การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือเครือข่ายในชุมชนและความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชนที่ก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันและไว้วางใจในกันและกัน การที่เยาวชนรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมและมีความเชื่อมโยงกับการเมืองผ่านความสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยสร้างทัศนคติทางการเมืองเชิงบวก และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การติดตามข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น หรือแม้กระทั่งการตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎร งานวิจัยนี้ยังชี้ว่า ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลสามารถสร้าง ความรู้สึกเป็นเจ้าของทางการเมือง (Political Ownership) ทำให้เยาวชนมองว่าการเลือกตั้งไม่ใช่เพียงกิจกรรมระดับชาติที่ห่างไกลตนเองแต่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและชุมชนโดยตรง

Thompson and Huang (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เทคนิคการหาเสียงที่มีประสิทธิภาพในการจูงใจเยาวชน โดยใช้กรณีศึกษาจากการเลือกตั้งในเกาหลีใต้และสหราชอาณาจักร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการหาเสียงผ่าน TikTok และ Instagram ที่เน้น “เนื้อหาแบบย่อยง่าย” เช่น คลิปสั้นหรือการตอบคำถาม Q&A เป็นวิธีที่มีผลอย่างมากในการเข้าถึงเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่สนใจการเมืองอย่างจริงจัง การมีส่วนร่วมของผู้มีชื่อเสียง (Influencers) ในการรณรงค์ของผู้สมัครยิ่งช่วยเพิ่มความสนใจในกลุ่มเป้าหมาย งานวิจัยชี้ว่าแนวทางหาเสียงแบบ Interactive และ Emotional เป็นปัจจัยเร่งการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชน

O'Brien and Taylor (2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ผู้สมัคร” และ “นโยบาย” ในการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนอายุ 18-25 ปี ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จากการศึกษาผ่าน

แบบสอบถามและการวิเคราะห์แคมเปญโฆษณาออนไลน์ พบว่า เยาวชนมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของตน โดยเฉพาะประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค และการศึกษาฟรี อย่างไรก็ตามชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร รวมถึงการแสดงจุดยืนอย่างชัดเจน มีอิทธิพลไม่แพ้กันในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ยึดโยงกับพรรคการเมืองใด งานวิจัยนี้ชี้ว่าการสื่อสารแบบตรงประเด็นผ่านโซเชียลมีเดียช่วยเพิ่มโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับการสนับสนุนจากเยาวชน

Nishizaki (2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของตระกูลการเมืองท้องถิ่น หรือที่มักเรียกว่า การเมืองเชิงเครือญาติ ภายหลังการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย โดยเน้นศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Provincial Administrative Organisation: PAO) ซึ่งเป็นสถาบันการเมืองระดับจังหวัดที่มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดนโยบายในพื้นที่ ผลการวิจัย พบว่า ในหลายจังหวัดของไทย เครือญาติและตระกูลการเมืองท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลสูง ทั้งในกระบวนการเลือกตั้งและการบริหารจัดการองค์กร แม้ว่าสังคมไทยจะมีการพัฒนาไปสู่การเมืองแบบสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายและความสามารถของผู้สมัครมากขึ้น แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่า “ทุนทางสังคม” ที่มาจากสายสัมพันธ์ทางเครือญาติยังคงเป็นกลไกสำคัญที่สร้างความได้เปรียบให้กับผู้สมัครที่มาจากตระกูลการเมือง ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติทำหน้าที่เป็น เครือข่ายทางการเมือง (Political Networks) ที่เข้มแข็งในระดับท้องถิ่น โดยตระกูลการเมืองมักมีฐานเสียงที่มั่นคงผ่านความสัมพันธ์กับชุมชน การเป็นผู้สนับสนุนด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการสร้างความไว้วางใจระหว่างรุ่นสู่รุ่นผู้สมัครที่สืบทอดตระกูลการเมืองจึงได้รับการยอมรับว่าเป็น “คนของชุมชน” (Local Insider) และถูกมองว่ามีความใกล้ชิด เข้าใจปัญหา และพร้อมที่จะปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่มากกว่าผู้สมัครที่มาจากภายนอก

Nyholt (2024) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ในประเทศเดนมาร์ก โดยมุ่งเน้นหาคำตอบว่าเหตุใดผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีแนวโน้มชื่นชอบผู้สมัครที่มาจากพื้นที่ท้องถิ่น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งมักตีความผู้สมัครท้องถิ่นว่าเป็นบุคคลที่เข้าถึงง่ายและใกล้ชิดกับประชาชน อีกทั้งยังถูกมองว่ามีความเข้าใจต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีกว่าผู้สมัครที่มาจากภายนอกปัจจัยเหล่านี้ทำให้ผู้สมัครท้องถิ่นถูกมองว่าเป็น “ตัวแทนที่แท้จริง” ของประชาชนในพื้นที่และมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสูงกว่างานวิจัยยังพบว่า การเลือกผู้แทนไม่ได้ขึ้นอยู่กับชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ที่ถูกสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับการทำงานเชิงพื้นที่และผลงานที่จับต้องได้ เช่น การแก้ไขปัญหาท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน หรือการริเริ่มโครงการที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์จริงแก่ประชาชน สิ่งเหล่านี้สร้างความไว้วางใจและทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื่อมั่นว่าผู้สมัครสามารถเป็นตัวแทนที่ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะได้อย่างแท้จริง เมื่อเชื่อมโยงกับข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยในบริบทไทย โดยเฉพาะกรณีของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันอย่างมาก เยาวชนมิได้ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์เพียงอย่างเดียว แต่กลับมองหาหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนถึง ผลงานและการมีส่วนร่วมในพื้นที่จริง ผู้สมัครที่สามารถแสดงให้เห็นถึงการทำงานใกล้ชิดกับชุมชน เช่น การพัฒนาท้องถิ่น การช่วยเหลือประชาชน หรือการสร้างเวทีให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมย่อมมีโอกาสได้รับการสนับสนุนมากกว่าผู้สมัครที่มีเพียงภาพลักษณ์สวยงามแต่ขาดการทำงานที่ชัดเจน

Sajid (2024) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ Facebook ต่อทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในประเทศปากีสถาน ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป งานวิจัยดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ Facebook ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมสูงสุดในหมู่คนรุ่นใหม่ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูล การสร้างทัศนคติทางการเมือง และการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนอย่างไร ผลการวิจัย พบว่า โพสต์ของผู้สมัครที่มีเนื้อหาเชิงนโยบายและการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ชัดเจนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดการรับรู้ทางการเมืองของเยาวชนโดยเนื้อหาที่สื่อถึงนโยบายที่จับต้องได้ เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสวัสดิการสังคม รวมถึงการสื่อสารที่สะท้อนภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำ ความโปร่งใส และความใกล้ชิดกับประชาชน ส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการสนับสนุนผู้สมัคร การใช้ Facebook ยังเอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับเยาวชน เช่น การตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมในแคมเปญออนไลน์ ซึ่งช่วยเพิ่มความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญ งานวิจัยชี้ว่าเยาวชนในปากีสถานไม่ได้พึ่งพาสื่อดั้งเดิมหรือการรณรงค์แบบเครือข่ายเท่านั้น แต่เลือกที่จะใช้สื่อดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการประเมินผู้สมัครทำให้ข้อมูลที่เผยแพร่ผ่าน Facebook กลายเป็นปัจจัยกำหนดการตัดสินใจมากกว่าการรับอิทธิพลจากครอบครัวหรือกลุ่มอุปถัมภ์ในชุมชน ผลนี้สะท้อนให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางตรงของผู้สมัครผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มากกว่าการรับข้อมูลทางอ้อม

Yeow (2024) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย โดยมุ่งเน้นไปที่การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในฐานะช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครและการเลือกตั้ง ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนและนักศึกษามาเลเซียใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Facebook, Instagram, TikTok และ Twitter/X เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามและประเมินผู้สมัคร แทนที่จะพึ่งพาสื่อดั้งเดิมหรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบคลาสสิก เช่น ป้ายหาเสียงหรือการแสดงวิสัยทัศน์ผ่านเวทีปราศรัยเพียงอย่างเดียว เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเยาวชน เช่น นโยบายด้านการศึกษา โอกาสการจ้างงาน และการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจสำหรับคนรุ่นใหม่ มีอิทธิพลต่อทัศนคติและ การตัดสินใจเลือกตั้งมากกว่าข้อสุนทรพจน์หรือการสื่อสารเชิงประชาสัมพันธ์ทั่วไป ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นเพียง “คำพูดเชิงการเมือง” ที่ไม่สะท้อนถึงปัญหาที่แท้จริง การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความเฉพาะเจาะจง ตรงประเด็น และนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น อินโฟกราฟิก คลิปสั้น หรือการถ่ายทอดสด กลับสร้างการมีส่วนร่วมและความเชื่อมั่นในหมู่เยาวชนได้ดีกว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในการสื่อสารทางการเมือง โดยพบว่า เยาวชนในมาเลเซียมีแนวโน้มที่จะใช้สื่อออนไลน์ไม่เพียงเพื่อรับข้อมูลเท่านั้น แต่ยังใช้เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงทัศนคติ และสร้างแรงกดดันต่อผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้ตอบสนองต่อปัญหาของคนรุ่นใหม่มากขึ้นทำให้โซเชียลมีเดียกลายเป็น “เวทีการเมืองดิจิทัล” ที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชน

Jokela, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณสมบัติทางบุคลิกภาพและความสามารถทางปัญญา (cognitive ability) ของผู้สมัคร พรรคการเมือง และผู้นำทางการเมือง เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทต่อการรับรู้และการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร ผลการวิจัย พบว่าผู้สมัครที่มีความสามารถทางปัญญาสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านการวิเคราะห์เชิงเหตุผล การคิดเชิงระบบหรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มักจะได้รับการยอมรับและมีแนวโน้มที่จะได้รับการเลือกตั้งมากกว่าผู้สมัคร

ที่ขาดคุณสมบัติเหล่านี้ สิ่งที่น่าสนใจ คือ ความสามารถทางปัญญาของผู้สมัครจะมีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีข้อมูลเพียงพอและสามารถเข้าถึงกระบวนการประเมินคุณสมบัติได้อย่างรอบด้าน ตัวอย่าง เช่น หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน หรือผลงานที่ผ่านมาพวกเขาจะสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการประเมินศักยภาพเชิงปัญญาของผู้สมัคร และมีแนวโน้มเลือกผู้สมัครที่มีความสามารถสูงกว่าในทางกลับกัน หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งขาดข้อมูลหรืออยู่ในสภาวะที่มีการสื่อสารทางการเมืองจำกัด ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ภายนอก เช่น เสน่ห์ส่วนตัวหรือภาพลักษณ์ อาจมีน้ำหนักมากกว่าแต่ผลการศึกษาย้ำว่าเมื่อข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและทักษะทางปัญญา ถูกนำเสนออย่างชัดเจน ผู้เลือกตั้งโดยเฉพาะเยาวชนที่ใส่ใจข้อมูลและสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์จำนวนมาก มักจะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติด้านนี้มากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ จึงสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถทางปัญญาไม่เพียงเป็นคุณลักษณะเชิงส่วนบุคคลแต่ยังเป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือและศักยภาพในการบริหารจัดการเชิงนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการเมืองสมัยใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการประเมินศักยภาพและคุณภาพของผู้นำมากกว่าปัจจัยเชิงเครือญาติหรือสิ่งตอบแทน

Khunsiri, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจทางการเมืองของผู้โหวตหน้าใหม่ (Novice Voters) โดยเฉพาะกลุ่ม Generation Z ในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่เพิ่งมีสิทธิเลือกตั้งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาและมีจำนวนมากในสังคมการเมืองปัจจุบัน งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจกลไกการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มดังกล่าวและค้นหาว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ผลการวิจัย พบว่า แม้เยาวชนในกลุ่ม Generation Z จะยังมีความรู้ทางการเมืองไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งในด้านกระบวนการเลือกตั้ง ระบบพรรคการเมือง หรือรายละเอียดเชิงลึกของนโยบาย แต่เมื่อมีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้สมัคร ถูกนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ ข้อมูลนโยบายที่สื่อสารอย่างเป็นรูปธรรม หรือรูปแบบการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้เยาวชนก็สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผู้สมัครได้ เยาวชน Generation Z มักใช้กฎตัดสินใจลัด (Heuristics) หรือเกณฑ์เบื้องต้นในการเลือกผู้สมัคร เช่น การอาศัย ภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง (Party Image) ที่ตนเองเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ของผู้สมัคร (Candidate Image) ที่สะท้อนถึงความเป็นผู้นำหรือความใกล้ชิดกับประชาชนและการรับรอง (Endorsement) จากบุคคลหรือสถาบันที่น่าเชื่อถือ ซึ่งกฎตัดสินใจลัดเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่มีข้อมูลมากมายและซับซ้อน งานวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok, Instagram และ Twitter/X ทำให้เยาวชนสามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและคุณสมบัติของผู้สมัครได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ซึ่งช่วยชดเชยข้อจำกัดด้านความรู้ทางการเมืองของตนเองและทำให้สามารถเลือกใช้ Heuristics เพื่อประเมินผู้สมัครและพรรคการเมืองได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้เยาวชน Generation Z จะยังไม่ได้มีทักษะการวิเคราะห์เชิงลึกเทียบเท่ากับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีประสบการณ์ แต่พวกเขาก็สามารถใช้เครื่องมือทางปัญญาและเกณฑ์การตัดสินใจแบบง่าย ๆ ที่มีความหมายทางการเมือง เพื่อให้การเลือกตั้งของตนมีเหตุผลและสอดคล้องกับค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ ความสามารถ และนโยบายที่จับต้องได้

Saat, Halimatusa, Anamwathana, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพลเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมุ่งสำรวจกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย ใน 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และกัมพูชา เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองและรูปแบบการมีส่วนร่วมพลเมืองของเยาวชนรุ่นใหม่ งานวิจัยนี้ถือเป็นหนึ่งในงานเชิงเปรียบเทียบที่สำคัญ เนื่องจากสามารถสะท้อนภาพรวมของภูมิภาคอาเซียนได้อย่างชัดเจน ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใน 6 ประเทศดังกล่าวมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและอนาคตของตนเองมากกว่าการเมืองเชิงสัญลักษณ์หรือการเมืองที่อิงกับบุคคลและพรรคการเมือง ตัวอย่างประเด็นที่ได้รับความสนใจสูง ได้แก่ โอกาสการจ้างงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงการศึกษาและสิทธิทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ

ตารางที่ 2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	นักวิชาการ	ตัวแปรในการวิจัย							
		นโยบายของผู้สมัคร	ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร	ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	ภูมิหลังของผู้สมัคร	ทัศนคติของผู้สมัคร	การจูงใจให้สังคมยอมรับ	ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร
1.	อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558)	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓
2.	อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556)	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓
3.	อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.	ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	รชต จุฑาผิว (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
6.	ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558)	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7.	พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓
8.	ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9.	O'Brien and Taylor (2023)	-	✓	✓	-	✓	-	-	-
10.	Silva and Reyes (2022)	-	-	✓	-	✓	-	-	✓
11.	Lee and Wirawan (2021)	-	-	-	-	✓	-	✓	✓
12.	Thompson and Huang (2022)	-	✓	✓	✓	-	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับ	นักวิชาการ	ตัวแปรในการวิจัย							
		นโยบายของผู้สมัคร	ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร	ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	ภูมิหลังของผู้สมัคร	ท้องถิ่นของผู้สมัคร	การจูงใจให้สิ่งตอบแทน	ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร
13.	Novak and Kim (2020)	-	✓	✓	-	-	-	-	-
14.	Khunsiri, et al. (2025)	✓	✓	✓	-	-	-	-	-
รวม		9	11	13	9	9	5	7	10

จากตารางที่ 2.1 สรุปการสังเคราะห์ตัวแปรการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), O’Brien and Taylor (2023), Silva and Reyes (2022), Thompson and Huang (2022), Novak and Kim (2020)

2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), O’Brien and Taylor (2023), Silva and Reyes (2022), Lee and Wirawan (2021) และ Novak and Kim (2020)

3. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), Silva and Reyes (2022) และ Lee and Wirawan (2021)

4. ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) และ Thompson and Huang (2022)

5. ปัจจัยด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์

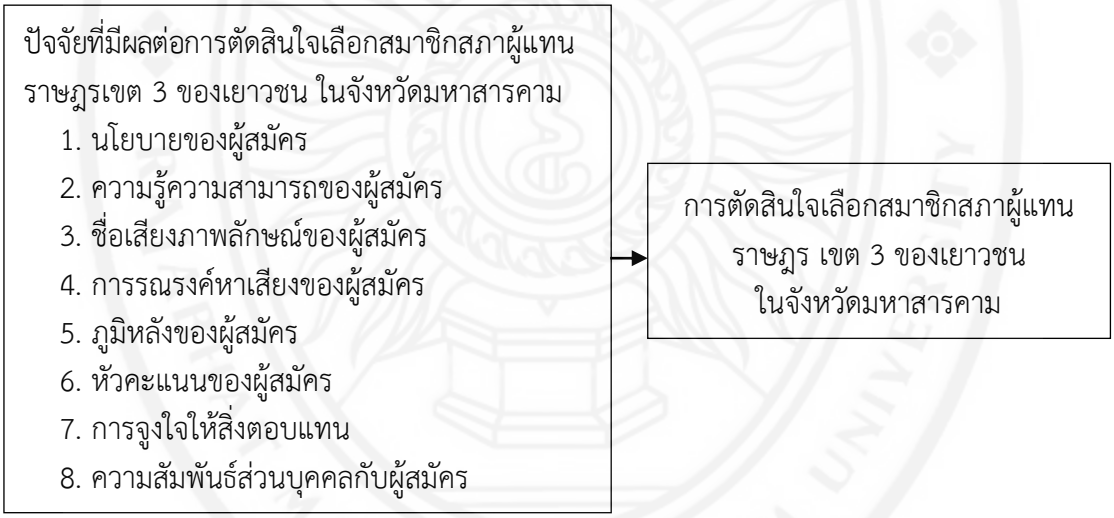
ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), O'Brien and Taylor (2023) และ Silva and Reyes (2022)

6. ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สมัคร ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), Silva and Reyes (2022) และ Lee and Wirawan (2021)

7. ปัจจัยด้านเครือญาติและเครือข่ายอุปถัมภ์ ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2558), อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช (2556), อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559), ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช (2559), รชต จุฑาผิว (2559), ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558), พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559), ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559), Silva and Reyes (2022), Lee and Wirawan (2021) และ Novak and Kim (2020)

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการต่าง ๆ และจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัย ไว้ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18,052 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 392 คน โดยการใช้สูตรหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973, p. 727)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \qquad (3\text{-}1)$$

กำหนดให้ N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด
n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
e แทน ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้

แทนค่า $n = \frac{18,052}{1+18,052(.05)^2}$

$= 391.32$ คน

จำนวนเต็ม คือ n = 392 คน

3.1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัย กำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนประชากร	ร้อยละ	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
1. พยัคภูมิพิสัย	6,655	36.87	392×0.2889 = 145 คน
2. ยางสีสุราช	4,944	27.39	392×0.1944 = 107 คน
3. นาดูน	6,453	35.75	392×0.2778 = 140 คน
รวม	18,052	100	392 คน

3.1.3.1 จากนั้น ผู้วิจัย การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และรวบรวมข้อมูลตามจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการบูรณาการจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับการปฏิบัติงานให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

3.2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ แล้วกำหนด เป็นข้อคำถามในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้

3.2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม แล้วนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2.3 ร่างแบบสอบถาม นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงในเนื้อหา และข้อเสนอแนะที่จะจัดทำเป็นต้นฉบับของแบบสอบถาม ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตั้งข้อคำถามให้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบข้อคำถามหรือข้อความแต่ละข้อ และครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการศึกษาหรือไม่เป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการให้ถามหรือไม่ รวมถึงความสอดคล้องตามทฤษฎีหรือแนวคิดการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์โดยใช้วิธีหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดค่า ดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1) นางสาวสุระวรรณ จันทร์สุวรรณ วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่งรองปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลปอพาน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นายกัปปน์ติพัฒน์ เกียดนอก วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) นางสาวชุษณมน ชัยโยธา วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งครูวิทยฐานชำนาญการพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล

3.2.2.5 หากการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 หมายความว่า แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์

3.2.2.6 นำข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 ไปทดลองใช้กับประชาชนในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.325-0.946

3.2.2.7 การค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970) แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น = 0.689

3.2.2.8 นำแบบสอบถามที่ได้จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูล ต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประสานขอความร่วมมือถึงผู้นำชุมชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยผู้วิจัยดำเนินการด้วยตัวเองและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้อธิบายขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมให้แก่ผู้ช่วยวิจัยให้เข้าใจก่อนและลงเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามเวลาที่กำหนดไว้

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.4.2 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืน

3.4.3 ลงรหัสในแบบสอบถาม ตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด 1 คะแนน

3.4.4 นำแบบสอบถามไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดใช้ ดังนี้ (Best, 1997, p. 190)

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 สถิติทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์ Binary Logistical Analysis

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จะใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์นำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย
2. ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย เพื่อแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
t-Value	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
t-Prob	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาผลการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
F-Value	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
F-Prob	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาผลการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
LSD.	แทน	ค่าสถิติสำหรับการทดสอบความแตกต่างด้วยการจับคู่พหุคูณ
β	แทน	ค่าประมาณของ logit ตรงกับค่า β_i
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ β_i
X_i	แทน	ตัวแปรอิสระลำดับที่ i โดยที่ i = 1, 2, 3, ... , p (p = จำนวนตัวแปรอิสระที่กำหนดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้)
P–Value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ หรือค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
X_1	แทน	ปัจจัยด้านนโยบาย
X_2	แทน	ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร
X_3	แทน	ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร
X_4	แทน	ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร
X_5	แทน	ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร
X_6	แทน	ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร

X_7 แทน ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน
X_8 แทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร
* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล ดังตาราง 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	275	70.15
1.2	หญิง	117	29.85
	รวม	392	100
2.	อายุ		
2.1	18-21 ปี	177	45.15
2.2	22-25 ปี	215	54.85
	รวม	392	100
3.	การศึกษา		
3.1	ไม่ได้เรียนต่อ	7	1.79
3.2	มัธยมศึกษาตอนต้น	14	3.57

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.3	มัธยมศึกษาตอนปลาย	24	6.12
3.4	ปวส.	75	19.13
3.5	ปริญญาตรี	190	48.47
3.6	ปริญญาขึ้นไป	82	20.92
รวม		392	100
4.	การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม		
4.1	ผู้ที่ได้เป็น ส.ส.	318	81.12
4.2	ผู้ที่ไม่ได้เป็น ส.ส.	74	18.88
รวม		392	100

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 392 คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 70.15 และเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.85

2. ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 22-25 ปี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 54.85 และอายุ 18-21 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.15

3. ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มี่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.47 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.92 ระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.13 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.12 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 และไม่ได้เรียนต่อ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79

4. ด้านการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่เลือกผู้ที่ได้เป็น ส.ส. จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 81.12 และเลือกผู้ที่ไม่ได้เป็น ส.ส. จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.88

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย Arithmetic Mean ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	นโยบายของผู้สมัคร	3.80	0.81	มาก	3
2	ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร	3.66	0.81	มาก	7
3.	ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	3.70	0.83	มาก	5
4.	การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	3.69	0.71	มาก	6
5.	ภูมิหลังของผู้สมัคร	3.66	0.80	มาก	8
6.	หัวคะแนนของผู้สมัคร	3.76	0.84	มาก	4
7.	การจูงใจให้สิ่งตอบแทน	4.03	0.69	มาก	2
8.	ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร	4.31	0.64	มาก	1
	โดยรวม	3.83	0.77	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 4.31) รองลงมา คือ การจูงใจให้สิ่งตอบแทน ($\overline{X}$ = 4.03) นโยบายของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.80) หัวคะแนนของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.76) ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.70) การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.69) ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.66) และภูมิหลังของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.66) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

2.2.1 ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การสร้างงาน สร้างรายได้	3.82	0.88	มาก
2.	การพัฒนาการศึกษา	3.70	0.80	มาก
3.	การพัฒนาสาธารณสุข	3.77	0.90	มาก
4.	การพัฒนาสาธารณูปโภค บริโภค	3.90	0.91	มาก
5.	การทำนุบำรุงศาสนา	3.80	0.58	มาก
โดยรวม		3.80	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.80) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การพัฒนาสาธารณูปโภคบริโภค ($\overline{X}$ = 3.90) รองลงมา คือ การสร้างงาน สร้างรายได้ ($\overline{X}$ = 3.82) การทำนุบำรุงศาสนา ($\overline{X}$ = 3.80) การพัฒนาสาธารณสุข ($\overline{X}$ = 3.77) และการพัฒนาการศึกษา ($\overline{X}$ = 3.70) ตามลำดับ

2.2.2 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ระดับการศึกษาสูง	3.70	0.80	มาก
2.	ความรู้ด้านการบริหารองค์การ	3.56	0.84	มาก
3.	ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง	3.82	0.87	มาก
4.	เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.58	0.92	มาก
5.	มีความรู้ด้านการบริหารบุคคล	3.66	0.63	มาก
โดยรวม		3.66	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.66) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง ($\overline{X}$ = 3.82) รองลงมา คือ ระดับการศึกษาสูง ($\overline{X}$ = 3.70) มีความรู้ด้านการบริหารบุคคล ($\overline{X}$ = 3.66) เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ($\overline{X}$ = 3.58) ความรู้ด้านการบริหารองค์การ ($\overline{X}$ = 3.56) ตามลำดับ

2.2.3 ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สุขุม น่าไว้วางใจ	3.64	0.88	มาก
2.	วางตัวเหมาะสม มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น	3.50	0.85	มาก
3.	แต่งตัวภูมิฐาน	3.65	0.82	มาก
4.	เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง	3.96	0.95	มาก
5.	ทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วมสม่ำเสมอ	3.76	0.63	มาก
โดยรวม		3.70	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.70) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ($\overline{X}$ = 3.96) รองลงมา คือ ทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วมสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 3.76) แต่งตัวภูมิฐาน ($\overline{X}$ = 3.65) สุขุม น่าไว้วางใจ ($\overline{X}$ = 3.64) วางตัวเหมาะสม มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น ($\overline{X}$ = 3.50) ตามลำดับ

2.2.4 ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การจัดเวทีปราศรัย	3.92	0.71	มาก
2.	ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน	3.62	0.86	มาก
3.	แจกแผ่นพับ ใบปลิว	3.66	0.82	มาก
4.	รถรณรงค์หาเสียง	3.56	0.84	มาก
5.	มีป้ายหาเสียงผู้สมัคร	3.69	0.56	มาก
โดยรวม		3.69	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.69) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดเวทีปราศรัย ($\overline{X}$ = 3.92) รองลงมา คือ มีป้ายหาเสียงผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.69) แจกแผ่นพับใบปลิว ($\overline{X}$ = 3.66) ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน ($\overline{X}$ = 3.62) รถรณรงค์หาเสียง ($\overline{X}$ = 3.56) ตามลำดับ

2.2.5 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ชาติกำเนิด	3.77	0.89	มาก
2.	ประวัติครอบครัว	3.83	0.86	มาก
3.	ประวัติการทำงาน	3.56	0.80	มาก
4.	ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	3.48	0.86	มาก
5.	ประวัติรางวัลที่ได้รับ	3.66	0.58	มาก
โดยรวม		3.66	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.66) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ประวัติครอบครัว ($\overline{X}$ = 3.83) รองลงมา คือ ชาติกำเนิด ($\overline{X}$ = 3.77) ประวัติรางวัลที่ได้รับ ($\overline{X}$ = 3.66) ประวัติการทำงาน ($\overline{X}$ = 3.56) ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ($\overline{X}$ = 3.48) ตามลำดับ

2.2.6 ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เป็นที่เคารพในชุมชน	3.63	0.88	มาก
2.	มีความน่าเชื่อถือ	3.99	0.88	มาก
3.	เป็นที่พึ่งของชุมชน	3.59	0.83	มาก
4.	มีคุณธรรมจริยธรรม	3.82	0.92	มาก
5.	มีความรู้ความสามารถ	3.76	0.67	มาก
โดยรวม		3.76	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.76) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีความน่าเชื่อถือ ($\overline{X}$ = 3.99) รองลงมา คือ มีคุณธรรมจริยธรรม ($\overline{X}$ = 3.82) มีความรู้ ความสามารถ ($\overline{X}$ = 3.76) เป็นที่เคารพในชุมชน ($\overline{X}$ = 3.63) เป็นที่พึ่งของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.59) ตามลำดับ

2.2.7 ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ได้รับการแจกเงิน	3.55	0.91	มาก
2.	รับเข้าทำงาน	4.21	0.68	มาก
3.	จัดเลี้ยงฟรี	4.15	0.66	มาก
4.	สัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์	4.19	0.74	มาก
5.	ได้รับสิ่งของ	4.03	0.47	มาก
โดยรวม		4.03	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ รับเข้าทำงาน ($\overline{X}$ = 4.21) รองลงมา คือ สัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.19) จัดเลี้ยงฟรี ($\overline{X}$ = 4.15) ได้รับสิ่งของ ($\overline{X}$ = 4.03) ได้รับการแจกเงิน ($\overline{X}$ = 3.55) ตามลำดับ

2.1.8 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เป็นเครือญาติ	4.16	0.69	มาก
2.	เป็นเพื่อนกัน	4.32	0.70	มาก
3.	เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน	4.27	0.72	มาก
4.	เคยทำอาชีพร่วมกัน	4.48	0.57	มาก
5.	เคยพึ่งพาอาศัยกัน	4.31	0.54	มาก
โดยรวม		4.31	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เคยทำอาชีพร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.48) รองลงมา คือ เป็นเพื่อนกัน ($\overline{X}$ = 4.32) เคยพึ่งพาอาศัยกัน ($\overline{X}$ = 4.31) เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน ($\overline{X}$ = 4.27) และเป็นเครือญาติ ($\overline{X}$ = 4.16) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย จำนวน 8 ตัวแปร และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple Binary Logistic Analysis และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูงไปด้วยและถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำและถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งจะสูง ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า (Correlation Coefficient (r)) มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Hinkle, 1988, p. 118) ดังนี้

r มีค่า .90-1.00 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
r มีค่า .70-.90 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับสูง
r มีค่า .50-.70 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง
r มีค่า .30-.50 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ
r มีค่า .00-.30 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่

X_1 แทน ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร
X_2 แทน ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร
X_3 แทน ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร
X_4 แทน ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร
X_5 แทน ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร
X_6 แทน ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร
X_7 แทน ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน
X_8 แทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

ตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8
X_1	1	.590**	.496**	.588**	.595**	.563**	.553**	.452**
X_2	-	1	.601**	.549**	.402**	.632**	454**	362**
X_3	-	-	1	.673**	.327**	.132**	.581**	.214**
X_4	-	-	-	1	.504**	.173**	.454**	.263**
X_5	-	-	-	-	1	.611**	.388**	.421**
X_6	-	-	-	-	-	1	.550**	.221**
X_7	-	-	-	-	-	-	1	.415**
X_8	-	-	-	-	-	-	-	1

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .132-.673 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหามีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple binary Logistic Analysis ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร Multiple Binary Logistic Analysis

ข้อ	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	b	S.E.	Wald	*df*	Sig.	Exp (β)
		Lower	Upper	Lower	Upper	r	
1.	นโยบายของผู้สมัคร	.702	.413	7.813	1	.005*	.315
2.	ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร	.699	.347	4.048	1	.044*	.699
3.	ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	.291	.113	6.586	1	.110	1.338
4.	การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	.004	.000	4.823	1	.028*	1.000
5.	ภูมิหลังของผู้สมัคร	.008	.014	.318	1	.573	1.008
6.	หัวคะแนนของผู้สมัคร	.023	.099	.052	1	.820	1.023
7.	การจูงใจให้สิ่งตอบแทน	.047	.128	.134	1	.715	.954
8.	ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร	.114	.415	.221	1	.015*	.748
Constant		9.515	2.374	16.069	1	.000	.000

หมายเหตุ. a. Variable(s) Entered On Step 1: X1, X2, X3, X4, X5, X6, X7, X8

R^2= .721 หรือ ร้อยละ 72.10

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม คือ ด้านนโยบายของผู้สมัคร ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร และการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร โดยเขียนสมการคะแนนมาตรฐานดังนี้ Z'_Y = 9.505 + 0.702 (X_1) + 0.699 (X_2) + 0.114 (X_8) + 0.004 (X_4) โดยตัวแปร ทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 72.10

ตอนที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ Grouping แล้ว Coding ถ้อยคำสำคัญ จากนั้นสรุปเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ โดยการอธิบายขยายความ Explanation เพื่อให้เกิดความชัดเจน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อ	แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
1.	ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร	
1.1	พัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อปัญหาของเยาวชนโดยตรง ผู้สมัครควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การสร้างงาน และการพัฒนาทักษะดิจิทัล เพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชน เนื่องจากปัญหาการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาและการว่างงานเป็นประเด็นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของกลุ่มนี้อย่างมีนัยสำคัญ	34
1.2	นโยบายด้านการพัฒนาท้องถิ่นและโครงสร้างพื้นฐาน เยาวชนในจังหวัดมหาสารคามให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งหากผู้สมัครมีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริงจะสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการสนับสนุน	28
1.3	นโยบายด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม การสร้างพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางนโยบายสาธารณะ เช่น เวทีปรึกษาหารือ หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับเยาวชนจะช่วยให้ผู้สมัครได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทน ที่ฟังเสียงของคนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง	17
2.	ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร	
2.1	เสริมสร้างภาพลักษณ์ด้านการศึกษาและความเชี่ยวชาญ ผู้สมัครควรแสดงให้เห็นถึง	32

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
	พื้นฐานทางการศึกษา ความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ และประสบการณ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานในสภาผู้แทนราษฎรได้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่เยาวชนว่ามีศักยภาพในการกำหนดนโยบายอย่างรอบคอบและมีคุณภาพ	
2.2	พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ เยาวชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่สามารถสื่อสารความคิดและนโยบายได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้ช่องทางที่เข้าถึงได้ เช่น โซเชียลมีเดียหรือกิจกรรมภาคสนาม ความสามารถในการอธิบายนโยบายอย่างโปร่งใสจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและแรงสนับสนุนจากเยาวชน	24
2.3	ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงนโยบาย ผู้สมัครควรมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนของสังคม เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขพร้อมนำเสนอแนวทางแก้ไขที่มีความเป็นไปได้จริง การแสดงออกถึงความเป็น “นักแก้ปัญหา” จะทำให้เยาวชนมองว่าผู้สมัครมีความแตกต่างและมีคุณภาพ	12
3.	ปัจจัยด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร	
3.1	สร้างภาพลักษณ์ด้านความซื่อสัตย์และความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใส ถือเป็นคุณลักษณะที่เยาวชนให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากมีทัศนคติเชิงลบต่อการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง ผู้สมัครที่สามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ และการประกาศนโยบายอย่างตรงไปตรงมา ย่อมได้รับความไว้วางใจมากกว่า	30
3.2	ใช้สื่อสังคมออนไลน์สร้างภาพลักษณ์ที่เข้าถึงเยาวชน เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มักใช้สื่อ สังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok, Instagram และ X (Twitter) เป็นช่องทาง หลักในการรับข้อมูลข่าวสาร ผู้สมัครควรใช้กลยุทธ์การสื่อสารดิจิทัลเพื่อนำเสนอตัวตน นโยบาย และวิสัยทัศน์อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยเน้นการผลิตคอนเทนต์ ที่เข้าใจง่าย ดึงดูด และตรงกับความสนใจของคนรุ่นใหม่ เช่น วิดีโอสั้น การไลฟ์สดตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมกับเยาวชนในโลกออนไลน์	21
3.3	สร้างชื่อเสียงจากผลงานและความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม การมีประวัติการทำงานที่สามารถพิสูจน์ได้จริงถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานที่ผ่านมา เช่น การริเริ่มโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือการผลักดันนโยบายเชิงสังคมที่มีผลกระทบเชิงบวก	18
4.	ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร	
4.1	ใช้กลยุทธ์การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และเข้าถึงง่ายผู้สมัครควรปรับวิธีการรณรงค์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชน โดยใช้การนำเสนอที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และสร้าง	30

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
	การมีส่วนร่วม เช่น การใช้วิดีโอสั้น การ์ตูนอินโฟกราฟิก หรือการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่ออธิบายนโยบายที่ซับซ้อนให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ชัดเจน	
4.2	ใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการรณรงค์ เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากในจังหวัดมหาสารคาม ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลัก ผู้สมัครควรใช้ช่องทางดิจิทัล เช่น Facebook, TikTok, Instagram, YouTube และ X (Twitter) ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเปิดพื้นที่ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม การตอบสนองอย่างรวดเร็วและจริงใจผ่านโซเชียลมีเดีย	24
4.3	จัดกิจกรรมภาคสนามที่เน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชน นอกจากการรณรงค์ออนไลน์แล้ว ผู้สมัครควรจัดกิจกรรมภาคสนาม เช่น เวทีเสวนา กิจกรรมดนตรี กีฬา หรืออาสาสมัครที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง	8
5.	ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร	
5.1	นำเสนอประวัติการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เยาวชนมักให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การบริหาร หรือการพัฒนาประเทศ ผู้สมัครที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาที่มั่นคงและตรงกับบทบาท ส.ส.	28
5.2	ประสบการณ์การทำงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม การมีประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการเมือง การบริหารงานภาครัฐ หรือการทำงานเพื่อสังคมถือเป็นภูมิหลังที่สร้าง ความน่าเชื่อถือ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานหรือกิจกรรมที่ตนเคยมีบทบาทสำคัญ เช่น การแก้ปัญหาในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือการเป็นผู้นำในองค์กร เพื่อให้เยาวชนเห็นถึงความพร้อมในการทำงานเพื่อประชาชน	18
5.3	มีการลงพื้นที่ทำงานใกล้ชิดกับพื้นที่ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่มีความคุ้นเคย เข้าใจ และมีรากฐานชีวิตเชื่อมโยงกับพื้นที่จริง ๆ เช่น การเกิดเติบโตหรือเคยทำงานรับใช้สังคมในจังหวัดมหาสารคาม ภูมิหลังเช่นนี้ทำให้ผู้สมัครถูกมองว่าเข้าใจปัญหาในพื้นที่และพร้อมแก้ปัญหาที่แท้จริงของคนในเขตเลือกตั้ง	15
6.	ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร	
6.1	คัดเลือกหัวคะแนนที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในชุมชน ผู้สมัครควรเลือกหัวคะแนนที่มีภาพลักษณ์ดี มีความซื่อสัตย์ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ เนื่องจากเยาวชนมักรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่ตนไว้วางใจ	28
6.2	พัฒนาศักยภาพหัวคะแนนให้สามารถสื่อสารเชิงนโยบายได้อย่างชัดเจน หัวคะแนนไม่ควรทำหน้าที่เพียงแค่สร้างเครือข่ายหรือชักชวนให้เลือก แต่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของผู้สมัครอย่างแท้จริง เพื่อถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบให้แก่	17

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
	เยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่นิยมตั้งคำถามและต้องการเหตุผลประกอบการตัดสินใจ	
6.3	สร้างเครือข่ายหัวคะแนนที่เข้าถึงกลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะผู้สมัครควรแต่งตั้งหัวคะแนนที่มีโปรไฟล์หรือมีบทบาทในวงการที่เยาวชนให้การยอมรับ เช่น แกนนำชมรม นักกิจกรรม หรือผู้ที่มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นช่องทางเชื่อมโยงและเข้าถึงเยาวชนได้ตรงกลุ่มมากขึ้น	9
7.	ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน	
7.1	ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในเชิงนโยบายมากกว่าตอบแทนเชิงวัตถุ ผู้สมัครควรเปลี่ยนแนวทางการจูงใจจากการมอบสิ่งของหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้ามาเป็นการนำเสนอนโยบายที่มีคุณค่าและยั่งยืนต่อชีวิตของเยาวชน เช่น ทุนการศึกษา โอกาสฝึกงาน หรือโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สิ่งเหล่านี้จะสร้างแรงจูงใจเชิงบวกและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเยาวชน	29
7.2	ใช้สิ่งตอบแทนเชิงสังคมและจิตใจแทนการตอบแทนเชิงวัตถุ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับการได้รับการยอมรับ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ผู้สมัครจึงควรใช้การให้คุณค่าทางสังคม เช่น การเชิญเข้าร่วมทีมอาสาสมัครหาเสียง การให้บทบาทเป็นผู้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างแรงจูงใจที่ยั่งยืน	24
7.3	เน้นสิ่งตอบแทนในเชิงการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ แทนที่จะให้ผลประโยชน์เฉพาะหน้า ผู้สมัครสามารถจัดโครงการอบรม ฝึกทักษะดิจิทัล หรือการเสริมสร้างภาวะผู้นำในเยาวชน ซึ่งนับเป็นการตอบแทนที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ สิ่งนี้ยังช่วยสร้างความประทับใจในเชิงบวกต่อผู้สมัครในระยะยาว	13
8.	ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร	
8.1	เสริมสร้างความใกล้ชิดและการเข้าถึงตัวเยาวชน ผู้สมัครควรเปิดพื้นที่ให้เยาวชนสามารถพบปะ พูดคุย และแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ความสัมพันธ์ที่เป็นกันเองและเข้าถึงง่ายจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกว่าผู้สมัครเป็นคนของประชาชน ไม่ใช่นักการเมืองที่ห่างไกลและยากต่อการเข้าถึง	36
8.2	สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลุ่มผู้นำเยาวชน การสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มแกนนำหรือผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดในหมู่เยาวชน เช่น ประธานชมรม นักกิจกรรมทางสังคม หรือผู้นำกลุ่มอาสาสมัคร จะช่วยให้ผู้สมัครสามารถขยายเครือข่ายและเข้าถึงเยาวชนในวงกว้างได้มากขึ้น อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้สมัครที่เห็นคุณค่าของคนรุ่นใหม่	27
8.3	สร้างสัมพันธภาพที่ต่อเนื่องและไม่ใช่เพียงช่วงหาเสียง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เฉพาะในช่วงเลือกตั้งเท่านั้น หากผู้สมัครมีปฏิสัมพันธ์	18

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
	กับชุมชนและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การลงพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมสังคม หรือการเป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการเยาวชนจะทำให้เกิดความผูกพันที่ยั่งยืนและเพิ่มความน่าเชื่อถือ	

ตารางที่ 4.13 สรุปแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ พัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อปัญหาของเยาวชนโดยตรง ผู้สมัครควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การสร้างงานและการพัฒนาทักษะดิจิทัล เพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชน เนื่องจากปัญหาการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาและการว่างงานเป็นประเด็นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของกลุ่มนี้อย่างมีนัยสำคัญ นโยบายด้านการพัฒนาท้องถิ่นและโครงสร้างพื้นฐานเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งหากผู้สมัครมีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริงจะสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการสนับสนุน นโยบายด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม การสร้างพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางนโยบายสาธารณะ เช่น เวทีปรึกษาหารือหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับเยาวชนจะช่วยให้ผู้สมัครได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนที่ฟังเสียงของคนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง

2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เสริมสร้างภาพลักษณ์ด้านการศึกษาและความเชี่ยวชาญ ผู้สมัครควรแสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางการศึกษา ความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศและประสบการณ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานในสภาผู้แทนราษฎรได้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่เยาวชนว่ามีศักยภาพในการกำหนดนโยบายอย่างรอบคอบและมีคุณภาพ พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ เยาวชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่สามารถสื่อสารความคิดและนโยบายได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้ช่องทางที่เข้าถึงได้ เช่น โซเชียลมีเดียหรือกิจกรรมภาคสนาม ความสามารถในการอธิบายนโยบายอย่างโปร่งใสจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและแรงสนับสนุนจากเยาวชน ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงนโยบาย ผู้สมัครควรมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนของสังคม เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข พร้อมนำเสนอแนวทางแก้ไขที่มีความเป็นไปได้จริง การแสดงออกถึงความเป็น “นักแก้ปัญหา” จะทำให้เยาวชนมองว่าผู้สมัครมีความแตกต่างและมีคุณภาพ

3. ปัจจัยด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ สร้างภาพลักษณ์ด้านความซื่อสัตย์และความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสถือเป็นคุณลักษณะที่เยาวชนให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากมีทัศนคติเชิงลบต่อการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง ผู้สมัครที่สามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ

และการประกาศนโยบายอย่างตรงไปตรงมา ย่อมได้รับความไว้วางใจมากกว่า ใช้สื่อสังคมออนไลน์สร้างภาพลักษณ์ที่เข้าถึงเยาวชน เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มักใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok, Instagram และ X (Twitter) เป็นช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสาร ผู้สมัครควรใช้กลยุทธ์การสื่อสารดิจิทัลเพื่อนำเสนอตัวตน นโยบาย และวิสัยทัศน์อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยเน้นการผลิตคอนเทนต์ที่เข้าใจง่าย ดึงดูด และตรงกับความสนใจของคนรุ่นใหม่ เช่น วิดีโอสั้น การไลฟ์สด ตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมกับเยาวชนในโลกออนไลน์ สร้างชื่อเสียงจากผลงานและความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม การมีประวัติการทำงานที่สามารถพิสูจน์ได้จริงถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานที่ผ่านมา เช่น การริเริ่มโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือการผลักดันนโยบายเชิงสังคมที่มีผลกระทบเชิงบวก

4. ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ใช้กลยุทธ์การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และเข้าถึงง่าย ผู้สมัครควรปรับวิธีการรณรงค์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชน โดยใช้การนำเสนอที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การใช้วิดีโอสั้น การ์ตูนอินโฟกราฟิก หรือการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่ออธิบายนโยบายที่ซับซ้อนให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ชัดเจน ใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการรณรงค์ เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากในจังหวัดมหาสารคามใช้แพลตฟอร์ม ออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลัก ผู้สมัครควรใช้ช่องทางดิจิทัล เช่น Facebook, TikTok, Instagram, YouTube และ X (Twitter) ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเปิดพื้นที่ให้เยาวชน แสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม การตอบสนองอย่างรวดเร็วและจริงใจผ่านโซเชียลมีเดีย จัดกิจกรรมภาคสนามที่เน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชน นอกจากการรณรงค์ออนไลน์แล้ว ผู้สมัครควรจัดกิจกรรมภาคสนาม เช่น เวทีเสวนา กิจกรรมดนตรี กีฬา หรืออาสาสมัครที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง

5. ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ นำเสนอประวัติการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เยาวชนมักให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การบริหาร หรือการพัฒนาประเทศ ผู้สมัครที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาที่มั่นคงและตรงกับบทบาท ส.ส. ประสบการณ์การทำงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม การมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง การบริหารงานภาครัฐ หรือการทำงานเพื่อสังคมถือเป็นภูมิหลังที่สร้างความน่าเชื่อถือ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานหรือกิจกรรมที่ตนเคยมีบทบาทสำคัญ เช่น การแก้ปัญหาในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือการเป็นผู้นำในองค์กร เพื่อให้เยาวชนเห็นถึงความพร้อมในการทำงาน เพื่อประชาชน มีการลงพื้นที่ทำงานใกล้ชิดกับพื้นที่ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่มีความคุ้นเคย เข้าใจ และมีรากฐานชีวิตเชื่อมโยงกับพื้นที่จริง ๆ เช่น การเกิด เติบโต หรือเคยทำงานรับใช้สังคมในจังหวัดมหาสารคาม ภูมิหลังเช่นนี้ทำให้ผู้สมัครถูกมองว่าเข้าใจปัญหาในพื้นที่ และพร้อมแก้ปัญหาที่แท้จริงของคนในเขตเลือกตั้ง

6. ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ คัดเลือกหัวคะแนนที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในชุมชน ผู้สมัครควรเลือกหัวคะแนนที่มีภาพลักษณ์ดี มีความซื่อสัตย์ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ เนื่องจากเยาวชนมักรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่ตนไว้วางใจ พัฒนาศักยภาพหัวคะแนนให้สามารถสื่อสารเชิงนโยบายได้อย่างชัดเจน หัวคะแนนไม่ควรทำหน้าที่เพียงแค่สร้างเครือข่ายหรือชักชวนให้เลือก แต่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของผู้สมัครอย่างแท้จริง เพื่อถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบให้แก่เยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่นิยมตั้งคำถามและต้องการเหตุผลประกอบการตัดสินใจ สร้างเครือข่ายหัวคะแนนที่เข้าถึงกลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะ ผู้สมัครควรแต่งตั้งหัวคะแนน

ที่มีโปรไฟล์หรือมีบทบาทในวงการที่เยาวชนให้การยอมรับ เช่น แกนนำชมรม นักกิจกรรม หรือผู้ที่มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ในท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นช่องทางเชื่อมโยงและเข้าถึงเยาวชนได้ตรงกลุ่มมากขึ้น

7. ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในเชิงนโยบายมากกว่าตอบแทนเชิงวัตถุ ผู้สมัครควรเปลี่ยนแนวทางการจูงใจจากการมอบสิ่งของหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้ามาเป็นการนำเสนอนโยบายที่มีคุณค่าและยั่งยืนต่อชีวิตของเยาวชน เช่น ทุนการศึกษา โอกาสฝึกงาน หรือโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สิ่งเหล่านี้จะสร้างแรงจูงใจเชิงบวกและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเยาวชน ใช้สิ่งตอบแทนเชิงสังคมและจิตใจแทนการตอบแทนเชิงวัตถุ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับการได้รับการยอมรับ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ผู้สมัครจึงควรใช้การให้คุณค่าทางสังคม เช่น การเชิญเข้าร่วมทีมอาสาสมัครหาเสียง การให้บทบาทเป็นผู้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างแรงจูงใจที่ยั่งยืนเน้นสิ่งตอบแทนในเชิงการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพแทนที่จะให้ผลประโยชน์เฉพาะหน้า ผู้สมัครสามารถจัดโครงการอบรม ฝึกทักษะดิจิทัล หรือการเสริมสร้างภาวะผู้นำในเยาวชน ซึ่งนับเป็นการตอบแทนที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ สิ่งนี้ยังช่วยสร้างความประทับใจในเชิงบวกต่อผู้สมัครในระยะยาว

8. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ เสริมสร้างความใกล้ชิดและการเข้าถึงตัวเยาวชน ผู้สมัครควรเปิดพื้นที่ให้เยาวชนสามารถพบปะ พูดคุย และแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ความสัมพันธ์ที่เป็นกันเองและเข้าถึงง่ายจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกว่าผู้สมัครเป็นคนของประชาชน ไม่ใช่นักการเมืองที่ห่างไกลและยากต่อการเข้าถึงสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลุ่มผู้นำเยาวชน การสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มแกนนำหรือผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดในหมู่เยาวชน เช่น ประธานชมรม นักกิจกรรมทางสังคม หรือผู้นำกลุ่มอาสาสมัคร จะช่วยให้ผู้สมัครสามารถขยายเครือข่ายและเข้าถึงเยาวชนในวงกว้างได้มากขึ้น อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้สมัครที่เห็นคุณค่าของคนรุ่นใหม่ สร้างสัมพันธภาพที่ต่อเนื่องและไม่ใช่เพียงช่วงหาเสียง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เฉพาะในช่วงเลือกตั้งเท่านั้น หากผู้สมัครมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การลงพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมสังคม หรือการเป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการเยาวชน จะทำให้เกิดความผูกพันที่ยั่งยืนและเพิ่มความน่าเชื่อถือ

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ไว้ตามลำดับต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 392 คน สามารถจำแนก ได้ดังนี้

5.1.1.1 ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 70.15 และเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.85

5.1.1.2 ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 22-25 ปี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 54.85 และอายุ 18-21 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.15

5.1.1.3 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.47 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.92 ระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.13 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.12 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 และไม่ได้เรียนต่อ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79

5.1.1.4 ด้านการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครรายใหม่ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 81.12 และเลือกอดีตผู้สมัคร จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.88

5.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 4.31) รองลงมา คือ การจูงใจให้สิ่งตอบแทน ($\overline{X}$ = 4.03) นโยบายของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.80) หัวคะแนนของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.76) ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.70) การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.69) ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.66) และภูมิหลังของผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.66) ตามลำดับ

5.1.3 ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.80) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การพัฒนาสาธารณูปโภค บริโภค ($\overline{X}$ = 3.90) รองลงมา คือ การสร้างงาน

สร้างรายได้ ($\overline{X}$ = 3.82) การทำนุบำรุงศาสนา ($\overline{X}$ = 3.80) การพัฒนาสาธารณสุข ($\overline{X}$ = 3.77) และการพัฒนาการศึกษา ($\overline{X}$ = 3.70) ตามลำดับ

5.1.4 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.66) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง ($\overline{X}$ = 3.82) รองลงมา คือ ระดับการศึกษาสูง ($\overline{X}$ = 3.70) มีความรู้ด้านการบริหารบุคคล ($\overline{X}$ = 3.66) เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ($\overline{X}$ = 3.58) ความรู้ด้านการบริหารองค์การ ($\overline{X}$ = 3.56) ตามลำดับ

5.1.5 ปัจจัยด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.70) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ($\overline{X}$ = 3.96) รองลงมา คือ ทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วม สม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 3.76) แต่งตัวภูมิฐาน ($\overline{X}$ = 3.65) สุขุม น่าไว้วางใจ ($\overline{X}$ = 3.64) วางตัวเหมาะสม มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น ($\overline{X}$ = 3.50) ตามลำดับ

5.1.6 ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.69) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดเวทีปราศรัย ($\overline{X}$ = 3.92) รองลงมา คือ มีป้ายหาเสียงผู้สมัคร ($\overline{X}$ = 3.69) แจกแผ่นพับ ใบปลิว ($\overline{X}$ = 3.66) ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน ($\overline{X}$ = 3.62) รถรณรงค์หาเสียง ($\overline{X}$ = 3.56) ตามลำดับ

5.1.7 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.66) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ประวัติครอบครัว ($\overline{X}$ = 3.83) รองลงมา คือ ชาติกำเนิด ($\overline{X}$ = 3.77) ประวัติรางวัลที่ได้รับ ($\overline{X}$ = 3.66) ประวัติการทำงาน ($\overline{X}$ = 3.56) ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ($\overline{X}$ = 3.48) ตามลำดับ

5.1.8 ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.76) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีความน่าเชื่อถือ ($\overline{X}$ = 3.99) รองลงมา คือ มีคุณธรรมจริยธรรม ($\overline{X}$ = 3.82) มีความรู้ความสามารถ ($\overline{X}$ = 3.76) เป็นที่เคารพในชุมชน ($\overline{X}$ = 3.63) เป็นที่พึ่งของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.59) ตามลำดับ

5.1.9 ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ รับเข้าทำงาน ($\overline{X}$ = 4.21) รองลงมา คือ สัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.19) จัดเลี้ยงฟรี ($\overline{X}$ = 4.15) ได้รับสิ่งของ ($\overline{X}$ = 4.03) ได้รับการแจกเงิน ($\overline{X}$ = 3.55) ตามลำดับ

5.1.10 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ เคยทำอาชีพร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.48) รองลงมา คือ เป็นเพื่อนกัน ($\overline{X}$ = 4.32) เคยพึ่งพาอาศัยกัน ($\overline{X}$ = 4.31) เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน ($\overline{X}$ = 4.27) และเป็นเครือญาติ ($\overline{X}$ = 4.16) ตามลำดับ

5.1.11 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม คือ ด้านนโยบายของผู้สมัคร ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร และการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร โดยเขียนสมการคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ Z'_Y = 9.505 + .705 (X_1) + .699 (X_2) + 114 (X_8) + 004 (X_4) โดยตัวแปรทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 72.10

5.1.12 สรุปแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

5.1.12.1 ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ พัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อปัญหาของเยาวชนโดยตรง ผู้สมัครควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การสร้างงาน และการพัฒนาทักษะดิจิทัล เพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชน เนื่องจากปัญหาการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาและการว่างงานเป็นประเด็นที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเลือกตั้งของกลุ่มนี้อย่างมีนัยสำคัญ นโยบายด้านการพัฒนาท้องถิ่นและโครงสร้างพื้นฐาน เยาวชนในจังหวัดมหาสารคามให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งหากผู้สมัครมีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริง จะสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการสนับสนุน นโยบายด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม การสร้างพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางนโยบายสาธารณะ เช่น เวทีปรึกษาหารือ หรือแพลตฟอร์ม ดิจิทัลสำหรับเยาวชน จะช่วยให้ผู้สมัครได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนที่ฟังเสียงของคนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง

5.1.12.2 ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เสริมสร้างภาพลักษณ์ด้านการศึกษาและความเชี่ยวชาญ ผู้สมัครควรแสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางการศึกษาความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ และประสบการณ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานในสภาผู้แทนราษฎรได้จริงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่เยาวชนว่ามีศักยภาพในการกำหนดนโยบายอย่างรอบคอบและมีคุณภาพ พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ เยาวชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่สามารถสื่อสารความคิดและนโยบายได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้ช่องทางที่เข้าถึงได้ เช่น โซเชียลมีเดีย หรือกิจกรรมภาคสนาม ความสามารถในการอธิบายนโยบายอย่างโปร่งใสจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและแรงสนับสนุนจากเยาวชน ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงนโยบาย ผู้สมัครควรมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนของสังคม เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข พร้อมนำเสนอแนวทางแก้ไขที่มีความเป็นไปได้จริง การแสดงออกถึงความเป็น “นักแก้ปัญหา” จะทำให้เยาวชนมองว่าผู้สมัครมีความแตกต่างและมีคุณภาพ

5.1.12.3 ปัจจัยด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ สร้างภาพลักษณ์ด้านความซื่อสัตย์และความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสถือ เป็นคุณลักษณะที่เยาวชนให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากมีทัศนคติเชิงลบต่อการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง ผู้สมัครที่สามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณและการประกาศนโยบายอย่างตรงไปตรงมาย่อมได้รับความไว้วางใจมากกว่าใช้สื่อสังคมออนไลน์สร้างภาพลักษณ์ที่เข้าถึงเยาวชน เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มักใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, TikTok,

Instagram และ X (Twitter) เป็นช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสาร ผู้สมัครควรใช้กลยุทธ์การสื่อสารดิจิทัลเพื่อนำเสนอตัวตน นโยบาย และวิสัยทัศน์อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยเน้นการผลิตคอนเทนต์ที่เข้าใจง่าย ดึงดูด และตรงกับความสนใจของคนรุ่นใหม่ เช่น วิดีโอสั้น การไลฟ์สดตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมกับเยาวชนในโลกออนไลน์ สร้างชื่อเสียงจากผลงานและความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม การมีประวัติการทำงานที่สามารถพิสูจน์ได้จริงถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานที่ผ่านมา เช่น การริเริ่มโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน การทำกิจกรรม จิตอาสา หรือการผลักดันนโยบายเชิงสังคมที่มีผลกระทบเชิงบวก

5.1.12.4 ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ใช้กลยุทธ์การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และเข้าถึงง่าย ผู้สมัครควรปรับวิธีการรณรงค์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชน โดยใช้การนำเสนอที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การใช้วิดีโอสั้น การ์ตูนอินโฟกราฟิก หรือการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่ออธิบายนโยบายที่ซับซ้อนให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ชัดเจน ใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการรณรงค์ เนื่องจากเยาวชนจำนวนมากในจังหวัดมหาสารคามใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลัก ผู้สมัครควรใช้ช่องทางดิจิทัล เช่น Facebook, TikTok, Instagram, YouTube และ X (Twitter) ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเปิดพื้นที่ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม การตอบสนองอย่างรวดเร็วและจริงใจผ่านโซเชียลมีเดีย จัดกิจกรรมภาคสนามที่เน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชน นอกจากการรณรงค์ออนไลน์แล้ว ผู้สมัคร ควรจัดกิจกรรมภาคสนาม เช่น เวทีเสวนา กิจกรรมดนตรี กีฬา หรืออาสาสมัครที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง

5.1.12.5 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ นำเสนอประวัติการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนมักให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการศึกษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การบริหาร หรือการพัฒนาประเทศ ผู้สมัครที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาที่มั่นคงและตรงกับบทบาท ส.ส. ประสบการณ์การทำงาน และการมีส่วนร่วมทางสังคม การมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง การบริหารงานภาครัฐ หรือการทำงานเพื่อสังคมถือเป็นภูมิหลังที่สร้างความน่าเชื่อถือ ผู้สมัครควรนำเสนอผลงานหรือกิจกรรมที่ตนเคยมีบทบาทสำคัญ เช่น การแก้ปัญหาในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือการเป็นผู้นำในองค์กรเพื่อให้เยาวชนเห็นถึงความพร้อมในการทำงานเพื่อประชาชน มีการลงพื้นที่ทำงานใกล้ชิดกับพื้นที่ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่มีความคุ้นเคย เข้าใจ และมีรากฐานชีวิตเชื่อมโยงกับพื้นที่จริง ๆ เช่น การเกิด เติบโต หรือเคยทำงานรับใช้สังคมในจังหวัดมหาสารคาม ภูมิหลังเช่นนี้ทำให้ผู้สมัครถูกมองว่าเข้าใจปัญหาในพื้นที่และพร้อมแก้ปัญหาที่แท้จริงของคนในเขตเลือกตั้ง

5.1.12.6 ปัจจัยด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คัดเลือกหัวคะแนนที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในชุมชน ผู้สมัครควรเลือกหัวคะแนนที่มีภาพลักษณ์ดี มีความซื่อสัตย์และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ เนื่องจากเยาวชนมักรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่ตนไว้วางใจ พัฒนาศักยภาพหัวคะแนนให้สามารถสื่อสารเชิงนโยบายได้อย่างชัดเจน หัวคะแนน ไม่ควรทำหน้าที่เพียงแค่สร้างเครือข่ายหรือชักชวนให้เลือก แต่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของผู้สมัครอย่างแท้จริง เพื่อถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบให้แก่เยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่นิยมตั้งคำถามและต้องการเหตุผลประกอบการตัดสินใจ สร้างเครือข่ายหัวคะแนนที่เข้าถึงกลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะ ผู้สมัครควรแต่งตั้งหัวคะแนนที่มีโปรไฟล์หรือมีบทบาทในวงการที่เยาวชนให้การยอมรับ เช่น แกนนำชมรม นักกิจกรรม

หรือผู้ที่มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นช่องทางเชื่อมโยงและเข้าถึงเยาวชนได้ตรงกลุ่มมากขึ้น

5.1.12.7 ปัจจัยด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในเชิงนโยบายมากกว่าตอบแทนเชิงวัตถุ ผู้สมัครควรเปลี่ยนแนวทางการจูงใจจากการมอบสิ่งของหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้า มาเป็นการนำเสนอนโยบายที่มีคุณค่าและยั่งยืนต่อชีวิตของเยาวชน เช่น ทุนการศึกษา โอกาสฝึกงาน หรือโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สิ่งเหล่านี้จะสร้างแรงจูงใจเชิงบวกและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเยาวชน ใช้สิ่งตอบแทนเชิงสังคมและจิตใจแทนการตอบแทนเชิงวัตถุ เยาวชนจำนวนมากให้ความสำคัญกับการได้รับการยอมรับ การเปิดโอกาส ให้แสดงความคิดเห็น และการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ผู้สมัครจึงควรใช้การให้คุณค่าทางสังคม เช่น การเชิญเข้าร่วมทีมอาสาสมัครหาเสียง การให้บทบาทเป็นผู้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจที่ยั่งยืน เน้นสิ่งตอบแทนในเชิงการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพแทนที่จะให้ผลประโยชน์ เฉพาะหน้า ผู้สมัครสามารถจัดโครงการอบรม ฝึกทักษะดิจิทัล หรือการเสริมสร้างภาวะผู้นำในเยาวชน ซึ่งนับเป็นการตอบแทนที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ สิ่งนี้ยังช่วยสร้างความประทับใจในเชิงบวกต่อผู้สมัครในระยะยาว

5.1.12.8 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เสริมสร้างความใกล้ชิดและการเข้าถึงตัวเยาวชน ผู้สมัครควรเปิดพื้นที่ให้เยาวชนสามารถพบปะ พูดคุย และแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ความสัมพันธ์ที่เป็นกันเองและเข้าถึงง่ายจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกว่าผู้สมัครเป็นคนของประชาชน ไม่ใช่นักการเมืองที่ห่างไกลและยากต่อการเข้าถึง สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลุ่มผู้นำเยาวชน การสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มแกนนำหรือผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดในหมู่เยาวชน เช่น ประธานชมรม นักกิจกรรมทางสังคม หรือผู้นำกลุ่มอาสาสมัครจะช่วยให้ผู้สมัครสามารถขยายเครือข่ายและเข้าถึงเยาวชนในวงกว้างได้มากขึ้น อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้สมัครที่เห็นคุณค่าของคนรุ่นใหม่ สร้างสัมพันธภาพที่ต่อเนื่องและไม่ใช่เพียงช่วงหาเสียง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เฉพาะในช่วงเลือกตั้งเท่านั้น หากผู้สมัคร มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การลงพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมสังคม หรือการเป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการเยาวชนจะทำให้เกิดความผูกพัน ที่ยั่งยืนและเพิ่มความน่าเชื่อถือ

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผล ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านนโยบายของผู้สมัคร ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร และการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผล ได้ต่อดังนี้

5.2.1.1 ปัจจัยนโยบายของผู้สมัคร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามให้ความสำคัญกับสาระของนโยบายที่ผู้สมัครนำเสนอมากกว่าประเด็นอื่น ๆ

เช่น ชื่อเสียงหรือฐานะทางการเมืองที่ผ่านมานโยบายที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับความต้องการในชีวิตจริงของเยาวชน จึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือก เช่น นโยบายด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างโอกาสการจ้างงาน รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองและสังคม นอกจากนี้การที่นโยบายของผู้สมัครถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องและเข้าใจง่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางที่เยาวชนใช้ในชีวิตประจำวัน ก็ทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ส่งผลให้เยาวชนมีโอกาสเปรียบเทียบวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพของนโยบายแต่ละผู้สมัครก่อนตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ในภาพรวมอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครอยู่ในระดับมากที่สุด ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saat, Halimatusa'Diyah, Anamwathana, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพลเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การสำรวจนักศึกษามหาวิทยาลัย 6 ประเทศ สำรวจใน 6 ประเทศ พบว่า เยาวชนให้ความสนใจทางการเมืองจากประเด็นนโยบายเฉพาะ เช่น โอกาสการจ้างงาน เศรษฐกิจ และสิทธิทางการเมืองมากกว่าการเมืองเชิงสัญลักษณ์ แสดงถึงความสำคัญของการนำเสนอนโยบายที่ตรงกับความต้องการของคนรุ่นใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Novak and Kim (2020) การวิจัยนี้ วิเคราะห์ผลของความสามารถของผู้สมัครและภูมิหลัง เช่น การศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจของเยาวชนในยุโรปตะวันออก โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจหลายประเทศและการวิเคราะห์เชิงพหุระดับ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนให้ความสำคัญกับผู้สมัครที่มีความสามารถด้านนโยบายมากกว่าชื่อเสียงทางสังคมหรือพรรคการเมืองที่สังกัด

5.2.1.2 ปัจจัยความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่เยาวชนให้ความสำคัญต่อความรู้ความสามารถของผู้สมัคร อาจเป็นเพราะว่าในบริบททางการเมืองปัจจุบัน เยาวชนมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น ทั้งจากสื่อสังคมออนไลน์ การรณรงค์หาเสียงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อนทำให้เยาวชนมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้สมัครโดยคำนึงถึงความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และการนำเสนอแนวทางพัฒนาประเทศที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ความรู้ความสามารถของผู้สมัครยังสะท้อนถึงศักยภาพในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ตรงกับความต้องการของเยาวชนที่มองหาผู้นำซึ่งสามารถตอบสนองต่อความท้าทายในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การศึกษา หรือสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังดังกล่าวทำให้เยาวชนเลือกใช้ความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมของผู้สมัคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารดี ชินโซ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ปัจจัยที่มี

ผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ลักษณะผู้สมัครมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงาวิจัยของ Khunsiri, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจ ทางการเมืองของผู้โหวตหน้าใหม่ (Novice Voters) โดยเฉพาะ Generation Z ในไทย พบว่า ถึงแม้เยาวชนมีความรู้ทางการเมืองไม่ครบถ้วน แต่เมื่อมีความรู้ความสามารถของผู้สมัครปรากฏชัด เช่น ผ่านสื่อออนไลน์ ข้อมูลนโยบาย หรือรูปแบบการสื่อสารที่ชัดเจน เยาวชนจะใช้กฎตัดสินใจลัด เช่น ภาพลักษณ์ของพรรค ภาพลักษณ์ของผู้สมัคร และการรับรอง เพื่อช่วยในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jokela, et al. (2025) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณสมบัติทางบุคลิกภาพและความสามารถทางปัญญาของผู้สมัคร พรรคหรือผู้นำทางการเมือง พบว่า ผู้สมัครที่มีความสามารถทางปัญญา (Cognitive Ability) สูงมักได้รับเลือกหรือเป็นที่นิยมจากผู้เลือกตั้งมากกว่าโดยเฉพาะเมื่อผู้เลือกตั้งมีข้อมูลเพียงพอและมีกระบวนการประเมินความสามารถ

5.2.1.3 ปัจจัยการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการรณรงค์หาเสียงถือเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้ผู้สมัครสามารถสื่อสารนโยบายแสดงวิสัยทัศน์และสร้างความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง การนำกลยุทธ์การสื่อสารที่ทันสมัย เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ คลิปวิดีโอสั้น การถ่ายทอดสด (Live) หรือการจัดกิจกรรมพบปะในพื้นที่สาธารณะช่วยให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเข้าถึงได้ง่ายและมีส่วนร่วมกับการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ลักษณะของการรณรงค์หาเสียงที่สอดคล้องกับประเด็นที่เยาวชนให้ความสนใจ เช่น ปัญหาการศึกษา การหางาน และคุณภาพชีวิตในท้องถิ่นทำให้ผู้สมัครที่สามารถสื่อสารและเสนอแนวทางแก้ไขได้อย่างชัดเจนได้รับการยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นมากกว่าการรณรงค์ที่เน้นเพียงการสร้างภาพลักษณ์หรือการกล่าวสุนทรพจน์ทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวิศ พรมล (2567) ได้ทำการศึกษา การสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อใหม่ พบว่า รูปแบบ และลักษณะการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อใหม่ สรุปได้ดังนี้ รูปแบบสังคมออนไลน์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค อินสตาแกรม ไลน์ ทวิตเตอร์ ติ๊กต๊อก เป็นรูปแบบการพูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นทางสังคมกับกลุ่มคนอื่น ๆ หยิบยกนำประเด็นทางสังคมมาพูดคุยกับเพื่อน ๆ เพื่อหาข้อแลกเปลี่ยนถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองประเภทหนึ่ง และเรียกร้องในเชิงสัญลักษณ์ทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะในการพูดคุยประเด็นเรื่องการเมืองและการใช้พื้นที่สื่อออนไลน์ในการเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sajid (2024) งานวิจัยนี้ ศึกษาผลของการใช้ Facebook ต่อทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในประเทศปากีสถานในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า โพสต์ของผู้สมัครที่มีเนื้อหาเชิงนโยบายและภาพลักษณ์ที่ชัดเจนบน Facebook มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yeow (2024) ได้ทำการศึกษานักศึกษาในมาเลเซีย พบว่า โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักที่เยาวชนใช้ในการรับข้อมูลผู้สมัครและเนื้อหาที่เน้นประเด็นที่เยาวชนสนใจ (เช่น การศึกษา งาน) จะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งมากกว่าข้อสุนทรพจน์หรือการประชาสัมพันธ์ทั่ว ๆ ไป

5.2.1.4 ปัจจัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติ เพื่อนสนิท หรือการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัคร ทำให้เยาวชน

เกิดความรู้สึกใกล้ชิดไว้วางใจ และเชื่อมั่นในความจริงใจของผู้สมัครมากกว่าการรับรู้ผ่านสื่อหรือคำบอกเล่าเพียงอย่างเดียว การมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลจึงสามารถลดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจ และทำให้ผู้สมัครมีภาพลักษณ์ที่เป็นคนของเรา ในสายตาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nishizaki (2023) ได้วิเคราะห์บทบาทของตระกูล การเมืองท้องถิ่น เครือญาติทางการเมือง" ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Provincial Administrative Organization: PAO) หลังการกระจายอำนาจ พบว่าในหลายจังหวัดของไทย เครือญาติและตระกูลทางการเมืองท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลสูงในการเลือกตั้งและการบริหารองค์กรท้องถิ่น ซึ่งสนับสนุนข้อสันนิษฐานว่า ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (เช่น เครือญาติ) ส่งผลต่อการเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครที่มีเครือญาติในพื้นที่ มักได้รับความไว้วางใจและได้รับการสนับสนุนจากฐานเครือญาติในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Satidporn (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) เช่น ความรู้สึกว่ามีส่วนได้ส่วนเสีย (Sense of Belonging) กลุ่มสมาชิกชุมชน และความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนมีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งสนับสนุนว่าเยาวชนอาจเลือกผู้สมัครที่มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับตนหรือกับครอบครัว/เครือญาติ เพราะทำให้รู้สึกว่าผู้สมัครคนนั้นเป็นคนของเรา

5.2.1.5 ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เยาวชนให้ความสำคัญกับนโยบายมากกว่าภาพลักษณ์ เยาวชนในยุคปัจจุบันเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อเสนอเชิงนโยบายระหว่างผู้สมัครแต่ละคนได้อย่างตรงไปตรงมา เมื่อพิจารณาแล้วว่าผู้สมัครใดมีนโยบายตอบสนองต่อปัญหาที่ตนเองเผชิญ จึงให้น้ำหนักกับเนื้อหามากกว่าภาพลักษณ์ภายนอก ผู้สมัครที่ทำงานเชิงพื้นที่ลงพบปะประชาชน หรือช่วยเหลือชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมสามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่เยาวชนมากกว่าการมีชื่อเสียงที่สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนั้นภาพลักษณ์หรือชื่อเสียงโดยลำพังจึงไม่เพียงพอในการจูงใจให้เกิดการตัดสินใจเลือก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nyholt (2024) ได้การศึกษาเรื่อง ทำไมผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงชอบผู้สมัครท้องถิ่นในเดนมาร์ก แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งชอบผู้สมัครที่ใกล้พื้นที่ เพราะตีความว่าเข้าถึงง่าย ตอบสนองปัญหาได้จริงและเป็นตัวแทนที่รับผิดชอบต่อชุมชนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของคุณที่ว่าการทำงานเชิงพื้นที่ ผลงานรูปธรรมมีความหมายต่อการตัดสินใจมากกว่าชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ที่สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว

5.2.1.6 ภูมิหลังของผู้สมัคร ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เยาวชนสามารถตรวจสอบ เปรียบเทียบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายได้ด้วยตนเอง จึงลดบทบาทของการพิจารณาจากภูมิหลังส่วนตัวของผู้สมัครลงไปอย่างมาก เมื่อเยาวชนพบว่าผู้สมัครมีข้อเสนอที่สอดคล้องกับปัญหาจริงในสังคม จึงพิจารณากับสิ่งที่ทำได้จริง มากกว่าภูมิหลัง ที่เคยมีสอดคล้องกับ บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของเยาวชนจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Line, TikTok และ YouTube มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแชร์ข้อมูลข่าวสาร หรือการติดตามนโยบายของผู้สมัคร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนในยุคดิจิทัลเข้าถึงและตีความข้อมูลการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยตรงมากกว่า

การพึ่งพาการสื่อสารเชิงดั้งเดิม การเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วและหลากหลายรูปแบบทำให้เยาวชนสามารถเปรียบเทียบนโยบายและตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้สมัครได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้สมัคร เช่น วุฒิการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ หรือภูมิหลังทางครอบครัว ซึ่งในอดีตอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ กลับถูกลดความสำคัญลงไป เนื่องจากเยาวชนให้ค่าน้ำหนักกับผลงานและนโยบายที่เป็นรูปธรรม มากกว่าประวัติส่วนตัว

5.2.1.7 หัวคะแนนของผู้สมัคร ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของหัวคะแนนในยุคปัจจุบันมีความสำคัญลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองด้วยตนเองผ่าน สื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการถ่ายทอดข้อมูลจากหัวคะแนนเหมือนในอดีต เพราะสามารถเปรียบเทียบ ตรวจสอบ และตัดสินใจจากข้อมูลที่หลากหลายได้อย่างอิสระประกอบกับเยาวชนรุ่นใหม่มักมีความเป็นอิสระทางความคิดและค่านิยมประชาธิปไตยสูง จึงไม่ถูกชักจูงได้ง่ายจากเครือข่ายอิทธิพลทางการเมืองแบบดั้งเดิม เช่น หัวคะแนน แต่กลับให้ความสำคัญกับนโยบายที่จับต้องได้ ความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือของผู้สมัครโดยตรงมากกว่าการโน้มน้าวจากบุคคลที่สาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสิม เชื้อสระคู และชนิกานต์ สร้อยสังวาล (2568) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี เขต 10 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงคือ นโยบายและคุณสมบัติของผู้สมัคร ขณะที่อิทธิพลของหัวคะแนนกลับลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ซึ่งหันไปพึ่งพาข้อมูลจากสื่อออนไลน์มากกว่าเครือข่ายท้องถิ่น

5.2.1.8 การจูงใจให้สิ่งตอบแทน ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เยาวชนในยุคปัจจุบันมี ค่านิยมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความโปร่งใส และนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการมากกว่าผลประโยชน์เชิงวัตถุ เช่น เงิน สิ่งของ หรือการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ความคาดหวังของเยาวชนมุ่งไปที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะช่วงเลือกตั้งประกอบกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เยาวชนตระหนักถึงปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง และมีทัศนคติด้านลบต่อการจูงใจในลักษณะนี้ สอดคล้องกับงาน วิจัยของ ณัฐวุฒิ พัฒนพงศ์พานิช (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเลือกตั้งท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ากลุ่มเยาวชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกมองว่าการซื้อเสียงเป็นเรื่องล้าหลัง และไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาดในการตัดสินใจแต่กลับให้ความสำคัญกับนโยบายและผลงานของผู้สมัครที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตจริงมากกว่า

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ด้านนโยบายของผู้สมัคร ผู้สมัครควรมีส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเรียนออนไลน์ แพลตฟอร์มดิจิทัล และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในโรงเรียนทุกแห่ง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาควรเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทาง เช่น ผ่านเวทีเยาวชน สภาเด็กและเยาวชน หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาตอบสนองต่อความต้องการ ที่แท้จริงของผู้เรียน

5.3.1.2 ด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ผู้สมัครควรศึกษาหลักการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรของรัฐอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร หรือทรัพยากรทางกายภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ สามารถใช้ความรู้ด้านการบริหารองค์การในการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาสังคมในกระบวนการกำหนดนโยบายและการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการเมืองระดับพื้นที่

5.3.1.3 ด้านชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ผู้สมัครควรสร้างภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน รักษาการวางตัวที่เหมาะสมทั้งในชีวิตส่วนตัวและสาธารณะโดยแสดงถึงความสุภาพ อ่อนน้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะและการช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่อง เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน การดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาส ใช้ช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์

5.3.1.4 ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร ผู้สมัครควรการสื่อสารผ่านรถรณรงค์อย่างสร้างสรรค์ ข้อความที่เผยแพร่ผ่านเครื่องขยายเสียงหรือสื่อบนรถควรมีความกระชับ เข้าใจง่าย และสะท้อนนโยบายหลักของผู้สมัครอย่างชัดเจน โดยควรใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่โจมตีคู่แข่ง และควรเพิ่มเติมการใช้เสียงเพลงหรือสื่อสร้างสรรค์เพื่อดึงดูดความสนใจ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่ให้ความสำคัญกับความทันสมัยและความคิดสร้างสรรค์ วางเส้นทางรถรณรงค์ให้ครอบคลุมพื้นที่สำคัญ โดยเฉพาะย่านชุมชน แหล่งการศึกษาและตลาด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปอยู่หนาแน่นเพื่อให้ข้อความหาเสียงสามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างทั่วถึง

5.3.1.5 ด้านภูมิหลังของผู้สมัคร ผู้สมัครควรสื่อสารประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การสนับสนุนการศึกษา หรือการพัฒนาชุมชนให้ปรากฏต่อสาธารณะ สร้างมีเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรท้องถิ่น ชุมชน หรือกลุ่มจิตอาสา

5.3.1.6 ด้านหัวคะแนนของผู้สมัคร ผู้สมัครควรต่อยอดความเข้มแข็งของเครือข่ายหัวคะแนนไปสู่การพัฒนาชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาในพื้นที่ การผลักดันโครงการท้องถิ่น หรือการสร้างเครือข่ายเยาวชนในชุมชนเพื่อให้หัวคะแนนไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเพียงกลไกทางการเมืองแต่ยังเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมในระยะยาว

5.3.1.7 ด้านการจูงใจให้สิ่งตอบแทน ผู้สมัครควรนำเสนอวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจนและตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน เช่น การศึกษา การสร้างงาน และการพัฒนา

คุณภาพชีวิต การชูประเด็นเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมจะช่วยลดแรงจูงใจในการพึ่งพาการแจกเงินและเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่การพิจารณาเชิงคุณค่า

5.3.1.8 ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร ผู้สมัครควรลงพื้นที่ในการสร้างเครือข่ายชุมชนให้เกิดความไว้วางใจ เช่น เครือข่ายจิตอาสา กลุ่มเยาวชน ชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการ ชุมชน ผู้นำชุมชน เพื่อสร้างความสนิทสนมความสัมพันธ์ลักษณะพี่น้องครอบครัวและขยายไปสู่ในระดับสังคมเพื่อสร้างความไว้วางใจ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังหลายเขตเลือกตั้ง หรือเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดเพื่อให้สามารถอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเยาวชนได้อย่างรอบด้านและสะท้อนความแตกต่างเชิงบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละพื้นที่

5.3.2.2 ควรมีการเพิ่มตัวแปรด้านสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจของเยาวชนในยุคปัจจุบันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงนโยบายหรือคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ยังได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ กระแสวัฒนธรรม และการสื่อสารทางการเมืองแบบใหม่เพื่อให้ได้ความเข้าใจที่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น

5.3.2.3 ควรใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยการสำรวจเชิงปริมาณจะช่วยให้ได้ภาพรวมของพฤติกรรมการเลือกตั้ง ขณะที่การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จะช่วยอธิบายแรงจูงใจ ความรู้สึก และทัศนคติของเยาวชนได้อย่างละเอียดมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเชิงนโยบายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล ประเสริฐกุล. (2528). *การบริหารงานวิชาการ เอกสารการสอนชุดวิชา ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เกียรติกร พากเพียรศิลป์ และคณะ. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

โกวิทย์ พวงงาม. (2548). *การปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

โกวิทย์ พวงงาม. (2548). *การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จิณณพัต ตั้งดวงมานิตย์ และเนตรชนก บัวนาค. (2563). *พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในการรับรู้ของประชาชนเขตเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

จิตรา พรหมชุติมา. (2541). *พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ชัยยศ ศิริรัตนบวร. (2531). *ความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2534). *อุดมการณ์กับการเมืองไทย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชุติมา ศิริเมธาวี. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2560* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

ชุรีพร สีสนิท. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของลูกค้าบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง. (2518). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โชคชัย ใจแน่น. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกในครอบครัวในตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ฐิติมา อิมรัตน์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณรงค์ ศรีแปงวงศ์. (2564). การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. *ในการประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 1 (น. 40-55).* กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ณัฐพงศ์ นิลาทะวงศ์. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ศึกษากรณี: เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐวุฒิ พัฒนพงศ์พานิช. (2564). *พฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณิชาภา เหมะธุลิน. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษากรณี: ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดบึงกาฬ* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

ดาวเรือง นาคสวัสดิ์. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2542). *ทฤษฎีองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

ธีรทัต ชูคำ. (2543). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์. (2562). กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร ศึกษากรณีการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2556. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,* 7(4), 1085-1097, กรกฎาคม-สิงหาคม.

ธีระพงษ์ วงหาจักษ์. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสามพาด อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ธุวชิต เทียบคำ. (2562). *การตัดสินใจทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 24 มีนาคม 2562 ของชาวบ้านในหมู่บ้านไม้อิงธาร ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นงพะงา กอธวัช. (2553). *เหตุผลการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นฤมล รัตนาภิบาล. (2560). *พฤติกรรมการเมืองของเยาวชน: การรับรู้และการมีส่วนร่วม.* นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์. (2544). *การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหาร. จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.* กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

นันธิกานต์ อุดม. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกระโสม อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นิพนธ์ ปัญโญ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย. (2566). ปัญหาในการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่ทำงานในสถาบันการศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์,* 26(50), 189-212.

เบญทราย กียปัจจ์. (2549). *พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน กรณีศึกษาเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2564). *ประชาธิปไตยแบบไทยๆ : วิกฤตและความหวัง.* กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน.

ประชุม ขวัญเมือง. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประยูร อาษานาม และคณะ. (2532). *คู่มือการวิจัยทางการศึกษา.* ขอนแก่น: แก่นคออฟเซทการพิมพ์.

ประเสริฐ การะเกษ. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2526). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พรนค์พิเชฐ แห่งหน. (2551). *กระบวนการในการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์,* 18(3), 233-244, กันยายน–ธันวาคม.

พล เหลืองรังสี และคณะ. (2562). *คุณลักษณะของนายกรัฐมนตรีที่เหมาะสมกับสังคมไทยตามทรรศนะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พัชรา เพชรจรูญ. (2553). *เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก: ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2559* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2565). *พฤติกรรมการเมืองของคนรุ่นใหม่: ท้าทายวาทกรรมเดิม.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2533). *ความสัมพันธ์ของระบบอุปถัมภ์.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2537). แนวคิดและการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในงานบริการสาธรณสุข. *วารสารหมออนามัย,* 23(3), 149-152.

ภัทรวดี แก้วประดับ. (2545). *การตัดสินใจเลือกสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านค่าย* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภารดี ชินโช. (2566). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภูมิจิตร ศรีวงษ์ราช. (2541). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ยุทธทิวา นาเมือง. (2551). *เหตุผลการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รชต จุฑาผิว. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฤตาภรณ์ ทะราศี. (2564). การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ,* 6(2), 426-440.

ลัคนา ถูระบุตร. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2529). *วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลิขิต ธีระเวคิน. (2530). *การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลิขิต ธีระเวคิน. (2540). *ขอบข่ายและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สามศาสตร์.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2549). *การเมืองการปกครองของไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2565). *ประชาธิปไตยและการรับรู้ทางการเมืองของพลเมืองไทยยุคใหม่.* กรุงเทพฯ: วิภาษา.

วรยุทธ สถาปนาศุภกุล. (2558). คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชน อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 8(2),* 145-153.

วลีรัตน์ แสงไชย. (2542). *ศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิชัย โถสุวรรณจินดา. (2535). *ความลับขององค์การ: พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่.* กรุงเทพฯ: ธรรนิติ.

วิเชียร ตันศิริคงคล. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2536). *การบริหารงานพัฒนาชนบท การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาสภาตำบล: สาเหตุและแนวทางแก้ไข.* กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.

วุฒิชัย จำนงค์. (2525). *การจูงใจในองค์การธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาดและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

ศุภณัฐ สุขจิตต์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชนไทย. *วารสารรัฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 12(2), 55-72.

สถาบันพระปกเกล้า. (2563). *รายงานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยในบริบทประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2550). *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.

สมทรัพย์ อภิชาติบุตร. (2541). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2546). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

สรวิศ พรมลี. (2567). การสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อใหม่. *วารสารรัชต์ภาคย์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์),* 18(59).

สายเทพ จันบางพลี. (2554). *กลยุทธ์และวิธีที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ประสบผลสำเร็จในเขตจังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). *รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำปี 2548.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). *รายงานผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566.* มหาสารคาม: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สุคนธ์ เถาทอง. (2562). *คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อโณทัย วัฒนาพร และพินสุดา วงศ์อนันต์. (2562). *การปฏิรูปการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร.* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

อดิศักดิ์ จันทร์วิทัน. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

อนันต์ อนันตกูล. (2521). *การพัฒนาประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อนุกูล คลังบุญครอง และคณะ. (2526). *ผู้นำ.* สืบค้นจาก archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2551 /poli0951sn_ch2.pdf.

อนุสิม เชื้อสระคู และชนิกานต์ สร้อยสังวาล. (2568). *พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 10.* อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

อภิชาติ จันทรสาขา. (2562). *พฤติกรรมการเลือกตั้งของเยาวชนไทยในยุคสื่อใหม่.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

อภิญญา เฟื่องฟู. (2565). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อภิรัฐ จินาพร. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

อัศว์ศิริ ลาปีอี. (2556). ภาพลักษณ์นักการเมืองกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองควนลัง จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยบริการ*, 24(1), 187-199.

อิทธิ์ณณัฏฐ์ หงส์ชูเวช. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อุทัย หิรัญโต. (2530). *ระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Alan, N. (1994). *Reflective thinking is a disciplined inquiry into the motives, methods, materials, and consequences of educational practice.* It enable practitioners to thoughtful examine conditions and attitude which impede or enhance students achievement.

Anderson, J.E. (1994). *Public policy-making: Introduction* (2nd ed.). New York: Houghton Mifflin.

Anthony, D. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper and Brothers Publishers.

Best, J.W. (1997). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Boulding, K. (1975). *The image: Knowledge in life and society.* Michigan : The University of Michigan.

Clarke, J.J. (1957). *Outline of Local Government of the United Kingdom.* London: Sir Issac Pitman and Son, Ltd.

Dalton, R.J. (2008). *The good citizen: How a younger generation is reshaping American politics.* Washington, DC: CQ Press.

Devos, G.A. and Hippler, A.A. (1969). Cultural psychology: Comparative studies of human behavior. In G. Lindzey and E. Aronson (Eds.). *The handbook of social psychology (2nd ed.),* 4, 323-417.

Dye, T.R. (1995). *Understanding public policy* (8th ed.). New Jersey: Simon and Schuster.

Hollander, E.P. (1978). *Leadership in Dynamics: A Practical Guide to Effective Relationships.* New York: The Free.

Inglehart, R. and Norris, P. (2016). *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Rising tide: Cambridge University Press.

Ira, S. (1970). *The Political Science and Policy Analysis*. Chicago: Markham.

Jeran, D. (1975). Role Expectations of Element School Supervisors in Open-Space School Which Emphasize Ream Teaching and Individualized Instruction. *Dissertation Abstracts International,* 13(160), 694-695.

Jokela, M., Keltikangas-Jarvinen, L. and Elovainio, M. (2025). Personality traits, competence perceptions, and political choice. *Political Psychology,* 46(2), 245-264.

Key, V.O.Jr. (1961). *Politics, parties, and pressure groups.* New York: Thomas Y. Crowell.

Khunsiri, W., Pattanachatchai, N., Nanthawatsiri, P., Thiamsakul, S. and Intaratat, D. (2025). The use of communication platforms and cognitive heuristics in political decision making of Thailand novice voters. *Edelweiss Applied Science and Technology,* 9(3), 2531-2542.

Landis, J.R. (1986). Social and political behavior: An analytical framework. *Journal of Political Psychology,* 7(2), 205-221.

Lee, C. and Wirawan, R. (2021). Economic status of candidates and voter decision-making in local elections. *Asian Journal of Political Science,* 29(3), 367-389.

Mongtagu, H.G. (1984). *Comparative Local Government.* Great Britain: Willliam Brenden and Son.

Nishizaki, Y. (2023). Local political dynasties and electoral competition in Southeast Asia. *Asian Politics and Policy,* 15(3), 401-421.

Novak, M. and Kim, S. (2020). Comparative voting behavior in Eastern Europe: Institutional and socio-political factors. *East European Politics,* 36(4), 512–530.

Nyholt, M. (2024). Youth voters and political trust in Denmark. *Scandinavian Political Studies,* 47(1), 28-49.

O'Brien, D.Z. and Taylor, A.J. (2023). Candidate image, policy positioning, and voter choice. *Political Behavior,* 45(1), 89-112.

Parsons, P. (1952). *Talcott and Shils Edward A. To ward a General Theory of Action Cambridge.* Mass Harvard University Press.

Robson, W.A. (1953). *Local Government Encyclopedia of Social Science.* New York: The Macmillan Company.

Saat, G., Halimatusa, S., Anamwathana, A. and Other. (2025). Youth and civic engagement in Southeast Asia. *Journal of Civic Studies,* 18(1), 1-20.

Sajid, M. (2024). The effects of Facebook use on political attitudes of youth in Pakistan. *Journal of Information Technology and Politics,* 21(1), 56-72.

Satidporn, W. (2022). Political participation of Thai citizens in contemporary democracy. *Journal of Asian Public Policy,* 15(2), 214–231.

Silva, P. and Reyes, L. (2022). Personal ties, charisma, and first-time voters' electoral decisions. *Electoral Studies,* 78.

Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York Harper and Row Publications.

Thompson, J. and Huang, Y. (2022). Effective campaign strategies and voter persuasion in digital elections. *Journal of Political Marketing,* 21(4), 357–379.

Wattenberg, M.P. (2016). *Is voting for young people?* (4th ed.). New York: Routledge.

Weber, M. (1968). *Economy and Society: An Outline of Interpretative Sociology*. New York: Bedminster Press.

Yeow, P.H. (2024). Political behavior of university students in Southeast Asia. *International Journal of Social Sciences,* 10(2), 143–160.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม
คำชี้แจง: ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนำไปประชาสัมพันธ์รวมทั้งประชาชนและผู้ที่สนใจใช้ในการศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจ เลือกบุคคลที่ตั้งใจจริงเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารพัฒนาและเพื่อให้เกิดการไปใช้สิทธิอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม

ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะนำมาเสนอเป็นภาพรวม จะไม่นำเสนอเป็นรายบุคคล และจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

นายบัญชา จันทร์สุวรรณ
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง: กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่านเอง

1. เพศ
   - 1.1 ☐ ชาย
   - 1.2 ☐ หญิง
2. อายุ
   - 2.1 ☐ 18-21 ปี
   - 2.2 ☐ 22-25 ปี
3. ระดับการศึกษา
   - 3.1 ☐ ไม่ได้เรียนต่อ
   - 3.2 ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
   - 3.3 ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
   - 3.4 ☐ ปวส.
   - 3.5 ☐ ปริญญาตรี
   - 3.6 ☐ ปริญญาขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง: ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาท่านตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 อย่างไร

- ☐ เลือก ผู้ที่ได้เป็น ส.ส.
- ☐ เลือก ผู้ที่ไม่ได้เป็น ส.ส.

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง: กรุณาใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับที่ท่านให้ความสำคัญที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ท่านได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลต่อไปนี้ โดยพิจารณาว่ามูลเหตุอะไรที่ท่านการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 เมื่อครั้งที่ผ่าน/หรือในอนาคตมามีอับดับไว้ให้เลือกตอบ 5 อันดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายความว่า ท่านให้ความสำคัญในประเด็นนั้นมากที่สุด
มาก หมายความว่า ท่านให้ความสำคัญในประเด็นนั้นมาก
ปานกลาง หมายความว่า ท่านให้ความสำคัญในประเด็นนั้นปานกลาง
น้อย หมายความว่า ท่านให้ความสำคัญในประเด็นนั้นน้อย
น้อยที่สุด หมายความว่า ท่านให้ความสำคัญในประเด็นนั้นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม						
1.	นโยบายของผู้สมัคร					
1.1	การสร้างงาน สร้างรายได้					
1.2	การพัฒนาการศึกษา					
1.3	การพัฒนาสาธารณสุข					
1.4	การพัฒนาสาธารณูปโภค บริโภค					
1.5	การทำนุบำรุงศาสนา					
2.	ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร					
2.1	ระดับการศึกษาสูง					
2.2	ความรู้ด้านการบริหารองค์การ					
2.3	ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง					
2.4	เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					
2.5	มีความรู้ด้านการบริหารบุคคล					
3.	ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร					
3.1	สุขุม น่าไว้วางใจ					
3.2	วางตัวเหมาะสม มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น					
3.3	แต่งตัวภูมิฐาน					
3.4	เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง					
3.5	ทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วมสม่ำเสมอ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร					
4.1	การจัดเวทีปราศรัย					
4.2	ออกไปพบปะ พูดคุย เยี่ยมบ้าน					
4.3	แจกแผ่นพับ ใบปลิว					
4.4	รถรณรงค์หาเสียง					
4.5	มีป้ายหาเสียงผู้สมัคร					
5.	ภูมิหลังของผู้สมัคร					
5.1	ชาติกำเนิด					
5.2	ประวัติครอบครัว					
5.3	ประวัติการทำงาน					
5.4	ประวัติการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
5.5	ประวัติรางวัลที่ได้รับ					
6.	หัวคะแนนของผู้สมัคร					
6.1	เป็นที่เคารพในชุมชน					
6.2	มีความน่าเชื่อถือ					
6.3	เป็นที่พึ่งของชุมชน					
6.4	มีคุณธรรมจริยธรรม					
6.5	มีความรู้ความสามารถ					
7.	การจูงใจให้สิ่งตอบแทน					
7.1	ได้รับการแจกเงิน					
7.2	รับเข้าทำงาน					
7.3	จัดเลี้ยงฟรี					
7.4	สัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์					
7.5	ได้รับสิ่งของ					
8.	ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร					
8.1	เป็นเครือญาติ					
8.2	เป็นเพื่อนกัน					
8.3	เคยอยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน					
8.4	เคยทำอาชีพร่วมกัน					
8.5	เคยพึ่งพาอาศัยกัน					

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม

1. นโยบายของผู้สมัคร

.....

.....

.....

2. ความรู้ความสามารถของผู้สมัคร

.....

.....

.....

3. ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของผู้สมัคร

.....

.....

.....

4. การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร

.....

.....

.....

5. ภูมิหลังของผู้สมัคร

.....

.....

.....

6. หัวคะแนนของผู้สมัคร

.....

.....

.....

7. การจูงใจให้สิ่งตอบแทน

.....

.....

.....

8. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับผู้สมัคร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตารางที่ ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X1	+1	+1	+1	3	1
X2	+1	+1	+1	3	1
X3	+1	+1	0	2	0.67
X4	+1	+1	+1	3	1
X5	+1	+1	+1	3	1
X6	+1	+1	+1	3	1
X7	+1	+1	+1	3	1
X8	+1	+1	+1	3	1
X9	+1	+1	+1	3	1
X10	+1	+1	+1	3	1
X11	+1	+1	+1	3	1
X12	+1	+1	+1	3	1
X13	+1	+1	+1	3	1
X14	+1	+1	+1	3	1
X15	+1	+1	+1	3	1
X16	+1	+1	0	2	0.67
X17	+1	+1	+1	3	1
X18	+1	+1	+1	3	1
X19	+1	+1	+1	3	1
X20	+1	+1	+1	3	1
X21	+1	+1	+1	3	1
X22	+1	+1	+1	3	1
X23	+1	+1	+1	3	1
X24	+1	+1	+1	3	1
X25	+1	+1	+1	3	1
X26	+1	+1	+1	3	1
X27	+1	+1	+1	3	1
X28	+1	+1	+1	3	1
X29	+1	+1	+1	3	1
X30	+1	+1	+1	3	1
X31	+1	0	+1	2	0.67

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X32	+1	+1	+1	3	1
X33	+1	+1	+1	3	1
X34	+1	+1	+1	3	1
X35	0	+1	+1	2	0.67
X36	+1	+1	+1	3	1
X37	+1	+1	+1	3	1
X38	+1	+1	+1	3	1
X39	+1	+1	+1	3	1
X40	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตารางที่ ค.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X1	.948
X2	.845
X3	.659
X4	.748
X5	.746
X6	.355
X7	.459
X8	.535
X9	.568
X10	.893
X11	.772
X12	.438
X13	.592
X14	.631
X15	.883
X16	.767
X17	.614
X18	.734
X19	.746
X20	.883
X21	.325
X22	.767
X23	.614
X24	.734
X25	.746
X26	.767
X27	.767
X28	.614
X29	.734
X30	.746

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X31	.772
X32	.438
X33	.592
X34	.631
X35	.883
X36	.767
X37	.614
X38	.734
X39	.746
X40	.772

หมายเหตุ: Reliability Coefficients, N of Cases = 42, N of Items = 40, Alpha = .689

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๑๙.๑๖(๑).๐๒/ ว๑๑๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วย **นายบัญชา จันทร์สุวรรณ** รหัสประจำตัวนักศึกษา **๖๖๘๒๖๒๐๙๐๒๐๙** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคร คัยนันทน์)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ อว ๐๖๑๙.๑๖(๑).๐๒/ว๑๑๑

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวสุระวรรณ จันทร์สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **นายบัญชา จันทร์สุวรรณ** รหัสประจำตัวนักศึกษา **๖๖๘๒๖๒๐๙๐๒๐๙** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านภาษา
☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคร คัยนันทน์)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ อว ๐๖๑๙.๑๖(๑).๐๒/ว๑๑๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวชุษณมน ชัยโยธา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **นายบัญชา จันทร์สุวรรณ** รหัสประจำตัวนักศึกษา **๖๖๘๒๖๒๐๙๐๒๐๙** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ☑ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านภาษา
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคร คัยนันทน์)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ อว ๐๖๑๙.๑๖(๑).๐๒/ว๑๑๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกัปปน์ติพัฒน์ เกียดนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **นายบัญชา จันทร์สุวรรณ** รหัสประจำตัวนักศึกษา **๖๖๘๒๖๒๐๙๐๒๐๙** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ **เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ของเยาวชนในจังหวัดมหาสารคาม"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☑ ตรวจสอบด้านภาษา
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคร คัยนันทน์)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

บัญชา จันทร์สุวรรณ, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์. (2569). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 ของเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 6(5), กันยายน-ตุลาคม.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายบัญชา จันทร์สุวรรณ
สถานที่ทำงาน บริษัทมหาวิศวกรรม เซอร์วิส แอนด์ซัพพลาย จำกัด
ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2546 วิศวกรรมบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2568 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม